

DUTCH BIRDING

VOLUME 17 • NO 3 • 1995

Dutch Birding

*Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels*

REDACTIE

Dutch Birding,
Postbus 116,
2080 AC Santpoort-Zuid,
Nederland
fax 023-376749

FOTOREDACTIE

Dutch Birding,
p/a René Pop,
Zusterhuis 10,
4201 EH Gorinchem,
Nederland

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Dutch Birding Association,
p/a Anja Nusse,
Symfoniestraat 21,
1312 ET Almere,
Nederland

BESTUUR

Dutch Birding Association,
Postbus 75611,
1070 AP Amsterdam,
Nederland

COMMISSIE DWAALGASTEN NEDERLANDSE AVIFAUNA

CDNA,
Postbus 45,
2080 AA Santpoort-Zuid,
Nederland

TELEFOONLIJNEN

Nederland:
06-320 321 28
(vogellijn, 50 cpm);
078-180935 (inspreeklijn);

België: 03-4880194
(vogel- en inspreeklijn)

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (telefoon 023-378024, fax 023-376749)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (telefoon / fax 030-961 335)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (telefoon / fax 020-6997585)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (01830-30585)

REDACTIERAAD Ferdie Hieselaar, Graham Holloway, Peter Meininger en George Sangster

REDACTIE-ADVIESRAAD Christine Barthel (Duitsland), Peter Barthel (Duitsland), Gerald Driessens (België), Klaas Eigenhuis (Nederland), Dick Forsman (Finland), Ted Hoogendoorn (Nederland), Lars Jonsson (Zweden), Killian Mullarney (Ierland), Kees Roselaar (Nederland), Frank Rozendaal (Nederland), Hans Schekkerman (Nederland), Hadoram Shirihi (Israël), Gunter De Smet en Peter Symens (Saudiarabië)

REDACTIEMEDEWERKERS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Hans Gebuis, Hans van der Meulen, Peter de Rouw en Jaap Schelvis

PRODUKTIE EN LAY-OUT André van Loon en René van Rossum

ADVERTENTIES Peter Meijer (telefoon 03480-31905, fax 03480-20394)

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 1995 bedraagt: NLG 57.50 (Nederland), BEF 1250.00 (België), NLG 65.00 (overige landen binnen Europa) en NLG 70.00 (landen buiten Europa, luchtpost). U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN*AMRO (Bilthoven), o.v.v. 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift met nummers in februari, april, juni, augustus, oktober en december. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De Nederlandse, Engelse en wetenschappelijke vogelnamen volgen: de *Lijst van Nederlandse vogels* door A B van den Berg & C A W Bosman (1995, Santpoort-Zuid); *The 'British Birds' list of English names of Western Palearctic birds* door British Birds (1993, Blunham); de door C S Roselaar samengestelde lijst in de *Geïllustreerde encyclopedie van de vogels* door C M Perrins (1991, Weert); en *Distribution and taxonomy of birds of the world* door C Sibley & B L Monroe Jr (1990, New Haven).

Manuscripten behoren te worden uitgevoerd in machineschrift met een dubbele regelafstand en een ruime marge aan beide zijden. De tekst dient bij voorkeur tevens op diskette te worden ingeleverd (in Macintosh of in MS-DOS format). Meer informatie hierover is verkrijgbaar bij de redactie.

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactie.

Dutch Birding Association

BESTUUR Gijsbert van der Bent (voorzitter, telefoon 01718-13606), Chris Quispel (secretaris, telefoon 071-124825), Roy de Haas (penningmeester), Arnoud van den Berg en Peter Meijer

BESTUURSMEDEWERKERS Theo Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Remco Hoffland, Paul Knolle, Ger Meesters, Anja Nusse, Wim van der Schot, Kees Tiemstra en Arnold Veen

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Nederland, telefoon 050-145925, fax 050-144717

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Edward van Ijzendoorn (voorzitter, 023-391446), Karel Mauer, Jan van der Laan, Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretaris, 030-532801), Hans Schekkerman, Gerard Steinhuis en Wim Wiegant (archivaris)

De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie

© 1995 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Steens Schiedam BV, Postbus 59, 3100 AB Schiedam, Nederland

DUTCH BIRDING SERVICE KIJK EN VERGELIJK ! DUTCH BIRDING in samenwerking met SIGHTS OF NATURE

VERREKIJKERS:

LEICA 30 JAAR GARANTIE rubber kijkers incl. etui	NLG
8 x 42 BA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 42 BA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
8 x 20 BCA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 25 BCA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
8 x 50 BA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 50 BA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
CARL ZEISS 30 JAAR GARANTIE rubber kijkers incl. etui	
8 x 20 B	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 25 B	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
7 x 42 BGAT	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 40 BGAT	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
15 x 60 BGAT (zonder etui!)	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
7 x 45 BDS	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
8 x 56 BDS	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 56 BDS	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
20 x 60 ST (incl. koffer)	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
SWAROVSKI rubber kijkers incl. etui	
7 x 42 BGA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 42 BGA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
OPTOLYTH 30 JAAR GARANTIE rubber kijkers incl. etui	
Alpin 8 x 40 BGA	858
Alpin 10 x 40 BGA	872
Alpin 10 x 50 BGA	982
Alpin 12 x 50 BGA	1000
Touring 10 x 40 BGA	1595
Royal 9 x 63 BGA	1905
Royal 10 x 56 BGA	2030
TENTO incl. etui	
8 x 30	120
8 x 40	120
KITE incl. etui	
Ultima 8 x 42 WA	595
Ultima 10 x 42 WA	600
Birdwatcher 8 x 42 WA (rubber)	400

TELESCOPEN:

OPTOLYTH	
TBS-80 (rubber)	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
TBS-80 (rubber) fluorite	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
TBS-65 (rubber)	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
oculair 20x WA, 30x WA, 70x WA en 20-60x zoom	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
Fotoadapter	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
SWAROVSKI	
AT-80	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
AT-80 HD	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
Oculair 30x WA	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
Zoom 20-60x	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
Fotoadapter	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
ZEISS JENA	
Dubbeltelescoop zoom 20-50 x mm, incl. koffer en statief (totaal 10 kg!)	6025
STATIEVEN	
Manfrotto 144B + 128LP-kop (3,3 kg)	315
Manfrotto 055B + 128LP-kop (3,7 kg)	410
Autoraamstatief	135
Diverse waterdichte Skua etuis voor alle merken telescopen	145

Prijzen incl. BTW en porto

Wijzigingen voorbehouden

INFORMATIE: ROY DE HAAS ☎ 036 - 5362819

Bovenstaande artikelen kunnen besteld worden door het vereiste bedrag over te maken op giro 4148343 tnv Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland, ovv het/de gewenste artikel(en).
De bestelling wordt binnen drie weken goed verpakt per post thuisbezorgd.

OPTOLYTH - NEDERLAND SIGHTS OF NATURE

Postbus 49
4524 ZG Sluis
Fax: 050 - 316 847

Kompakt-Spektive

Wechsel-Okulare

TBS/TBG 65

Alle telescopen hebben een meervoudige "CERALIN-PLUS" coating, wat resulteert in een perfecte randscherpte en een zeer helder en scherp beeld. De telescopen zijn speciaal ontwikkeld om vogels in de vrije natuur tot in het kleinste detail te observeren. De volledige rubber uitvoering zorgt voor een extra bescherming.

30 JAAR GARANTIE !

EEN ONGELOOFLIJKE KEUZE IN VERGROTINGEN:

- **20 x WA (breedhoek):** vogeltrek, slaapplaatstellingen, observatie op kleinere afstand tot ongeveer 500 meter.
- **30 x WA (breedhoek):** telwerk, observatie in het algemeen, relatief grote afstand tot ongeveer 1000 meter.
- **70 x WA (breedhoek):** determinatie op zeer grote afstand, aflezen van ringen, nauwkeurige detailstudie van het verenkleed.
- **20-60 x zoomoculair:** observatie, echter zoals elk ander zoomoculair beperkt in gebruik; bij verder inzoomen en vooral bij slecht weer is vogeltrek en telwerk moeilijk door kleiner beeld (geen breedhoek) en geringe lichtsterkte.
- **40 x WA en 45 x WA** komen nog dit jaar.

Wechsel-Okulare

VERDERE INLICHTINGEN (O.A. DOKUMENTATIE) TE VERKRIJGEN OP BOVENSTAAND ADRES

Rare birds in the Netherlands in 1993

Wim M Wiegant, Gerard H Steinhaus & CDNA

This is the 14th annual report on rare birds in the Netherlands to be published in Dutch Birding (a Dutch-language version of this report appears in *Limosa*). It comprises records from 1993 as well as belated and reconsidered records, dating from 1992 back to 1956, which have been evaluated by the Dutch rarities committee, the Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA. Several records for 1993 and earlier years are still under consideration, for various reasons. A complete review of all rarity decisions from 1800-1980 still awaits publication.

Details included for each accepted record are, if available: province and locality; date(s); number of birds if more than one, plumage and sex; type of record if trapped, photographed, sound-recorded or found dead (and where specimen is stored); names of up to three observers and relevant references in the literature, which normally include (inter)national and not regional journals. Numbers after each (sub)species' name refer to the total number of individuals *T* since 1 January 1980 but excluding 2 the current year. (Sub)species marked with an asterisk * are new to the Dutch list.

The following CDNA members voted on some or all of the records in this report: Edward J van IJzendoorn, Jan van der Laan, Karel A Mauer, Cock R Reijnders, C S (Kees) Roselaar, Jelle Scharringa, Hans Schekkerman, Gerard H Steinhaus and Wim M Wiegant. In January 1994, Cock Reijnders has left the Committee, to be succeeded by Jan van der Laan.

Records should be sent to CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, the Netherlands, preferably using standard forms, which can be obtained free of charge from CDNA.

The CDNA has decided not to consider records of Russian Common Gull *Larus canus heinei* and Eurasian Treecreeper *Certhia familiaris* (subspecies *C f familiaris* as well as *C f macrodactyla*) from 1 January 1995 onwards. A number of (sub)species are not considered anymore by the CDNA, for one or more of the following reasons: 1 the (sub)species has been recorded too often to be regarded as rare, or 2 it is observ-

ed much more often than appears from the number of records submitted. The species which have been dropped from the CDNA's list since 1989 are (with the main reason for its removal, followed by the last year for which records are still considered): Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* (1; 1992), Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus* (1; 1989), Icelandic Black-tailed Godwit *Limosa limosa islandica* (2; 1989), Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis* (1; 1992), Russian Common Gull (2; 1994), Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* (2; 1992), Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica* (2; 1992), European Bee-eater *Merops apiaster* (1; 1992), Red-throated Pipit *Anthus cervinus* (2; 1991), Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* (1; 1992), Barred Warbler *Sylvia nisoria* (1; 1992), Eurasian Treecreeper *Certhia familiaris* (1; 1994), Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus* (1; 1992), and Common Rosefinch *Carpodacus erythrinus* (1; 1991). Note, however, that Siberian Chiffchaff *Phylloscopus collybita tristis/fulvescens* is again considered from 1 January 1994. More information on the procedures of the CDNA can be found in Dutch Birding 9: 141-143, 1987; 11: 83-85, 1989; 12: 201, 1990; 15: 210, 1994.

The year 1993 produced two new species for the Netherlands, Demoiselle Crane *Anthropoides virgo* and Isabelline Shrike *Lanius isabellinus*. The most notable other rarities in 1993 were the fourth Griffon Vulture *Gyps fulvus*, the second Booted Eagle *Hieraetus pennatus*, the third Baird's Sandpiper *Calidris bairdii*, the fourth Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, the third Citrine Wagtail *Motacilla citreola*, the fourth Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka*, the fourth and fifth Sardinian Warbler *S melanocephala* and the second Black-faced Bunting *Emberiza spodocephala*. A new subspecies of the Eurasian Treecreeper, *C f macrodactyla*, appeared to be breeding in small numbers and the first Balearic Woodchat Shrike *L senator badius* was identified (although an earlier record is still under review).

Among the rejected records are some which were documented by photographs: Black-shouldered Kite *Elanus caeruleus* in 1992, Kittlitz's Plover *Charadrius pecuarius* in 1990,

Laughing Gull *L atricilla* in 1993 and Long-tailed Rosefinch *Uragus sibiricus* in 1991 and 1993.

Systematic list of accepted records

Balearic Shearwater *Puffinus yelkouan* 28,4

NOORDHOLLAND Camperduin, 11 July (S Lagerveld); Camperduin, 25 July (E Ernens, D J Moerbeek, S Lagerveld), Camperduin, 26 July (M P Olthoff, S de Bruin, E Sangster); Camperduin, 30 July (S Lagerveld, N F van der Ham).

ZEELAND Westkapelle, 11 September (P J van Tuil, T Koppejan).

The records at Camperduin on 25 and 26 July are referring to one individual, according to the observers. There are now 37 records, dating from July (seven), August (12), September (13) and October (five). More than two third of the records are from after 1987.

Atlantic Great Cormorant *Phalacrocorax carbo carbo* 4,0

The previously accepted 1991 record has been rejected, based on the fact that Continental Great Cormorants *P c sinensis* also breed in the colony where the 1991 bird was ringed (Graham Ekins in litt). For information on the occurrence of Atlantic Great Cormorants in the Netherlands, see van den Berg (1988).

Cattle Egret *Bubulcus ibis* 41,5

FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 11-21 May (S Puyman, A Hendrix).

FRIESLAND Workum, 27 August to 2 October, photographed (M Versluys, S Bernardus et al).

ZUIDHOLLAND Baambrugge, 29 August (J J F Jansen).

UTRECHT Rhenen, 19 September to 10 October, two, after 29 September one, photographed (F Bos, A Vink et al).

1992 GRONINGEN Noordbroek, 4-6 September, photographed (A de Bruin, E Koops, L J R Boon).

GELDERLAND Horsen, 5 November (A J H Scheeuwe).

1990 ZUIDHOLLAND Lisse, 25 October to 3 November (J van der Linden).

One may wonder whether the Rhenen birds were actually wild; possibly they originated from a nearby zoo. The 1990 record was already published for 25-28 October (van den Berg et al 1991). The 1992 records bring the total for that year to nine, the highest ever.

Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* 12,2

FRIESLAND Laaxum, 6-15 June, photographed (C R Reijnders, R Mulder).

ZEELAND Wolphaartsdijk, 3-6 October, photographed (J M Walhout, E Sanders, H Gebuis; van Dongen et al 1993).

Ross's Goose *Anser rossii* 3,0

1991 FRIESLAND Workum, 25 January to 16 March 1992, photographed (M Weston).

The 1991 record refers to a date extension of a record already published for 25-27 January (van den

Berg et al 1993). Should there be an award for 'most boring rarity', this species, together with Falcated Duck *Anas falcata*, would certainly be among the nominees. Yet, true wild origin of this species is a possibility (cf van den Berg & Cottaar 1986, Scott 1995).

Black Brant *Branta bernicla nigricans* 48,4

ZEELAND Philipsdam, 30 January (H P Braam, H Westerlaken); Serooskerke, 30 January (H P Braam, H Westerlaken); Middelburg, 23 February to 1 March (J M Walhout et al).

FRIESLAND Terschelling, 6 April (T Bakker, A Ouwkerk).

NOORDHOLLAND Texel, 20 November to 25 March 1994 (A Wassink).

Since the first record, as recent as in 1974, this subspecies has been recorded annually since 1980, always in flocks of Black-bellied Brent *B b bernicla*. The Texel bird is believed to be the same individual already reported in 1991-92 and 1992-93.

American Wigeon *Anas americana* 13,1

GELDERLAND Voorst, 30 October, adult male (H van Oosten, J Voerknecht).

Since 1985, this species has been recorded annually, with the exception of 1990. All records refer to males.

Ring-necked Duck *Aythya collaris* 8,1

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 13-19 November, male, photographed (R E van der Vliet, E B Ebels; van Dongen et al 1994, Lichtenbeld 1994).

This is the 14th record. There are now records in all months from November to May. As in the previous species, all records refer to males.

Ring-necked Duck x Tufted Duck *Aythya collaris x fuligula* 0,2

NOORDHOLLAND Abcoude, 5-6 February, adult male, photographed (K J Eigenhuis, E B Ebels, R Offereins; Keizer 1994).

ZUIDHOLLAND Vlaardingen, 20 March to 4 April, adult male, photographed (H Prinsen, J J F Jansen, H Westerlaken; van Dongen et al 1993).

These were the first records of this type of hybrid. Possibly, both refer to the same bird.

King Eider *Somateria spectabilis* 4,1

NOORDHOLLAND De Cocksdorp, Texel, 24 March to at least 20 May and 19 November to 20 June 1994, adult female, photographed (A Wassink, E B Ebels).

One would expect females to go undiscovered for most of the time. Since 1980, however, there are records of two females and three males.

Griffon Vulture *Gyps fulvus* 0,1

NOORDHOLLAND Durgerdam, 28 April to 3 May, seventh-year male, photographed, ring read (F Padmos, A Veen et al; Anonymus 1993, van Dongen et al 1993, Lichtenbeld 1993, Padmos & Ebels 1993, Anonymus 1994).

This fourth record concerned a bird with an unusual

history. It was found as a weakened juvenile in north-eastern Italy, and kept in a cage for over four years. It was released, ringed and radio-tagged as part of a re-introduction scheme in February 1992 in northern Italy, where it was last observed on 21 April 1992 (Fulvio Genero in litt). This record evidenced the vagrancy potential of this species to north-western Europe and added a new dimension to discussions on what 'wild origin' really means.

Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* 3,1

FRIESLAND Terschelling, 2 August, photographed (A Ouwerkerk; van Dongen et al 1993, Anonymus 1993).

Although this stunningly photographed bird gave the impression that it was about to land on Terschelling, it could not be relocated the next day. There are now seven accepted records, dating from 1907, 1959, 1979, 1981, 1989, 1990 and 1993, of which five from June-August.

Golden Eagle *Aquila chrysaetos* 3,1

ZEELAND Westkapelle, 29 September, immature (R Sponelee, E Sanders).

Since the mid-80's, *Aquila* eagles seem to elude twitchers. Like the one in 1992, this individual was seen only by a few observers. There are now 12 20th century records, with four since 1980.

Booted Eagle *Hieraetus pennatus* 1,1

FLEVOLAND Knardijk, 24 April, light morph, photographed (H Prinsen, M Snethlage; van Dongen et al 1993, Prinsen & Ebels 1993, Dees et al 1994).

Contrary to the first in 1992, this record referred to a light morph, which was circling overhead a group of observers for 15 min.

*** Demoiselle Crane** *Anthropoides virgo* 0,1

GRONINGEN Rottumerog, 30 April, adult, photographed (K van Dijken, W Steenge).

For the second time, this species is listed as new for the Netherlands. Previously accepted and now rejected records concern two individuals in eastern Noordbrabant in 1989, followed by observations of single birds in the same region in 1991 and 1992 (Berlijn 1991). These were, however, birds which had apparently escaped from an aviary (van den Berg et al 1991). The CDNA has decided that there is no reason to consider the Rottumerog bird, which was seen overflying this tiny island in north-easterly direction, as clearly referring to an escape. Two other records from 1993 are still under review.

Little Bustard *Otis tetrax* 5,1

ZEELAND Grijpskerke, 5-14 December, female or first-winter male, photographed (J Goedbloed; van Dongen et al 1994, Sanders & Koppejan 1994).

According to unconfirmed local information, this bird was already present in November. Since 1900, there have been 37 records. Six records were accepted since 1980: in 1983, 1986, 1987 (two), 1988 and 1993. These six records constitute the only field obser-

vations; all previous records concerned collected birds.

Black-winged / Collared Pratincole *Glareola nordmanni/pratincola* 1,2

1992 ZEELAND Philipsdam, 7 June, two (J J Blankert, C Quispel).

The CDNA could not agree with identification of these birds as Black-winged Pratincole, although statistics would be in favour: of 33 pratincoles recorded this century, seven were accepted as Collared, 21 as Black-winged, whereas six could not be specifically identified.

Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* 2,1

FRIESLAND Schiermonnikoog, adult, 10 August (H-G Folz).

The quality of the description was outstanding, leading to the first accepted record of a non-photographed individual of this species. Dutch birders tend to avoid the Wadden Isles during the tourist season but, obviously, rare waders do not, which then have to be found by foreign birders. All three live birds (the first was found dead in July 1977) date from August, in 1984, 1985 and 1993.

Sociable Plover *Chettusia gregaria* 14,1

GELDERLAND Nijkerk, 9 August (W G G Smeets, I A J Smeets-Boelen; Smeets 1993).

1991 OVERIJSEL Olst, 8-18 December (K Scholten, S Luinenburg, E Nieuwstraten).

The 1991 record represents the first for December. There are now records in April (five), May (three), June (two), July (four), August (four), September (three), October (two), November (two) and December (one).

Baird's Sandpiper *Calidris bairdii* 2,1

NOORDHOLLAND Julianadorp, 31 July to 1 August, adult, photographed (D J Moerbeek; van den Berg 1993a, van Dongen et al 1993, Moerbeek 1994).

Keen birding at inundated bulb-fields produced this third record. The first two concerned juveniles, on 21-28 September 1980 and 23-28 August 1981.

Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* 46,8

ZEELAND Tholen, 18-22 May, photographed (M Berlijn; van Dongen et al 1993, Lichtenbeld 1993).

GRONINGEN Lauwersmeer, 21-22 May, two (R E Brouwer, H Groot); Lauwersmeer, 25 August (E Klunder, H-J Wight, K Scholten).

ZUIDHOLLAND Valkenburg, 23 May (N C Hoogenboom).

NOORDHOLLAND Julianadorp, 28-30 August, two, photographed (C R Reijnders, D J Moerbeek); Julianadorp, 4 September (K Kraaijeveld, J J F Jansen et al).

Since 1989, this commonest of the supposedly transatlantic vagrants shows up in small groups: there are 60 records, including two in September 1989, May 1993 and September 1993, and three in September 1992.

Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* 47,2

FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 20 May (L Steijn, E

74 Iceland Gull / Kleine Burgemeester *Larus glaucooides*, adult, Vlissingen, Zeeland, February 1993 (Hans Gebuis)
 75 Alpine Swift / Alpengierzwaluw *Apus melba*, juvenile, Westkapelle, Zeeland, 17 September 1993 (Peter L Meininger) 76 Ring-necked Duck / Ringsnaveleend *Aythya collaris*, male, Oostvaardersdijk, Flevoland, november 1993 (Arnoud B van den Berg) 77 King Eider / Koningseider *Somateria spectabilis*, adult female, De Cocksdorp, Texel, Noordholland, April 1993 (Arnoud B van den Berg)

Nieuwstraten, M Zekhuis).
 NOORDHOLLAND Julianadorp, 28-30 August, juvenile, photographed (D J Moerbeek et al).

The Julianadorp inundated bulb-fields produced no less than five rare sandpipers within six weeks, one Baird's, three Pectoral, and one Broad-billed. It makes clear that it is not the number of shorebirds that produces the rarities but the possibility to study them closely.

Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* 4,1
 FRIESLAND Lauwersmeer, 12-17 June, adult, summer plumage, photographed (P Knolle, B Balten, A de Bruin et al; Knolle & Balten 1993).

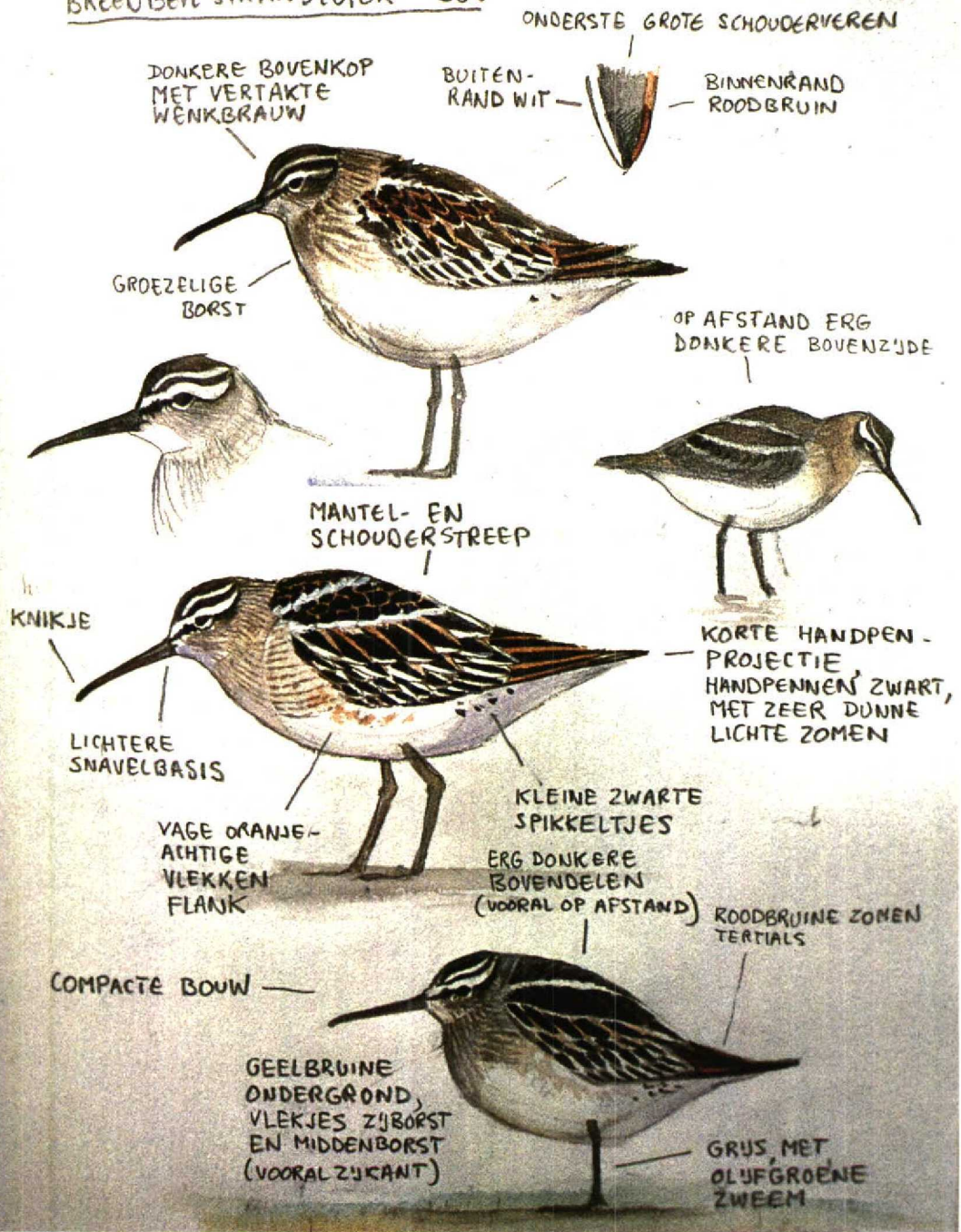
This is the second spring record. There are now eight records, in May (one), June (one), August (two), September (two), October (one) and November (one).

Russian Common Gull *Larus canus heinei* 12,0
 1991 ZUIDHOLLAND Maasvlakte, January, adult male, found dead; Maasvlakte, 16 February, adult female, found dead; Scheveningen, February, adult female, found dead (Kompanje & Post 1993).

NOORDBRABANT Nuenen, 12 February, adult male, ring read (N van Swelm; Kompanje & Post 1993).
 NOORDHOLLAND Location not specified, 12 February, adult male, found dead (Kompanje & Post 1993).
 1990 ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 27 January, adult male, found dead; 9 February, adult male, found dead; Scheveningen, February, adult male, found dead; Maasvlakte, 11 May, adult male, found dead (Kompanje & Post 1993).

These records were published by Kompanje & Post (1993), the identification of the birds found dead being

BREEDBEKSTRANDLOPER JUV

FIGUUR 1 Broad-billed Sandpiper / Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus*, Julianadorp, Noordholland, August 1993 (Dirk J Moerbeek)

Rare birds in the Netherlands in 1993

based on internal and external measurements. Apparently, this subspecies occurs less rarely than previously thought. Combined with the fact that it is virtually impossible to separate from nominate Common Gull with certainty in the field, this has led the CDNA to remove it from the list of considered subspecies from 1 January 1995.

Iceland Gull *Larus glaucooides* 37,4

ZEELAND Vlissingen, 6-10 February, and Nieuwdorp, 24 February, adult, winter plumage, photographed (R Sponselee, E van Boheemen et al; van Dongen et al 1993); Vlissingen, 7 February to 4 March, first-winter, probably male, photographed (J M Walhout, R Sponselee, P van Tuil et al).

NOORDHOLLAND Wervershoof, 16 February, second-winter, found dead, skin retained in private collection, photographed (B Winters); Velsen, 16-22 February, first-winter, photographed (J van 't Hof, K J Eigenhuis, D J Moerbeek).

Adults are rare: the one in Vlissingen was only the second; the first was in 1988. This year's total of four records equals the totals of 1981, 1984 and 1992.

Ross's Gull *Rhodostethia rosea* 2,1

NOORDHOLLAND Egmond aan Zee, 16 December, adult (W A van Splunder, R A van Splunder).

This fourth record was a bird flying by, foraging close to the shore, amidst Little Gulls *L minutus*.

Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica*

1992 ZUIDHOLLAND Lisse, 1-2 August, two (T J C Luijendijk).

This record was published in the 1992 report as referring to only one individual. This species is no longer considered by the CDNA since 1993.

Roseate Tern *Sterna dougallii* 13,1

NOORDHOLLAND Camperduin, 25-28 June, adult, summer plumage, photographed (K J Eigenhuis, M Berlijn, M Guyt).

Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* 64,4

NOORDBRABANT Strabrechtse Heide, 19 May, adult, summer plumage (F Bos, J J Bakhuizen, R de Beer); Soerendonk, 22-24 May, adult, summer plumage, photographed (H Vrolijk, M Berlijn).

ZUIDHOLLAND Woerden, 29 May, adult, summer plumage (J J F Jansen).

GRONINGEN Eemshaven, 5 June, adult, summer plumage (M Jonker, A Pot).

1992 NOORDHOLLAND Huizen, 5-6 May, two, adult and second-year, summer plumage (R F J van Beusekom).

OVERIJSSSEL Vriezenveen, 31 May, adult, summer plumage (T Kruissink, R Brunink et al).

After 18 in 1992, four records is just below the average of approximately five per year since 1980.

Black Guillemot *Cephus grylle* 21,2

NOORDHOLLAND Camperduin, 26 September, adult,

winter plumage (N F van der Ham, S Lagerveld); Camperduin, 11 November, first-winter (S Lagerveld, N F van der Ham).

Since 1980, there are four years without records, four with one, two with two, two with three and two with four records.

Alpine Swift *Apus melba* 12,1

ZEELAND Westkapelle, 17 September, juvenile, photographed (F Arts, C Berrevoets et al; Meininger 1993).

This bird could be identified as a juvenile on account of the pale fringes on the coverts, just visible on the photographs. The only other individual that could be aged concerned a first-year bird found dead in September 1974 (Stel 1975).

Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* 19,1

GRONINGEN Rottumeroog, 1 May (W Steenge).

After five records in 1954-85, this species has been recorded annually since 1988, with two or three each year, except in 1989 (six, including a group of five) and 1993 (one).

Red-throated Pipit *Anthus cervinus*

1991 ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 31 March (S Tas, M van Dijk).

This record is extremely early: all other 37 spring records in 1980-1991 were between 27 April and 26 May. The species is no longer considered by the CDNA since 1992.

Citrine Wagtail *Motacilla citreola* 2,1

GELDERLAND Wilp, 4-5 May, male (most probably first-summer), photographed (P de Vries, J J F Jansen et al; van Dongen et al 1993, de Vries & Ebels 1993, de Vries 1995).

The first 'twitchable' Citrine Wagtail. The bird was also seen flying above the neighbouring province of Overijssel. The CDNA did not dare to conclude it was belonging to the subspecies *M c werae*, as the extension of the breeding range towards the west may well induce some intergradation between the subspecies *M c werae* and *M c citreola*.

Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* 17,2

NOORDHOLLAND Amsterdam, 22-24 May, male, singing, sound-recorded (H Groot, F G S M Hieselaar et al). FRIESLAND West-Terschelling, Terschelling, 25 May, male, singing, sound-recorded (T Bakker, A Ouwkerk).

The CDNA still awaits information about this bird's stay into June.

Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica* 20,2

GRONINGEN Rottumeroog, 12 May, male, summer plumage, photographed (W Steenge).

NOORDHOLLAND De Cocksdorp, Texel, 29 May, male, summer plumage, photographed (J van der Laan, P M Gnodde et al; van Dongen et al 1993).

1991 GRONINGEN Rottumerplaat, 16 May, male, summer plumage (D Lutterop).

78 Melodious Warbler / Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta*, Rottumeroog, Groningen, 22 May 1993
(Koen van Dijken)

79 Rosy Starling / Roze Spreeuw *Sturnus roseus*, juvenile, De Cocksdorp, Texel, Noordholland, October 1993
(René Pop)

Rare birds in the Netherlands in 1993

Both Zuidholland records in the 1992 report should be deleted. They refer to a single bird photographed in 1989, already published in the 1991 report (van den Berg et al 1993).

Siberian Stonechat *Saxicola torquata maura* 6,1
NOORDHOLLAND Velsen, 2 October, first-winter, photographed (C R Reijnders, D J Moerbeek).

Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka* 3,1
FRIESLAND Vlieland, 7-8 October, first-winter male, photographed (W A van Splunder et al; van Splunder 1993, van den Berg 1993b).

White's Thrush *Zoothera dauma* 2,1
ZEELAND Breskens, 9 April, photographed (A H Ova, J Goedbloed, J M Walhout et al; Sponselee & Walhout 1993).

This is only the second field record; all others were either found dead or trapped. One can imagine the bewildered looks of the c 10 observers counting spring passage migrants, when it became clear the large thrush they saw approaching and flying by was not a Mistle Thrush *Turdus viscivorus*! There are now 15 records, dating from March (one), April (two), September (four), October (seven), and December (one). The single photograph is not suitable for publication.

Zitting Cisticola *Cisticola juncidis* 21,2
ZEELAND Paal, 29 June to 17 August, male, singing, photographed (M Berlijn, E Sangster; van Dongen et al 1993); Kloosterzande, 19-21 August, male, singing, photographed (E van Boheemen, C Zuyderduijn, M van Dijk).

For the first time since 1990, singing males appeared at their once regular localities in Zeeland. Since 1975, this species has not been recorded in 1986-89 and 1991-92.

Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* 10,2
GRONINGEN Rottumeroog, 22 May, male, singing, photographed (K van Dijken, E de Weerd; van Dongen et al 1993).
NOORDHOLLAND Ankeveen, 14-26 June, male, singing, sound-recorded (W J R de Wijs).

Details on a multi-observer record of a singing male staying at the Flediteweg near Zeewolde, Flevoland, in June are still circulating.

Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* 14,4
FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 1 May, male, summer plumage (J Rahder); Vlieland, 3 May, adult male, summer plumage (W van der Waal, P Marcus).
GRONINGEN Rottumerplaat, 28-30 May, male, summer plumage (D Lutterop, G Kasemir).
NOORDHOLLAND Texel, 2 June, male, first-summer (A Wassink).

This species tends to turn up in small influxes in spring. Since 1980, years with more than one record have been the rule rather than the exception, with sin-

gle records in 1982 and 1988, two in 1987 and 1992, three in 1986, four in 1993 and five in 1983. Only one of these concerned a female, in June 1983.

Sardinian Warbler *Sylvia melanocephala* 3,2
NOORDHOLLAND Texel, 26-29 May, male, first-summer, photographed (A Wassink et al; van Dongen et al 1993, van den Berg 1993b, Wassink & van den Berg 1993).

GRONINGEN Lauwersoog, 30 October to 22 November, adult male, photographed (R de Lange, S de Bruin, I de Bruin et al; van den Berg 1993b).

The fourth and fifth record. The first was a wintering bird in Amsterdam, Noordholland, from 14 December 1980 to 22 February 1981, the second was photographed at Eemshaven, Groningen, on 13 May 1983 and the third was trapped on Rottumeroog, Groningen, on 20 April 1991. All records refer to males.

Barred Warbler *Sylvia nisoria*
1992 FRIESLAND Vlieland, 20 September, first-year, photographed (F Ossendorp, E B Ebels).

This species is no longer considered by the CDNA since 1993.

Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides* 6,2
GRONINGEN Rottumeroog, 9-13 August, male, sound-recorded (K van Dijken, W Steenge).
FRIESLAND Schiermonnikoog, 30 August, first-winter, trapped and photographed (A J van Loon, C Schouten; van Dongen et al 1993).

All records since 1980 were from the Wadden Sea area, and four of these on Schiermonnikoog and Rottumeroog.

Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus* 42,3
NOORDHOLLAND De Cocksdorp, Texel, 16-19 October (D J Moerbeek et al); De Cocksdorp, Texel, 18-19 October (K H Scholten, G van Aalst et al); Texel, 2 November (A Wassink).

The Dutch Birding week on Texel, since 1986 held during the third week of October, clearly is the best time and place to see this species. Out of 45 post-1980 records, 15 were seen during this event.

Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* 14,0
1992 FRIESLAND Vlieland, 31 October (A W J Meijer, L van der Veen et al).

After the first record in 1978, this species has been recorded 13 times during 1986-90, but only once since.

Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli orientalis* 3,1
FRIESLAND Vlieland, 30 April to 1 May, male, singing (W van der Waal).

This is the fourth record of this subspecies. Others were in May 1983 (two) and July 1986. There are 22 records of the species, with 13 since 1980. All records of *P b orientalis* were in coastal woodlands, whereas records away from the coast always referred to the

western subspecies *P b bonelli*. However, *P b bonelli* has also been recorded in coastal areas.

Eurasian Treecreeper *Certhia familiaris* 41,11

NOORDHOLLAND Bloemendaal, 1 October, trapped, photographed (P de Nobel); Texel, 28-29 October, (R F J van Beusekom).

FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 14-16 October, two, photographed (A Schaftenaar, R de Beer, J J Bakhuizen et al; van Dongen et al 1993); Vlieland, 29 October (D J Moerbeek); Schiermonnikoog, 12 November, two (P Edelaar, L Bakker).

GRONINGEN Lauwersoog, 24 October to 14 December, photographed (K van Dijken, A van Dijk, R Winters et al).

1992 FRIESLAND Terschelling, 15 December, two (A van Kleunen, G van den Berg, D Groenendijk).

The 15 December 1992 record for Terschelling was included in the 1992 report as referring to only one bird; one of the two records of 29 March 1990 in Groningen in the 1992 report should be dated 20 March and has been erroneously published as accepted (cf Wiegant et al 1994). From 1 January 1995, records of this species are no longer considered by the CDNA. The numbers include those of birds subspecifically identified.

*** Central-European Treecreeper** *Certhia familiaris macrodactyla* 0,4

LIMBURG Vijlen, 22-28 March, two, photographed, sound-recorded (F Schepers, M Berlijn; Schepers 1994); Vijlen, 7-8 August, at least two (P Vossen, M van Dijk, C van der Wardt).

These are the first accepted records of this subspecies. The CDNA has decided that these birds should be considered as belonging to the subspecies *C f macrodactyla* on the basis of their distribution: birds in adjacent forests in Belgium and Germany also belong to this subspecies. On photographs of the Vijlen birds also a brownish tinge on the rear flanks was discernible, which adds in favour of this decision. It seems that this subspecies is a regular breeding bird in Limburg for some time (Schepers 1994). In 1995, at least 10 territories were established (Max Berlijn pers comm). From 1 January 1995, records of this subspecies are no longer considered by the CDNA.

*** Isabelline Shrike** *Lanius isabellinus* 0,1

NOORDHOLLAND Texel, 21 October, first-winter, photographed (M A Capello, W R L Mahu, E B Ebels; van Dongen et al 1993, Ebels 1993b, Capello et al 1994).

This long-awaited new species for the Netherlands was discovered rather late in the day, making it impossible even for many participants of the Dutch Birding week on Texel to see the bird. The next day, it could not be relocated.

Woodchat Shrike *Lanius senator* 28,4

DRENTE Paterswolde, 20 May, photographed (T Sikkens, J Sikkens, E B Ebels).

NOORDHOLLAND Amsterdamse Waterleidingduinen, 9

June, female (D J Moerbeek, K J Eigenhuis).

FRIESLAND Schiermonnikoog, 4-5 September, juvenile, photographed (J de Jong, H van der Jeugd, I T van der Veen et al).

The 1992 record on the Maasvlakte, Zuidholland, was on 10-11 May, not 10-11 June (cf Wiegant et al 1994). The totals include Balearic Woodchat Shrike *L s badius*.

*** Balearic Woodchat Shrike** *Lanius senator badius* 0,1

ZUIDHOLLAND Voorhout, 6 June, male, photographed (A W J Meijer, W Remmerswaal; van den Berg 1993b).

A new subspecies for the Netherlands. The subspecific identity of an earlier record at Knardijk, Flevoland, in June 1983 (Blankert & Steinhaus 1983) is still under review.

Rosy Starling *Sturnus roseus* 16,1

NOORDHOLLAND De Cocksdorp, Texel, 16-17 October, juvenile, photographed (T M van der Have; van Dongen et al 1993).

Since 1980, this species has been recorded almost every year, with the exception of 1982 and 1987. In most years there was one record; there were two in 1986 and 1988, and four in 1984.

Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera* 18,1

UTRECHT Baarn, 27 November to 9 January 1994, first-winter male, photographed (R F J van Beusekom; van Dongen et al 1994).

This individual turned up at exactly the same locality where two were seen during the influx of 1990 (cf Ebels 1993a).

Common Rosefinch *Carpodacus erythrinus*

1987 FRIESLAND Hoorn, Terschelling, 30 May, male (K van Dijk, M Smith et al); West-Terschelling, Terschelling, 31 May, male (P J Zumkehr); Fornerum, Terschelling, 31 May, adult male (P J Zumkehr); West-Terschelling, Terschelling, 9 June, adult male (P J Zumkehr).

1986 FRIESLAND Nieuw-Fornerum, Terschelling, 14-17 June, adult male (L Bot, J M Peerenboom, P J Zumkehr); West-Terschelling, Terschelling, 19 June, adult male (P J Zumkehr).

1985 FRIESLAND Hoorn, Terschelling, 7 June, adult male (P J Zumkehr).

Every once-in-a-while, requests appear in Dutch Birding or other journals for observations of certain species, in order to write an article on their occurrence. Most of these papers never appear in print, though. However, these requests often bring to light records which were not yet submitted to the CDNA. This influx of Common Rosefinches in 1985-87 is the result of such a request, further substantiating 1987 as the year of the break-through of this species in the Netherlands. There had been 14 records before 1980, one in 1980 and 1981, none in 1982, three in 1983, one in 1984 and 1985 and eight in 1986, while in 1987 the total stands on 39, among which the first breeding record (Blankert et al 1988). After 1987, the number of accepted records no longer reflects the actual numbers.

Black-faced Bunting *Emberiza spodocephala* 1,1

FRIESLAND Schiermonnikoog, 28 October, first-winter male, trapped, photographed (A Conings; Conings & van Loon 1994).

This is the second record. The first was trapped on 16 November 1986 and also concerned a first-winter male (van Ree & van den Berg 1987).

Rustic Bunting *Emberiza rustica* 22,3

FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 15-22 May, male, summer plumage, photographed (L Steijn, J J Blankert et al; van Dongen et al 1993); Terschelling, 28 September (H P van der Jeugd, M Zekhuis, J van der Laan).

NOORDHOLLAND Spaarnwoude, 9 November (P J Marcus).

The November record is the latest ever. The only other November record was on 1 November 1956.

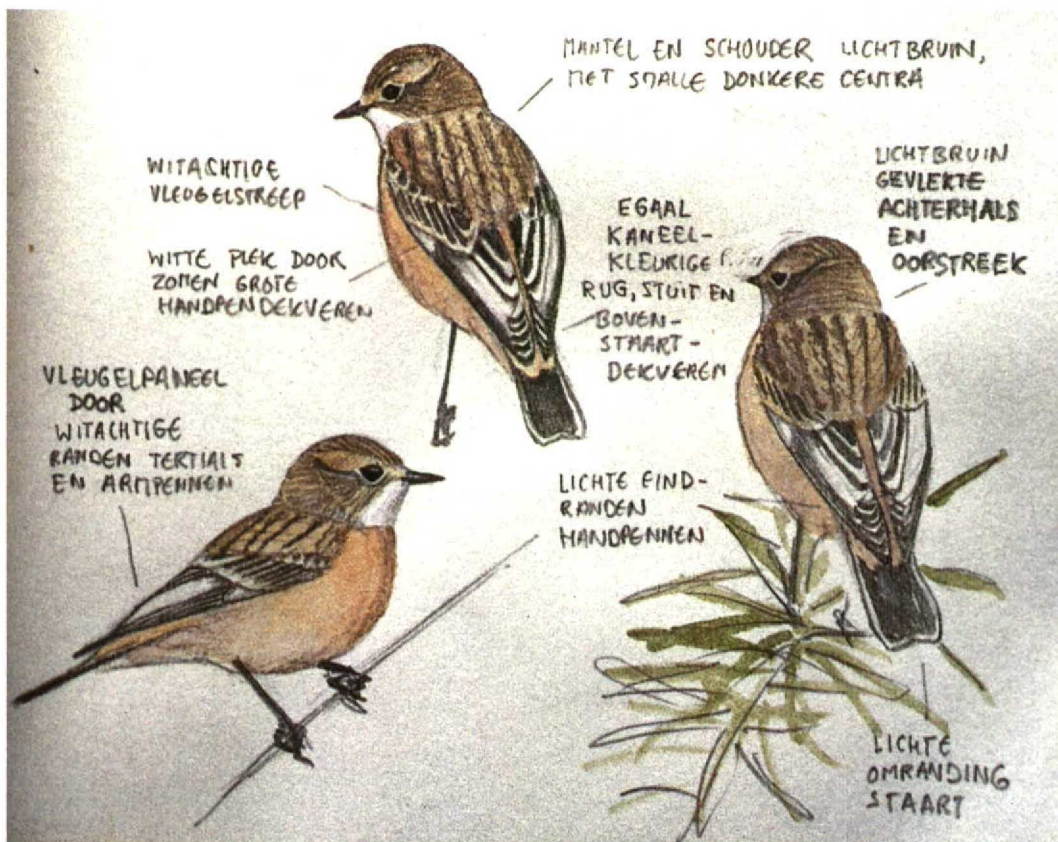
Little Bunting *Emberiza pusilla* 36,1

NOORDBRABANT Budel-Dorplein, 10-11 April, adult (H Vrolijk, W Poelmans).

Systematic list of records not accepted

This list contains all records not accepted by the CDNA. Records marked with @ were rejected by all committee members in the first or second voting, those with @-1 by all except one, and the remaining by two or more (with at least two votes against rejection). Most records were rejected if the identification was not fully established (often because of a lack of documentation) or when the bird showed signs of captivity, such as dubious rings, excessive wear or aberrant behaviour. Species for which the CDNA unanimously decided that all records refer to birds of captive origin are indicated with *. This includes records of birds of which all ancestors are assumed to be of captive origin (introduced species of British category C).

Great Shearwater *Puffinus gravis* Scheveningen (Zuidholland) 5 December @ (incomplete description).

FIGUUR 2 Siberian Stonechat / Aziatische Roodborstapuit *Saxicola torquata maura/stejnegeri*, first-winter, Velsen, Noordholland, 2 October 1993 (Dirk J Moerbeek)

European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus* Camperduin (Noordholland) 15 November, four (only one bird described, incompletely). **Glossy Ibis** *Plegadis falcinellus* Overveen (Noordholland) 25 October @ (identification accepted, but considered escaped because of tameness). **Ross's Goose** *Anser rossii* Lauwersmeer (Groningen) 29 August to 1 September @-1 (identification accepted, but considered escaped because of time of year). **Hooded Merganser*** *Mergus cucullatus* Brouwersdam, 22 November (Zuidholland) @ (not considered by CDNA). **Egyptian Vulture** *Neophron percnopterus* Katlijk, Makkinga and Wijnjewoude (Friesland) 6 March to 14 April @ (photographs proved it to be light-coloured Common Buzzard *Buteo buteo*). **Short-toed Eagle** *Circaetus gallicus* Bellingwolde (Drenthe) 22 May @ (Honey-buzzard *Pernis apivorus* and Common Buzzard not excluded). **Steppe Buzzard** *Buteo buteo vulpinus* Kornwerderzand (Friesland) 12 December @ (poor description; virtually impossible to recognize in the field). **Pallid Harrier** *Circus macrourus* Knardijk (Flevoland) 24 April (description incomplete, Hen Harrier *C. cyaneus* not adequately excluded). **Cream-coloured Courser** *Cursorius cursor* Rottumeroog (Groningen) 21 June @ (flying bird, poorly seen). **American / Pacific Golden Plover** *Pluvialis dominica / fulva* Camperduin (Noordholland) 12 March @ (description incomplete). **Great Snipe** *Gallinago media* Westenschouwen (Zeeland) 6 December @ (virtually no description). **Dowitcher** *Limnodromus breskensis* (Zeeland) 12 April @ (description incomplete, white-backed wader with retracted legs, which quite often occurs, not adequately excluded; cf Grant 1983). **Long-billed Dowitcher** *Limnodromus scolopaceus* Kornwerderzand (Friesland) 30 May @ (poor description). **Slender-billed Gull** *Larus genei* Hellegat (Zeeland) 30 October, two (description incomplete; birds were flying, so some crucial details, for instance bare parts coloration, not seen; this is prerequisite for acceptance as first record). **Laughing Gull** *Larus atricilla* Harderwijk (Gelderland) 25 and 28 September (although bird was photographed (van Dongen et al 1993), CDNA considers this record inadequately documented for first record: the photographs cannot be regarded as sufficient evidence, as their quality is poor, and the description is not complete). **Ring-billed Gull** *Larus delawarensis* Alphen aan de Rijn (Zuidholland) 11 April (other *Larus* species not fully excluded). **Yellow-legged Gull** *Larus cachinnans 'omissus'* IJmuiden (Noordholland) 28 February (photographs show a bird indeed showing all characters of this subspecies, but the existence of the subspecies itself is questioned: in Finland, birds with these characters are considered variations of Herring Gull *L. argentatus*; all possible intergradations from completely dull yellow to fleshy legs do occur; Harry Lehto in litt). **Iceland Gull** *Larus glaucooides* Serooskerke, Schouwen (Zeeland) 30 October, immature @-1 (considered leucistic Herring Gull *L. argentatus*); Scheveningen (Zuidholland) 24 December @ (no description). **Roseate Tern** *Sterna dougallii* Terschelling (Friesland) 12 April, three @-1 (description incomplete); Vlissingen (Zeeland) 30 April @ (photograph shows

bird which looks like Roseate Tern but, on closer examination, clearly is not; possibly it is hybrid Roseate x Common Tern *S. hirundo*, but details are lacking for that conclusion). **Tengmalm's Owl** *Aegolius funereus* Kootwijk (Gelderland) 20 April @ (poor description). **Short-toed Lark** *Calandrella brachydactyla* Den Burg, Texel (Noordholland) 22 October (description quite complete, apart from call apparently belonging to another species, but CDNA finds it hard to believe that this bird could not be relocated by some 200 birders searching for the Isabelline Shrike *Lanius isabellinus* in the immediate vicinity). **Black-headed Wagtail** *Motacilla flava feldegg* IJteren (Limburg) 24-25 April, photographed (considered impossible to identify from photographs; dark-headed individuals of subspecies *M. f. thunbergi* very hard to eliminate). **Siberian Stonechat** *Saxicola torquata maura* Terschelling (Friesland) 22 October @ (description incomplete). **Black-eared Wheatear** *Oenanthe hispanica* Den Haag (Zuidholland) 13 April @ (poor description). **Blue Rock Thrush** *Monticola solitarius* Vlissingen (Zeeland) 31 May @ (poor description, escaped blue cagebird, of which there are quite a few species, not excluded). **Siberian Thrush** *Zoothera sibirica* Rotterdam (Zuidholland) 13 April @-1 (bird has been seen too short, less than few seconds, for acceptance as first record of this species this century). **Greenish Warbler** *Phylloscopus trochiloides* Rottumeroog (Groningen) 26 May @-1 (CDNA considers five seconds too short for positive identification). **Bonelli's Warbler** *Phylloscopus bonelli* Vlieland (Friesland) 22 May @ (description incomplete). **Collared Flycatcher** *Ficedula albicollis* Steenwijk (Overijssel) 12 April (description by inexperienced birders marginally insufficient). **Siberian Tit** *Parus cinctus* Chaam (Noordbrabant) spring, two @ (poor description; after checking by member of CDNA it turned out to be pair of Tree Sparrows *Passer montanus*). **Subalpine Warbler** *Sylvia cantillans* Texel (Noordholland) 22 April (description incomplete). **Lesser Grey Shrike** *Lanius minor* Baarn (Utrecht) 18 August @ (poor description). **Woodchat Shrike** *Lanius senator* Zaltbommel (Gelderland) 9 May (poor description). **Long-tailed Rosefinch** *Uragus sibiricus* Terschelling (Friesland) 29 May (identification accepted, but CDNA considers it highly likely that records of this species refer to birds escaped from captivity; there is quite some trade in this species and genuine vagrancy is not considered to be a real possibility). **Yellow-rumped Warbler** *Dendroica coronata* 's-Gravenzande (Zuidholland) 21-22 November @ (description lacks details necessary for new species for the Netherlands).

1992

Great Shearwater *Puffinus gravis* Lauwersoog (Groningen) 4 September (description quite complete, but does not exclude skua *Stercorarius* species). **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* Hazeldonk (Noordbrabant) 24 October, first-year (identification accepted, cf plate 210 in Liosi & van den Berg 1992, but this record is not considered acceptable as the CDNA was unable to track the conditions under which the bird was found

nor the finder. The find of a dead bird within a few 100 m from the Belgian border is quite suspect: bringing a dead bird into a police station is the thing to do to accomplish a legal transport of birds found (or shot) elsewhere). **Short-toed Eagle** *Circaetus gallicus* Kerk-Avezaath (Gelderland) 12 May (Honey-buzzard *Pernis apivorus* not fully excluded). **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina* Vlieland (Friesland) 30 May @-1 (description incomplete, underparts not described). **Booted Eagle** *Hieraetus pennatus* Doetinchem (Gelderland) 12 September @ (description wrong for this species: apparently it was Common Buzzard *Buteo buteo* or Honey-buzzard). **Dowitcher** *Limnodromus* species Keersluisplas (Flevoland) 6 November (incomplete description does not exclude Bar-tailed Godwit *Limosa lapponica*). **Marsh Sandpiper** *Tringa stagnatilis* Rhenen (Gelderland) 26-27 August (description incomplete). **Long-tailed Skua** *Stercorarius longicaudus* Maasvlakte (Zuidholland) August (photographs show Arctic Skua *S. parasiticus*). **Iceland Gull** *Larus glaucoideus* Zandvoort (Noordholland) 2 April @ (no description). **Roseate Tern** *Sterna dougallii* Vlissingen (Zeeland) 23 May @-1 (lack of 'second look'). **Forster's Tern** *Sterna forsteri* Den Oever (Noordholland) 5 September (description lacks details for acceptance as second record). **European Bee-eater** *Merops apiaster* Engbertsdijkvenen (Overijssel) 17 August (poor description). **Black-headed Yellow Wagtail** *Motacilla flava feldegg* Eemshaven (Groningen) 20 May @-1 (upperparts not described). **Pied / Black-eared Wheatear** *Oenanthe pleschanka / hispanica* Koudekerke (Zeeland) @ 3 October (description incomplete: other species of wheatear *Oenanthe* not excluded). **Azure Tit** *Parus cyanus* Rotterdam, November, two @ (poor description). **Cirl Bunting** *Emberiza cirlus* Vlieland (Friesland) 6 October, two @ (no description). **Rustic Bunting** *Emberiza rustica* Schiermonnikoog (Friesland) 1 October (poor description).

1991

Baird's Sandpiper *Calidris bairdii* Oudega, Smalingerland (Friesland) 22 May, three @ (considered Sanderling *C. alba*). **Broad-billed Sandpiper** *Limicola falcinellus* Rottumerplaat (Groningen) 1 September @ (poor description). **Long-tailed Skua** *Stercorarius longicaudus* Katwijk (Zuidholland) 18 October @ (poor description). **Baltic Lesser Black-backed Gull** *Larus fuscus fuscus* Ubbergen (Gelderland) 13 August @ (dark-mantled *L. f. intermedius* not excluded). **Gull-billed Tern** *Gelochelidon nilotica* Knardijk (Flevoland) 9 May @ (no description). **Olive-backed Pipit** *Anthus hodgsoni* IJmuiden (Noordholland) 21 January @ (description wrong for this species). **Red-throated Pipit** *Anthus cervinus* Griend (Friesland) 20-21 September @-1 (poorly seen; no sound recording). **Black-eared Wheatear** *Oenanthe hispanica* Eemshaven (Groningen) 12 April @ (description incomplete). **Barred Warbler** *Sylvia nisoria* Katwijk (Zuidholland) 4 October @ (description incomplete). **Eurasian Treecreeper** *Certhia familiaris* Schiermonnikoog (Friesland) 9 October (description incomplete). **Long-tailed Rosefinch** *Uragus sibiricus*

Amsterdamse Waterleidingduinen (Noordholland) 24 October (identification accepted; it apparently was escaped cagebird, as bill was deformed and moult pattern irregular). **Little Bunting** *Emberiza pusilla* Texel (Noordholland) 12 October (description incomplete).

1990

Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* Valkenburg (Zuidholland) 18 November @ (description incomplete). **Spotted Eagle** *Aquila clanga* Valkenburg aan de Geul (Limburg) 21 May (description incomplete, some plumage details not sufficiently described). **Gyr Falcon** *Falco rusticolus* Zierikzee (Zeeland) 26 February @ (description incomplete; hybrids of large falcon species, which are difficult to identify, not safely excluded). **Kittlitz's Plover** *Charadrius pecuarius* Den Helder (Noordholland) 30 April (identification accepted, but CDNA is not convinced that the photograph was actually taken at Den Helder, based on the extremely sharp contrast of the shade and the high position of the sun in the photograph, the fact that the location of the photograph could not be found, and the fact that the grass species on the photograph would all be blooming extremely early in the year; still, CDNA does not question the integrity of the photographer: apparently, an incomprehensible exchange must have taken place; all in all, this was one of the records with the longest circulation in the existence of the CDNA). **Long-toed Stint** *Calidris subminuta* Westkapelle (Zeeland) 24 August @ (description incomplete, lacking detail and comparison with other *Calidris* species). **Eurasian Treecreeper** *Certhia familiaris* Broekmeden (Overijssel) 6 December @ (description incomplete). **Arctic Redpoll** *Carduelis hornemanni* AW-duinen (Noordholland) 8 December @ (description lacks comparison with Redpoll *C. flammeus*). **Pine Bunting** *Emberiza leucocephalus* Breskens (Zeeland) 29 May (description over-detailed for bird flying by).

1989

Steppe Eagle *Aquila nipalensis* Weert (Limburg) 28 July @ (poor description). **Wallcreeper** *Tichodroma muraria* Castricum (Noordholland) 12 November @ (description not considered sufficient for date extension of first record of bird discovered at Amsterdam, Noordholland, next day).

1985

Black-headed Yellow Wagtail *Motacilla flava feldegg* Schiermonnikoog (Friesland) 16 May (*M. f. thunbergi* not fully excluded).

1984

White-backed Woodpecker *Dendrocopos leucotos* Ede (Gelderland) 28 September @ (number of characters fit retarded juvenile Greater Spotted Woodpecker *D. major*).

1982

Yellow-headed Blackbird *Xanthocephalus xanthocephalus* Texel (Noordholland) 18 and 20 May (incomplete)

to description of bird which, if identification had been accepted, would be regarded as escaped cagebird).

1956

Lesser Grey Shrike *Lanius minor* Hijkenierzand (Drenthe) breeding @-1 (CDNA was brought to its attention an old article (De Zwerfer in Gods Vrije Natuur 17: 127, 1957), containing a photograph of the species at the nest; however, the committee is not convinced that the photograph actually refers to the nest at the specified location, and did not succeed in locating the photographer).

Acknowledgements

The authors are grateful for the help and advice of all the experts consulted. Part of the information given about previous records is based on van den Berg & Bosman (1995).

References

- Anonymous 1993. Western Palearctic news. *Birding World* 6: 227-229, 314-317.
- Anonymous 1994. European news. *Br Birds* 87: 1-15.
- van den Berg, A B 1988. Occurrence of North Atlantic Cormorant in the Netherlands. *Dutch Birding* 10: 186 [& erratum, index 10: 11].
- van den Berg, A B 1993a. DB Actueel: Bairds Strandloper bij Julianadorp. *Dutch Birding* 15: 192.
- van den Berg, A B 1993b. WP reports. *Dutch Birding* 15: 180-185, 275-280.
- van den Berg, A B, de By, R A & CDNA 1992-93. Rare birds in the Netherlands in 1990-91. *Dutch Birding* 14: 73-90; 15: 145-159.
- van den Berg, A B & Cottaar F 1986. Ross' Gans in Noordholland in november-december 1985. *Dutch Birding* 8: 57-59.
- van den Berg, A B & Bosman, C A W 1995. Lijst van Nederlandse vogels. Derde editie. Santpoort-Zuid.
- Berlijn, M 1991. Jufferkraanvogels bij Asten in augustus-september 1989. *Dutch Birding* 13: 81-82.
- Blankert, J J, de By, R A & CDNA 1988. Rare birds in the Netherlands in 1987. *Dutch Birding* 10: 167-177.
- Blankert, J J & Steinhaus, G H 1983. Recente meldingen. *Dutch Birding* 5: 80-84.
- Capello, M A, Ebels, E B & Mahu, W R L 1994. IZabelklauwier op Texel in oktober 1993. *Dutch Birding* 16: 226-229.
- Conings, A M E & van Loon, A J 1994. Maskergors op Schiermonnikoog in oktober 1993. *Dutch Birding* 16: 119-121.
- Dees, A J, Russer, E P, Russer, H R, Prinsen, H & Snelthage, M 1994. Dwergarenden bij Leersumse Veld in mei 1992 en bij Keersluisplas in april 1993. *Dutch Birding* 16: 102-105.
- van Dongen, R M, Gebuis, H, de Rouw, P W W & Driessens, G 1993-1994. Recente meldingen. *Dutch Birding* 15: 90-93, 138-141, 186-190, 235-238, 281-286; 16: 36-40.
- Ebels, E B 1993a. Invasie van Witbandkruisbekken in Nederland en Westeuropa. *Dutch Birding* 15: 206-214.
- Ebels, E B 1993b. DB Actueel: IZabelklauwier kortstondig op Texel. *Dutch Birding* 15: 240.
- Grant, P J 1983. Spotted Redshanks flying with legs retracted. *Br Birds* 83: 136-137.
- Keizer, R 1994. Hybride Ringsnaveleend x Kuiteend bij Abcoude in januari-februari 1993. *Dutch Birding* 16: 12-15.
- Knolle, P & Balten, B 1993. Blonde Ruiter in Lauwersmeer in juni 1993. *Dutch Birding* 15: 218-220.
- Kompanje, E J O & Post, J N J 1993. Nieuwe vondsten van Russische Stormmeeuw in Nederland. *Dutch Birding* 15: 254-258.
- Lichtenbeld, H J 1993-94. Veldwaarnemingen CLXXIX, CLXXX, CLXXXII. *Vogeljaar* 41: 190-191, 238-240; 42: 46.
- Liosi, A & van den Berg, A B 1992. DB Actueel: Grijsze Wouw dood gevonden bij Hazeldonk. *Dutch Birding* 14: 242.
- Meininger, P L 1993. DB Actueel: Alpengierzwaluw bij Westkapelle. *Dutch Birding* 15: 240.
- Moerbeek, D J 1994. Bairds Strandloper bij Julianadorp in juli-augustus 1993. *Dutch Birding* 16: 15-18.
- Padmos, F & Ebels, E B 1993. DB Actueel: Vale Gier bij Durgerdam. *Dutch Birding* 15: 143.
- Prinsen, H & Ebels, E B 1993. DB Actueel: Dwergarend over Knardijk. *Dutch Birding* 15: 143.
- van Ree, L & van den Berg, A B 1987. Maskergors te Westenschouwen in november 1986. *Dutch Birding* 9: 108-113.
- Sanders, E & Koppejan, T 1994. Kleine Trap bij Grijpskerke in november-december 1993. *Dutch Birding* 16: 150.
- Schepers, F J 1994. Taigaboombkruipers in Zuid-Limburg. *Dutch Birding* 16: 221-225.
- Scott, M 1995. Status and identification of Snow Goose and Ross's Goose. *Birding World* 8: 56-63.
- Smeets, W G G 1993. Steppenkievit in polder Arkemheen. *Vogeljaar* 41: 278.
- van Splunder, R 1993. DB Actueel: Bonte Tapuit op Vlieland. *Dutch Birding* 15: 240.
- Sponselee, R & Walhout, J 1993. DB Actueel: Goudlijster ontregelt trektelling te Breskens. *Dutch Birding* 15: 95.
- Stel, H 1975. Een Alpengierzwaluw *Apus melba* in Nederland. *Limosa* 48: 120-121.
- de Vries, P 1995. Citroenwikstaart bij Wilp in mei 1993. *Dutch Birding* 17: 66-68.
- de Vries, P & Ebels, E B 1993. DB Actueel: Citroenwikstaart eindelijk twitchbaar. *Dutch Birding* 15: 143, 144.
- Wassink, A & van den Berg, A B 1993. DB Actueel: Kleine Zwartkop op Texel. *Dutch Birding* 15: 144.
- Wiegant, W M, Steinhaus, G H & CDNA 1994. Rare birds in the Netherlands in 1992. *Dutch Birding* 15: 133-147.

Wim M Wiegant, Beatrixlaan 2, 6706 AX Wageningen, Netherlands
Gerard H Steinhaus, Brugakker 11-42, 3704 WC Zeist, Netherlands
CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Netherlands

Male Pallid and female Montagu's Harrier raising hybrid young in Finland in 1993

Dick Forsman

In 1993, a male Pallid Harrier *Circus macrourus* and a female Montagu's Harrier *C. pygargus* nested successfully in northern Finland, raising three young (Forsman 1993a). This is the first time that Pallid and Montagu's Harriers are known to hybridize. Details of this breeding record are presented here and the identification of the hybrid young is discussed.

Breeding details

On 14 June 1993, Pertti Kalinainen saw an adult male Pallid Harrier in Savukoski, eastern Lapland, Finland (c 67° N, 28° E). The bird was carrying prey and as it flew by, a female harrier leapt out of a nearby bush, flew to meet the male, which then passed her the prey in the air. Upon this, the female returned and alighted in the thicket and the male flew off. Quite naturally, PK thought he had witnessed the food-pass of Finland's first-ever breeding pair of Pallid Harrier. The next day, PK returned to check the site and found a nest containing four eggs. The nest site was on the edge of an open bog, in a loose stand of small Scots Pine *Pinus sylvestris* of 2-6 m high. The nest itself was a small depression in the ground, lined with dry grass and fine twigs. It was placed at the root of a small willow *Salix* and surrounded by densely growing bog whortleberry *Vaccinium uliginosum* and bog rosemary *Ledum palustre*. The same type of habitat is often chosen for nesting by Hen Harriers *C. cyaneus* in the area. The nest was only c 40 m away from a regularly trafficked road.

With PK, Dick Forsman visited the nest on 6 July, when the female was 'sitting hard' and could be watched from only 7 m! It was then identified as a Montagu's Harrier. One young could be seen under the wing of the female. Some hours later, while the female was feeding on prey brought to her by the male, DF briefly visited the nest which contained three young and an obviously addled egg.

On 27 July, all three nestlings were out of the

nest. The youngest nestling was caught and ringed, the other two were already flying and could not be caught (PK, Jarmo Ahtinen pers comm). The ringed nestling was a female (plate 80) judging from the dark brown iris (cf Forsman 1984). The addled egg was collected and proved upon examination to contain a dead embryo (Torsten Stjernberg pers comm). It is now being kept in the collection of the Zoological Museum in Helsinki, Finland.

On 6-7 August, DF visited the site again to study the fledglings. All three young were still around the nest site. Close views showed them to be two females and a male (plates 80-85). Both parents were feeding the young, the female six times, the male twice during an observation period totalling 8.5 hours.

On 15 August, only the youngest fledgling was seen near the nest site (JA, Matti Rekilä pers comm). The last sighting was on 20 August, when the adult male was seen hunting over the bog, but no juveniles were seen (Lasse Laine pers comm).

Identification of adults

Both parents were photographed. The identification of the male as an adult Pallid Harrier was straightforward. It was small and lightly-built, pale grey above and whitish below and showed a contrasting black wedge in the wing-tip.

The identification of the female as a Montagu's was based on the typically patterned and coloured head, underwing, underparts and axillaries, as shown for adult female Montagu's in Forsman (1995). The pale brownish iris (seen from 7 m) as well as the rather darkish secondaries above, indicated a younger female, probably in her third calendar year (cf Forsman 1993b). Also the barring of a found moulted secondary conforms well with that of female Montagu's.

Also the addled egg, measuring 40.45 x 32.30 mm, shows that it was most likely laid by a female Montagu's. Based on the material presented

80 Hybrid Pallid x Montagu's Harrier / hybride Steppe- x Grauwe Kiekendief *Circus macrourus* x *pygargus*, youngest female, Savukoski, Finland, 27 July 1993 (*Seppo Keränen*). Note dark iris and Pallid Harrier-like underwing pattern **81** Hybrid Pallid x Montagu's Harrier / hybride Steppe- x Grauwe Kiekendief *Circus macrourus* x *pygargus*, youngest female, Savukoski, Finland, 7 August 1993 (*Dick Forsman*). Note Pallid Harrier-like pattern on primaries

in Makatsch (1974), the eggs from 87 clutches of Pallid average 45.24 x 35.07 mm, whereas the average egg size in 232 clutches of Montagu's was 41.57 x 32.93 mm.

Description of juveniles

The plumage of the three juveniles, as well as the measurements of the youngest fledgling proved the young to be true hybrids, thus ruling out the possibility that the male Pallid Harrier frequented the nest only as a 'helper', in the absence of the true father.

HEAD PATTERN Varying between siblings: two females darker and more Pallid-like than male, which appearing slightly more Montagu's-like. Females (plates 81-83) with nearly complete pale collar, uniformly dark sides of neck, extensively dark ear-coverts and small amount of white around eye, all typical for Pallid (Forsman 1995). Male (plates 84-85) with paler head with paler and more streaked neck sides, smaller dark ear-coverts patch and more white around eye, characters normally found in juvenile Montagu's. Still, in field and especially in flight, also male appearing Pallid-like, with very contrasting head pattern and distinct pale neck collar.

UPPERPARTS Rather uniformly dark brown with conspicuous rusty tips and edges to feathers (cf plates). Fringes especially prominent on median upperwing-coverts, where forming distinctive paler patch. No striking differences on upperparts known to exist between Pallid and Montagu's in juvenile plumage.

UNDERPARTS Rather similar in all three birds, showing faint darker streaks on sides of upperbreast and flanks, character fairly regularly seen in juvenile Montagu's but not in juvenile Pallid (plates 82 and 84). Two females slightly darker coloured below than male.

UNDERWING PATTERN Underwing pattern recently proved to be one of most reliable characters to separate also between juveniles of both species (Forsman 1995). Interestingly, hybrids showing mixed (or intermediate) underwing characters (plates 80-81). Fingered primaries barred all way to tips, typical for Pallid (Forsman 1995), whereas rather prominent dark trailing edge to

hand more typical for Montagu's. Secondary barring and general appearance of underwing in field rather like in juvenile Pallid.

IRIS COLOUR Male and female of both Montagu's and Pallid Harriers known to differ in iris colour already as large nestlings (Forsman 1984, 1993b). From photographs taken, birds sexed on iris colour as one male and two females (cf plates), and iris colour of all three also noted in field on 6-7 August. Iris of male greyish, contrasting with black pupil, whereas iris of females dark brown, as dark as pupil, hence whole eye looking uniformly dark. Difference in eye colour easily seen on perched birds at close range but usually impossible to discern in flight.

MEASUREMENTS During ringing, some measurements taken of youngest female fledgling (JA, PK pers comm). Tarsus length 73 mm, conforming well with data found for 30 female Pallids (70-80 mm, average 75 mm), compared with 58-65 mm (average 62 mm) for 15 female Montagu's (Forsman 1984, 1993b). Weight 440 g; though subject to more variation and hence less reliable, also conforming better with adult/full-grown female Pallids, usually averaging more than 400 g, whereas adult/full-grown female Montagu's weighing on average 360-370 g (Forsman 1993b).

Hybridization between raptor species is considered to be rare in the wild (Newton 1979). In the wild, Black Kite *Milvus migrans* and Red Kite *Milvus milvus* have hybridized successfully in Sweden and Germany (Sylvén 1977). That the hybrids were even fertile, was proved later by one of the hybrid males, which reared young together with a female Red Kite over a succession of years (Sylvén 1987). Newton (1979) further mentions a case of interbreeding in the wild between a Common Buzzard *Buteo buteo* and an escaped American Red-tailed Hawk *B. jamaicensis* in Britain. No proven records exist for harriers but Glutz von Blotzheim et al (1971) refer to a record in Hungary, where a male Pallid Harrier was seen bringing food to a presumed female Montagu's. In 1993, in Germany, a third calen-

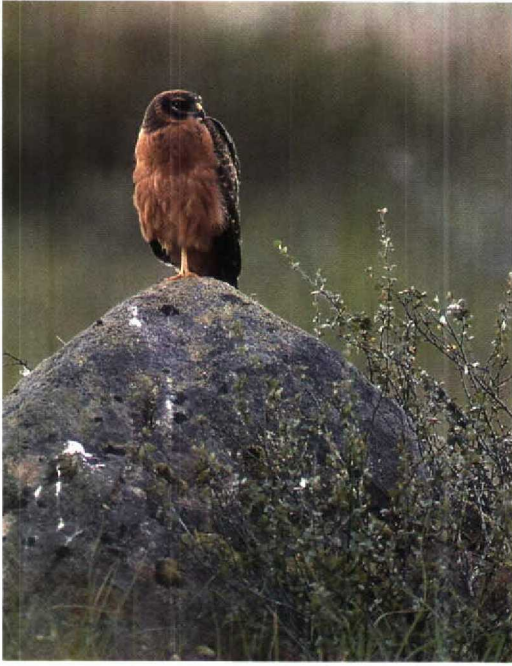
82 Hybrid Pallid x Montagu's Harrier / hybride Steppe- x Grauwe Kiekendief *Circus macrourus x pygargus*, older female, Savukoski, Finland, 7 August 1993 (*Dick Forsman*). Note very Pallid Harrier-like head pattern but Montagu's-like streaks on upperbreast and flanks

83 Hybrid Pallid x Montagu's Harrier / hybride Steppe- x Grauwe Kiekendief *Circus macrourus x pygargus*, older female, Savukoski, Finland, 7 August 1993 (*Dick Forsman*). Head pattern showing extensively dark cheeks, small white areas around eye, distinct collar and all-dark sides of neck

84 Hybrid Pallid x Montagu's Harrier / hybride Steppe- x Grauwe Kiekendief *Circus macrourus x pygargus*, male, Savukoski, Finland, 27 July 1993 (*Seppo Keränen*). Iris already turning greyish. Note also more white around eye and smaller cheek-patch (ear-coverts patch) compared to females in plates 81-83, as well as distinct collar and faintly streaked upperbreast

85 Hybrid Pallid x Montagu's Harrier / hybride Steppe- x Grauwe Kiekendief *Circus macrourus x pygargus*, male, Savukoski, Finland, 7 August 1993 (*Dick Forsman*). Head pattern fully developed, being more Montagu's-like than in females (here, light conditions affecting collar, making it less conspicuous than in life)

Male Pallid and female Montagu's Harrier raising hybrid young in Finland in 1993

dar year male stayed for two months together with nesting Montagu's Harriers, and was even seen carrying nest material but no breeding took place (Barthel 1993; Peter Barthel pers comm). From 29 April to 7 May 1985 on Schiermonnikoog, Friesland, Netherlands, a male Pallid was paired with a female Hen Harrier. The Pallid was performing spectacular display flights and food-passes were observed regularly. This bird suddenly disappeared and no breeding took place (de Heer & Hazevoet 1987). (For recent reports of mixed breeding pairs involving Pallid Harrier in Niedersachsen, Germany, and Orkney, Scotland, in spring 1995, see Dutch Birding 17: 119, 1995.)

Acknowledgements

I would like to express my sincere thanks to Pertti Kalinainen for the opportunity to study the birds. I am further indebted to him, Seppo Keränen and Jarmo Ahtinen for assistance with documentation in the field. JA also supplied the measurements and kept me, together with Matti Rekilä, informed about the later stages of the breeding. I am grateful to Seppo Keränen for lending me photographs of the fledglings.

Samenvatting

MANNETJE STEPPEKIEKENDIEF EN VROUWTJE GRAUWE KIEKENDIEF BRENGEN HYBRIDE JONGEN GROOT IN FINLAND IN 1993 In juni-augustus 1993 vond in Savukoski, Oost-Lapland, Finland, een gemengd broedgeval plaats van

een mannetje Steppekiekendief *Circus macrourus* en een vrouwtje Grauwe Kiekendief *C pygargus*. Het paar bracht drie jongen groot (één mannetje en twee vrouwtjes). De kleden van de hybride jongen worden besproken. Dit is het eerste bekende geval van succesvolle hybridisatie bij kiekendieven.

References

- Barthel, C 1993. Bemerkenzwerte Beobachtungen. *Limicola* 7: 155-156.
- Forsman, D 1984. Rovfågelsguiden. Helsinki.
- Forsman, D 1993a. Hybridising harriers. *Birding World* 6: 313.
- Forsman, D 1993b. Roofvogels van Noordwest-Europa. Haarlem.
- Forsman, D 1995. Field identification of female and juvenile Montagu's and Pallid Harriers. *Dutch Birding* 17: 41-54.
- Glutz von Blotzheim, U N, Bauer, K M & Bezzel, E 1971. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 4. Frankfurt am Main.
- de Heer, P & Hazevoet, C J 1987. Steppekiekendief op Schiermonnikoog in april-mei 1985. *Dutch Birding* 9: 21-24.
- Makatsch, W 1974. *Die Eier der Vögel Europas*. Neumann-Neudamm.
- Newton, I 1979. *Population ecology of raptors*. Berkhamsted.
- Sylvén, M 1977. [Hybridization between Red Kite *Milvus milvus* and Black Kite *M. migrans* in Sweden in 1976.] *Vår Fågelvärld* 36: 38-44. [In Swedish; English summary.]
- Sylvén, M 1987. Verksamheten inom Projekt Glada 1986. *Vår Fågelvärld* 46: 137-143.

Dick Forsman, PO Box 25, 02421 Jorvas, Finland

Vangst van Poelsnip te Zandvoort in juli 1994

Tom M van Spanje, Piet Veel & Arnoud B van den Berg

Op 24 juli 1994 stootte Piet Veel om 10:00 langs een plasje van enkele m² op de ringbaan van de Amsterdamse Waterleidingduinen te Zandvoort, Noordholland, een Poelsnip *Gallinago media* op. Hij herkende de vogel omdat deze een plompe indruk maakte, wat 'sloom' opvloog en na een min of meer rechtlijnige vlucht weer snel in de vegetatie inviel. Bij het

opvliegen vielen tevens de witte staartzijden op, maar er werd geen geluid gehoord. Hoewel het bij deze ene waarneming bleef, was hij toch overtuigd van de determinatie dankzij zijn ervaring met deze soort tijdens een vakantie in Oost-Polen een paar maanden tevoren.

Tom van Spanje informeerde 's avonds naar de vangsten van die dag en vernam zo van deze

waarneming. Bekend met de achteruitgang van deze soort realiseerde hij zich direct het belang van een goede beschrijving. Hiermee zou een bijdrage kunnen worden geleverd aan het vergroten van de veldkennis over deze soort. Hij besloot daarom op 25 juli 's avonds te proberen de vogel terug te vinden en te vangen en riep daarbij de assistentie in van Arnoud van den Berg. Bij aankomst op de ringbaan om 19:30 vloog de vogel vlak voor de voeten van AvdB uit hetzelfde plasje op. Opnieuw werd de vogel herkend aan de tijdens het opvliegen zeer opvallende witte staartzijden en de rechthoekige, zware vlucht. De vogel liet tijdens het opvliegen zachte, krakende *ètsj*-roepjes en een van Watersnip *Gallinago* verschillend, luid vleugelgeruis horen. Er werd geen opvallende witte vleugelachterrand gezien. Bovendien leek hij iets lichter bruin op stuit en bovenstaart dan een Watersnip.

Mede omdat de vogel niet zichtbaar reageerde op de tegelijkertijd vanaf het nabijgelegen slag-net afgespeelde Poelsnip-baltszang, plaatste TvS enige inlooppoelen en mistnetten bij drie geschikte poelen. Gedurende die tijd werd de vogel nog eenmaal, om 21:30, door AvdB uit het riet opgestoten. Hierbij viel hem behalve de manier van opvliegen en het geluid ook de gebandeerde onderzijde zonder duidelijk contrasterende witte buik op.

De volgende ochtend werd de vogel om 04:10 door TvS aangetroffen in een inlooppool die langs het plasje stond opgesteld. Direct viel hem op dat de vogel in de hand beduidend dikker aanvoelde dan een even tevoren in een mistnet gevangen Watersnip. De vogel werd geringd (Arnhem 1118887), beschreven en samen met de Watersnip gefotografeerd. Ook werd hij bekeken door Joop Kottman, Hans Vader en Margriet Vader. Nadat de vogel was losgelaten is hij niet meer teruggezien. Een snelle verandering in de waterstand in het infiltratiegebied waar de ringbaan is gevestigd speelde daarbij mogelijk een rol.

Beschrijving

Vrijwel de gehele onderstaande beschrijving is op 26 juli gemaakt door AvdB en TvS van de vogel in de hand. Enkele op 25 juli in het veld waargenomen kenmerken zijn toegevoegd. Tevens zijn alle kenmerken vergeleken met wat de foto's laten zien.

GROOTTE & BOUW Weinig groter dan Watersnip, met iets dikkere kop en in verhouding iets kortere snavel. Vleugel breder dan bij Watersnip.

KOP & HALS Smalle, 1,8 mm brede, licht bruingele middenkruintreep tussen twee bruinzwarte, 7,8 mm brede zijkruintrepen, in punt tot snavel komend. Licht bruingele wenkbrauwstreep achter oog versmallend en voor oog verbreed tot halverwege teugel en vandaar breed tot op snavel. Oogstreep bruinzwart, achter oog diffuus en iets neerwaarts gebogen tot op achterhoofd, voor oog recht en scherp begrensd 12,2 mm van snavel tot oog en plotseling vaag begrensd en onscherp wordend op 5,8 mm voor oog. Bruinzwarte, 24,2 mm lange snorstreep evenwijdig aan oogstreep en niet verbonden met snavel of achterhoofd. Bruinzwarte vlekje tot c 6 mm achter oog afgescheiden van bruinzwarte oogstreep en beginnend midden onder oog (totale lengte 10,3 mm). Aan voorzijde van snorstreep en beneden oog fijne donkere vlekjes in licht bruingeel gebied. Kin crème, naar keel toe met toenemend aantal kleine donkere vlekjes. Keel met dichte donkere vlekking. Zij- en achterhals bruingeel met dichte bruinzwarte vlekking.

BOVENDELEN Mantel en rug zwartachtig, met vier lichte lengtestrepen gevormd door witte buitenzomen van mantel- en schouderveren. Stuit en bovenstaartdekveren dof karamelkleurig bruin met hartvormige donkere vlek. Middelste bovenstaartdekveren met klein beetje wit aan punt.

ONDERDELEN Borst licht bruingeel met dichte donkere vlekking; vlekking dichtst op keel en naar beneden toe verminderend tot diffuus op benedenborst. Onderdelen vuilwit met scherpe, donkere V-vlekken. V-vlekken grootst op zijborst en vaag en smal op middenborst. Flank met grote donkere V-vlekken, op achterflank overgaand in zwartachtige dwarsstrepen, even breed als witte. Buik witachtig met doorschijnende V-vlekken, onduidelijkst tussen poten. Anaalstreek karamelbruingeel met zwarte tekening, scherp begrensd van witte buik. Onderstaartdekveren karamelbruin en bruinzwart met op top lichte, ronde karamelbruine vlek. Dij witachtig met brede donkere dwarsstrepen.

BOVENVLEUGEL Handpennen donkergrijs met smalle witte zoom. Armpennen donkergrijs met witte toppen, witte armvleugelachterrand vormend van 2 mm of smaller. Grote dekveren zwartachtig met brede witte top, breder dan of even breed als witte top van armpennen en duidelijk contrasterend; vier binnenste grote dekveren met bruingele dwarstekening. Middelste dekveren met brede vuilwitte top en bruingele dwarstekening. Kleine dekveren donker met lichte toppen. Brede witte top op kleinste en middelste duimveer en zeer smalle witte zoom op grote duimveer.

ONDERVLEUGEL Hand- en armpennen licht zilvergrijs. Oksel, middelste en kleine hand- en armdekveren zwaar dwarsgestreept met zwartgrijs en wit, zwartgrijze dwarsstrepen breder dan witte; binnenste middelste armdekveren lichtgrijs in plaats van zwartgrijs dwarsgestreept. Grote hand- en armdekveren licht zilvergrijs met witte toppen; op grote armdekveren twee subterminale witte vlekken. Binnenste drie armpennen met vuilwitte zoom en binnenste armpennen bruinachtig gevlekt.

STAART 16 staartpennen. Vier buitenste paren gro-

tendeels wit met zwartachtige dwarsstrepen, op distale helft zwart smaller dan wit. Op t8 zeven donkere dwarsstrepen op buitenvlag, op t7 zes, op t6 vijf en op t5 drie (met donkere basis). T4 bruingeel met smalle donkere dwarsstrepen en vuilwitte zoom. T3-2 bruingeel met zwarte subterminale dwarsband (bij t6 op 10 mm van top). T1 met zwarte basis uitlopend in zwarte schachtstreep en met karamelbruine top. Gesloten staart met zwarte ronde vlek op bovenzijde.

NAAKTE DELEN Iris zwartbruin. Snavel bruinachtig, distaal donkerder wordend, met bruinroze tint op boven- en bruingele tint op ondersnavel. Poot geelgroen. Nagels zwartbruin.

BIOMETRIE Vleugel 148 mm maximaal gestrekt (136 mm niet-gestrekt). Bij gesloten vleugel 2 mm van handpennen voorbij tertials stekend. Staartprojectie 29 mm (deel staart bij gesloten vleugel voorbij tertials stekend). Snavel tot bevedering 72.0 mm; snavel plus kop (snavelpunt tot achterhoofd) 103.6 mm; koplengte 37.5 mm; snaveldikte 9.5 mm achter neusgat, 8.6 mm voor neusgat; snavelbreedte 6.2 mm achter neusgat, 6.0 mm voor neusgat; neusgat 4 mm lang en 1 mm breed. Tarsus 39.3 mm; tarsus plus middenteen 82.0 mm. Oog diameter 7.3 mm. Staart (staartwortel tot top langste pen) gemeten aan onderzijde 48.0 mm, gemeten aan bovenzijde 52.0 mm; staart 2 mm voorbij langste onderstaartdekveer stekend. Afstand van basis achterhoofd tot staartpunt 140 mm. Vleugel formule (handpennen van binnen naar buiten genummerd): p10 is top, p9 1 mm korter dan top, p8 -4, p7 -10, p6 -18, p5 -26, p4 -33, p3 -40, p2 -48, p1 -55 mm. Gewicht 208 gram (04:30).

GELUID Tijdens opvliegen tot minstens 20 m hoorbaar, luid vleugelgeruis en herhaald, zwak, krakend *ètsj*, zachter en minder krassend dan Watersnip.

GEDRAG Tot op enkele meters te benaderen (door camouflage pas opgemerkt bij opvliegen). Tot c 4 m hoogte schuin omhoog vliegend en vervolgens horizontaal boven vegetatie verdwijnend. Geen zigzagvlucht.

HABITAT Infiltratiegebied van rivierwater in duinen, steeds op modderige zandoevers van kleine ondiepe poelen omgeven door begroeiing van riet en schietwilg (krop vol en snavel met modder tot aan neusgat).

Determinatie

In het veld verschilde de vogel van een Watersnip met name door de vliegwijze, de zwart-wit dwarsgestreepte onderzijde (op afstand egale, lichtgrijze indruk gevend), het ontbreken van een duidelijke witte vleugelachterrand, de grote hoeveelheid wit in de staartzijde (zichtbaar bij het opvliegen), het luide vleugelgeruis en de zachte roep. In de hand bleek hij 16 staartpennen te hebben hetgeen past op Poelsnip en zowel Stekelstaartsnip *G stenura* (24-28 pennen) als Siberische Snip *G megala* (18-30 pennen) uitsluit. Voor andere verschillen met Stekelstaartsnip en Siberische Snip zij verwezen naar Cramp

& Simmons (1983), Taylor (1984), Marchant et al (1986), Olsson (1987), Shirihai (1988), Colston & Burton (1989), Madge (1989), Wallace (1989), Hirschfeld (1992) en Carey (1993). In de hand bleek de vogel in tegenstelling tot Watersnip bovendien dwarsgestreepte dijen en geheel dwarsgestreepte ondervleugeldekveren te hebben. De vleugel en tarsus waren te lang en de breedte van de armvleugelachterrand te smal voor Watersnip en passen goed op Poelsnip (cf Prater et al 1977, Cramp & Simmons 1983).

De vrij smalle witte toppen van de dekveren, de zwarte dwarsstrepen op de vier paar witte buitenste staartpennen en de op de buik doorlopende donkere dwarsstreping zijn kenmerkend voor een juveniel.

Op grond van de grote snavellengte lijkt het waarschijnlijk dat het een vrouwtje betrof. De snavellengte (72 mm) was groot vergeleken met de waarden vermeld in Prater et al (1977) (adulte en juveniele gecombineerd 56-67 mm voor mannetjes (n=56) en 59-72 mm voor vrouwtjes (n=31)). In Cramp & Simmons (1983) wordt voor zowel mannetje als vrouwtje 69 mm als langste snavel genoemd.

Voorkomen

De Poelsnip is in Westeuropa steeds zeldzamer geworden. In de 19e eeuw zou hij in aanzienlijk aantal in Nederland gebreed hebben tussen Gouda en Gorinchem, Zuidholland, in de Peel, Noordbrabant, en in Groningen (Eykmán et al 1949), maar hiervoor bestaan geen onomstotelijke bewijzen. Op 15 mei 1926 werd een legsel verzameld in het Bourtangere Moor, Emsland, Nedersachsen, Duitsland, c 10 km ten oosten van Bourtange, Groningen, waar tot 1929 exemplaren werden gemeld (Eykmán et al 1949, Glutz von Blotzheim et al 1977). Het laatste broedgeval voor Duitsland vond plaats bij de Deense grens te Hüllerup, Schleswig-Holstein, in 1931. Het laatste broedgeval voor Denemarken was in 1902 te Rolf Sø, Vestjylland (Olsen 1992).

Tegenwoordig liggen de dichtstbijzijnde broedgebieden in Noorwegen en Polen (Cramp & Simmons 1983). In mei 1992 werden twee baltsende exemplaren gehoord in Brandenburg, Duitsland, waar de soort in het verleden mogelijk over het hoofd is gezien (Steiof 1993). De soort trekt in het najaar naar Oostafrika.

Vanaf 1 januari 1977 worden waarnemingen van de Poelsnip door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) beoordeeld. Er zijn veel waarnemingen bekend van voor 1977, maar vermoedelijk is daarvan een

groot deel onjuist gedetermineerd (cf Scharringa & Osieck 1979, Blankert 1980). Voor de periode 1951-1979 verzamelde Blankert (1980) 131 waarnemingen, maar in Nederlandse musea trof hij slechts 33 in Nederland verzamelde exemplaren aan. Al deze balgen dateren van 1885-1941 met als maandverdeling: april 1, juli 1, augustus 4, september 24, oktober 2, december 1 (histogram in Blankert 1980). Behalve het april-geval betrof alleen een exemplaar verzameld op 14 augustus 1926 een adult.

In 1977-93 werden 10 gevallen aanvaard. De data en plaatsen waren: 24 augustus 1977 Hoensbroek, Limburg; 12 januari 1980 Opheusden, Gelderland; 12 oktober 1980 Katwijk, Zuid-holland; 15 augustus 1981 Chaam, Noord-brabant; 20-23 augustus 1983 Schiermonnikoog, Friesland; 25 augustus 1984 Terschelling, Friesland; 5 september 1984 Lauwersoog, Groningen; 13-14 september 1986 Lauwersmeer, Groningen; 30 april-1 mei 1987 Opheusden, Gelderland; 16-17 juni 1989 Workumerwaard, Friesland. Voor een aantal van deze gevallen werd overigens een herziening voorgesteld (van den Berg et al 1991). Zoals aangetoond door van den Berg & Ebels (1990) kan een verzwakte Watersnip qua vliegwijze, gedrag, houding en zelfs vorm en koptekening sterk lijken op een Poelsnip (zie ook Wallace 1976).

Dit is het 11e geval sinds 1977. Er zouden volgens het vogeltrekstation in 1911-88 twee ringvangsten zijn geweest. Er is echter door de CDNA geen ringvangst aanvaard, zodat dit mogelijk de eerste aanvaardbare ringvangst betreft. Het was bovendien de eerste keer dat in Nederland een levend exemplaar werd gefotografeerd. Op 30 juli 1994 ontdekten Max Berlijn en Teus Luijendijk in de Workumerwaard een juveniel exemplaar dat tot 8 augustus aanwezig bleef (Berlijn & Luijendijk 1994, 1995). Deze vogel bevond zich in een nat grasland in gezelschap van Watersnippen en werd gefotografeerd en door veel waarnemers gezien.

Gecombineerd met de 33 museumexemplaren uit 1885-1941 en inclusief de twee gevallen in juli 1994 (beide aanvaard door de CDNA; Gerard Steinhaus pers meded) leveren de 12 gevallen in 1977-94 de volgende maandverdeling op: januari 1, april 2, juni 1, juli 3, augustus 7, september 27, oktober 3 en december 1. Het geringe aantal voorjaarsgevallen kan mogelijk ten dele worden verklaard doordat in het voorjaar de jacht op Watersnippen is gesloten (Eykmans et al 1949).

Herkenning

Müller & Königstedt (1989) vermelden de paradox dat Watersnip en Poelsnip van enige afstand schijnbaar gemakkelijker zijn te onderscheiden dan van dichtbij of zelfs in de hand. Dit is wellicht te verklaren door het feit dat de Poelsnip door zijn langzamere, rechttere vlucht en langere, bredere vleugels duidelijk groter lijkt dan Watersnip, terwijl dit grootteverschil in de hand nauwelijks zichtbaar is. Het grootteverschil bleek in de hand wel voelbaar, want de vogel was tweemaal zo zwaar als de gemiddelde Watersnip. Dit komt onder meer ook tot uiting in een oude Nederlandse naam, Dubbele Snip, en de Duitse en Franse naam van deze soort (cf Jonsson 1994).

De meeste gepubliceerde foto's van Poelsnippen betreffen adulte exemplaren (cf Mc Adams 1994), die immers tijdens de balts in het broedgebied relatief gemakkelijk te fotograferen zijn. Ook in veldgidsen wordt over het algemeen alleen het adulte kleeft afgebeeld (cf Ferguson-Lees & Willis 1987, Jonsson 1994). Daarentegen blijkt c 90% van de Poelsnippen die op trek in Nederland werden aangetroffen juveniel. Aangezien er duidelijke verschillen bestaan tussen het adulte en het juveniele kleeft waardoor de kans op verwarring met Watersnip wordt vergroot, lijkt het van belang om wat dieper in te gaan op de verschillen in verenkleed. Hierbij moet worden opgemerkt dat de Watersnip een tamelijk variabel verenkleed heeft met weinig opvallende verschillen tussen juveniel en adult kleeft.

De koptekening van Poelsnip verschilt van de koptekening van Watersnip door de smallere teugelstreep. Dit verschil is echter zo gering dat het in het veld nauwelijks bruikbaar lijkt. Hetzelfde geldt voor de smallere lichte strepen op mantel en rug. De grootste verschillen tussen juveniele Poelsnip en Watersnip zijn te vinden op de onderzijde. Keel en borst van Poelsnip zijn zwaarder gevlekt dan bij Watersnip. Grote vlekken zijn ook zichtbaar op buik- en dijveren, terwijl Watersnip daarentegen een contrasterende ongevlekte witte buik heeft. De dichte zwarte dwarsstrepen op de achterflank zijn bij Poelsnip even breed als de witte, terwijl ze bij Watersnip smaller zijn dan de witte.

Vergeleken met een adult heeft een juveniele Poelsnip twee smallere witte vleugelstrepen boven en onder de zwarte grote vleugeldekveren, zodat hij meer op Watersnip lijkt. De witte toppen van de grote dekveren van een juveniel verschillen nauwelijks van die van Watersnip en zijn ongeveer even breed als de witte vleugel-

86-88 Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media* (links) en Watersnip / Common Snipe *G. gallinago*, Zandvoort, Noordholland, 26 juli 1994 (Arnoud B van den Berg; Vrs AW-duinen)

89 Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*, juveniel, Zandvoort, Noordholland, 26 juli 1994 (Arnoud B van den Berg; Vrs AW-duinen)

90 Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*, juveniel, Zandvoort, Noordholland, 26 juli 1994
(Arnoud B van den Berg; Vrs AW-duinen)

achterrand. Het patroon op de bovenzvleugel van Poelsnip verschilt echter toch aanzienlijk van dat van Watersnip door de duidelijke witte veertoppen aan de grote handdek- en duimvleugelveren, zodat in vlucht een witte tekening middenop de handvleugel opvalt. Bovendien heeft Watersnip een bredere witte vleugelachterrand dan Poelsnip en geen witte toppen aan de middelste armdekveren.

Een ander opvallend verschil wordt gevormd door de ondervleugeltekening. Bij Watersnip zijn op de ondervleugel drie ongestreepte witte banen te onderscheiden waarvan de middelste het opvallendst is. Bij Poelsnip zijn de ondervleugeldekveren daarentegen gelijkmatig dwarsgestreept. Bovendien zijn de dichte zwarte dwarsstrepen op de okselveren even breed als de witte en zeer markant. Bij Watersnip zijn de okselveren grotendeels wit met smalle zwarte dwarsvlekjes. In vlucht vormt de tekening op de okselveren een duidelijk verschil.

Een adulte Poelsnip heeft meer wit in de staartzijden dan een juveniel, maar ondanks de zwarte tekening op de witte buitenste staartpennen bleek de hoeveelheid wit van een juveniel toch

zo groot dat het in het veld een goed verschil met de Watersnip vormde. De witte staartzijden zijn alleen zichtbaar wanneer de staart wordt gespreid. Meestal gebeurt dit tijdens het landen (Taylor 1981), maar de Zandvoortse vogel spreidde zijn staart ook bij het opvliegen. De kleur van bovenstaart, bovenstaartdekveren en stuit was iets minder oranjebruin en meer dof lichtgeelachtig dan bij Watersnip, hetgeen ook in het veld opviel. Het is echter de vraag of dit op zich al lastig waar te nemen kleurverschil altijd opgaat.

Nawoord

Naast het verdwijnen van geschikte broedgebieden vormt waarschijnlijk de jacht een belangrijke oorzaak waarom de Poelsnip deze eeuw in Westeuropa zo zeldzaam is geworden. Zoals uit het voorgaande is af te leiden is deze bedreigde soort moeilijk te onderscheiden van een bejaagde soort als de Watersnip. Hij zou daarom moeten worden beschermd door het in alle landen verbieden van de jacht op alle soorten snippen. Dezelfde maatregelen zijn immers recentelijk (maar helaas te laat) getroffen bij de jacht op Wulpen *Numenius arquata* in Medi-

terreinen landen. Daar bestaat een vergelijkbare situatie met de sterk op de Wulp lijkende Dunbekwulp *N tenuirostris*, die thans op het punt staat van de aardbodem te verdwijnen (van den Berg 1988, Gretton 1991).

Summary

GREAT SNIPE AT ZANDVOORT IN JULY 1994 On 24 July, a Great Snipe *Gallinago media* was discovered at a ringing station near Zandvoort, Noordholland. After a second sighting in the evening of 25 July, the bird was trapped and ringed in the early morning of 26 July. It was aged as a juvenile because of, eg, narrow white tips on upperwing-coverts and black bars on outer rectrices. It was probably a female because of the long bill (72 mm tip to feathering).

This was the first Great Snipe photographed alive in the Netherlands. From 30 July to 8 August 1994, another juvenile staying at Workumerwaard, Friesland, was photographed as well. These are the 11th and 12th record for the Netherlands since 1977 (which was the first year for which records of this species were considered by the Dutch rarities committee). There are statements that the species was still a breeding bird in three areas in the Netherlands during the 19th century. However, the only documented breeding record was just across the Dutch border c 10 km east of Bourtange, Groningen. It concerned a nest with eggs collected at Bourtanger Moor, Emsland, Niedersachsen, Germany, on 15 May 1926.

Though c 90% of documented Great Snipe records in the Netherlands were juveniles, most field guides and published photographs depict adults. Therefore, an extensive description is given. Apart from differences in size and structure, the juvenile Great Snipe showed, in comparison with Common Snipe *Gallinago gallinago*, a narrower dark lore stripe near base of bill, narrower pale lines on upperparts, a more yellowish (less orangy brown) tinged uppertail and rump, denser dark spotting on throat and breast, broader black bars on lower flanks and axillaries with black bars, about equal in width as white bars (in Common Snipe, black bars are distinctly narrower than white bars), and dark bars extending over belly and on thighs (Common Snipe shows a contrasting white belly patch). On the upperwing, juvenile Great Snipe shows, in comparison with adult, narrower white tips of greater and median coverts, equal in width to the white trailing edge of the secondaries (the white trailing edge of Common Snipe is clearly wider than the white tips of greater coverts, and white spots are lacking on the median coverts). Unlike Common Snipe, juvenile Great Snipe shows white tips on the greater primary coverts and alula, which are conspicuous in flight. The underwing-coverts are rather uniformly patterned with dark bars, while Common Snipe shows three distinct broad white bands across the underwing. Lastly, despite black bars on the outer rectrices, also juvenile Great Snipe shows a conspicuous white outertail.

Since Common Snipe and Great Snipe are so diffi-

cult to distinguish in the field, it is recommended to ban all snipe hunting in Europe in order to prevent a further decline of Great Snipe.

Verwijzingen

- van den Berg, A B 1988. Moroccan Slender-billed Curlew survey, winter 1987-88. ICBP/WIWO Study Report 29. Cambridge.
- van den Berg, A B, de By, R A & CDNA 1991. Rare birds in the Netherlands in 1989. Dutch Birding 13: 41-57.
- van den Berg, A B & Ebels, E B 1990. Mystery photograph 36: Snipe. Dutch Birding 12: 193-195.
- Berlijn, M & Luijendijk, T J C 1994. DB Actueel: Poelsnip op herhalig in Workumerwaard. Dutch Birding 16: 175.
- Berlijn, M & Luijendijk, T J C 1995. Poelsnip in Workumerwaard in juli-augustus 1994. Dutch Birding 17, in druk.
- Blankert, J J 1980. Herkenning van Poelsnip en voorkomen in Nederland. Dutch Birding 2: 106-115.
- Carey, G J (redactie) 1993. The status and field identification of snipe in Hong Kong. Hong Kong Bird Rep 1992: 139-152.
- Cramp, S & Simmons, K E L 1983. The birds of the Western Palearctic 3. Oxford.
- Colston, P & Burton, P 1989. Wad- en weidevogels. Baarn.
- Eykman, C, Hens, P A, van Heurn, F C, ten Kate, C C B, van Marle, J G, Tekke, M J & de Vries, T G 1949. De Nederlandsche vogels 3. Wageningen.
- Glutz von Blotzheim, U N, Bauer, K M & Bezzel, E 1977. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Wiesbaden.
- Gretton, A 1991. The ecology and conservation of the Slender-billed Curlew (*Numenius tenuirostris*). ICBP Monograph 6. Cambridge.
- Ferguson-Lees, J & Willis, I 1987. Tirions vogelgids. Baarn.
- Hirschfeld, E 1992. First records of Pintail Snipe *Gallinago stenura* in Bahrain. Sandgrouse 14: 116-119.
- Jonsson, L 1994. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Baarn.
- Madge, S C 1989. Swinhoe's Snipe *Gallinago megala*: a new species for Nepal. Forktail 4: 121-123.
- Marchant, J, Prater, T & Hayman, P 1986. Shorebirds: an identification guide to the shorebirds of the world. Londen.
- Mc Adams, D G 1994. Complete photographic index to premier birding periodicals and books. Second edition. Flensburg.
- Müller, H E J & Königstedt, D 1989. Bemerkungen zu Balz, Brut und Bestimmung der Doppelschnepfe. Limicola 3: 197-216.
- Olsen, K M 1992. Danmarks fugle. Kopenhagen.
- Olsson, U 1987. Separation of Pintail Snipe from Snipe. Br Birds 80: 248-249.
- Prater, A J, Marchant, J H & Vuorinen, J 1977. Guide to the identification and ageing of Holarctic Waders. Tring.
- Scharringa, C J G & Osieck, E R 1979. Zeldzame vo-

gels in Nederland in 1977. *Limosa* 52: 217-232.
Shirihai, H 1988. Pintail Snipe in Israel in November 1984 and its identification. *Dutch Birding* 10: 1-11.
Steiof, K 1993. Balzende Doppelschnepfen *Gallinago media* in Brandenburg. *Limicola* 7: 87-92.
Taylor, P B 1981. Field characters and habitat preferences of Great Snipe and Snipe. *Dutch Birding* 3: 52-54.

Taylor, P B 1984. Field identification of Pintail Snipe and recent records in Kenya. *Dutch Birding* 6: 77-90.
Wallace, D I M 1976. Distinguishing Great Snipe from Snipe. *Br Birds* 69: 377-383.
Wallace, D I M 1989. Field characters and voice of Swinhoe's Snipe. *Br Birds* 82: 269-271.

Tom M van Spanje, Ripperdastraat 15 zwart, 2011 KG Haarlem, Nederland

Piet Veel, Alexanderstraat 4, 2011 VE Haarlem, Nederland

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland

Rode Rotslijster bij Noordburen in mei 1994

Sander Lagerveld

Op donderdag 12 mei 1994 probeerden Sander Lagerveld, Raymond van Splunder en Wim van Splunder hun *big-day* record van 1993 scherper te stellen. Omstreeks 11:30 arriveerden zij bij het gehucht Noordburen, even ten noorden van Hippolytushoef, Noordholland, om de Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros* aan de daglijst toe te voegen. Al snel werd een zingend mannetje op een schuur gelokaliseerd dat na een paar seconden wegvloog. Toen zij enkele minuten later op het punt stonden te vertrekken zag SL dat de 'roodstaart' weer op de schuur zat. Hij keek nog even en zag dat deze vogel wel een rode staart had maar toch beslist geen Zwarte Roodstaart was. Na een korte periode van ongelof raakten de drie waarnemers ervan overtuigd dat deze vogel een vrouwtje Rode Rotslijster *Monticola saxatilis* was. Het lijsterachtige postuur, de forse snavel, de korte rode staart en de geschubde mantel en onderdelen pasten alleen op Rode Rotslijster en sloten iedere andere Europese soort uit. Het nieuws werd snel verspreid en vanaf een uur na de melding arriveerden vogelaars uit alle hoeken van het land. Hoewel de ontdekkers meer dan twee uur 'vertraging opliepen', zagen zij tijdens hun *big-day* toch nog 161 soorten.

Op vrijdag 13 mei liet de vogel zich opnieuw bewonderen maar de volgende dag was hij gevlo-

gen. Volgens omwonenden was de vogel al vanaf zondag 24 april op deze plaats aanwezig. Eén van hen had hem met behulp van een vogelgids als Naumanns Lijster *Turdus naumanni naumanni* gedetermineerd. De combinatie van lijsterachtig postuur, roodachtige staart en geschubd uiterlijk past inderdaad ook bij deze soort. De CDNA achtte de waarneming in de periode voor 12 mei echter onvoldoende gedocumenteerd en heeft het geval alleen voor 12 en 13 mei aanvaard. Naar schatting hebben c 200 vogelaars de vogel tijdens zijn tweedaagse verblijf gezien.

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op veldaantekeningen van SL, RvS en WvS, veldschetsen van Dirk Moerbeek en foto's van Bas van de Boogaard, Eric Koops en René van Rossum.

GROOTTE & BOUW In grootte en bouw overeenkomend met Zanglijster *T. philomelos* maar met duidelijk kortere staart en groter oog. Ronde kop, indien alert echter met steil voorhoofd en platte kruin. Lange forse snavel, bijna 75% van koplengte indien alert. Ondersnavel enigszins opgewipt. Culmen recht, alleen bij snavelpunt duidelijk gekromd. Krachtige poten en tenen. Handpenprojectie c 125% van tertiallengte, zeven zichtbare handpennen voorbij tertials. Staartprojectie c 50% van tertiallengte. Lijsterachtige houding bij foerageren op grond. Op uitkijkpost opgerichte houding als (reusachtige) Roodborst-

tapuit *Saxicola torquata* met omhooggerichte snavel.

KOP Voorhoofd en kruin bruingrijs, veren met donkere schachtstreepjes. Achterhoofd meer egaal bruingrijs. Vaag begrensde wenkbrauwstreep, iets lichter dan kruin, vaak moeilijk zichtbaar. Donkerbruine oogstreep, vanaf mondhoek geleidelijk verbredend naar oog en achter oog eerst breed en daarna zeer snel versmallend tot smalle streep en omlaag buigend (soort pijlpunt). Lichte oogring, breedst achter oog. Oorstreek bruiner dan achterhoofd, met lichte veercentra. Kin en centrum van keel roomwit, duidelijke verticale streep vormend vanaf basis ondersnavel tot aan borst en begrensd door donkerbruine baardstreep. Mondstreep roomwit met grijsbruine chevrons.

BOVENDELEN Mantel en schouder bruingrijs, veren met zwarte schachtstreep en subterminale rand (ankers) en vuilwitte lichte top. Rug en stuit egaal blauwgrijs, achterste stuitveren met zwart (sub)terminaal randje. Bovenstaartdekveren oranje met brede zwarte subterminale rand.

ONDERDELEN Veren op bovenborst roomwit en puntig met zwarte zoom, chevrons vormend; enkele veren met lichtoranje zweem. Veren op benedenborst, buik, flank en anaalstreek afgerond, roomwit met zwarte subterminale rand en lichte top; naar achteren toe bandering smaller, top breder en oranje zweem intenser wordend. Onderstaartdekveren lichtoranje met brede zwarte subterminale rand.

VLEUGEL Gehele bovenvleugel donkerbruin. Tertiaals, armpennen en handpennen met duidelijke lichtere sleetrand. Buitenste armpennen en meeste grote dekveren met kleine vuilwitte top. Grote handdekveren, duimvleugel, middelste en kleine dekveren met smalle lichte (bruingrijze) rand. Ondervleugeldekveren en oksel egaal oranje, in vlucht contrasterend met bruine onderzijde van hand- en armpennen.

STAART Middelste paar staartpennen bruin, overige oranje. In ieder geval buitenste staartpennen met donkerbruine rand op top van buitenvlag.

NAAKTE DELEN Pupil zwart, iris donkerbruin. Oogrand roomwit. Snavel donkergrijs. Poot en tenen donkergrijs.

CELUID Twee omschrijvingen van waarschijnlijk zelfde roep: zacht *tjrr* en *kgrr*.

GEDRAG Hippend als Zanglijster op grond, vlucht meestal laag over grond als Tapuit *Oenanthe oenanthe*. Allerlei obstakels gebruikend als uitkijkpost, zoals palen en oude ploeg, maar ook vaak op schuurtje zittend – waar vogel ook in sliep – en één keer op nok van boerderijdak. Soms zich vastklemmend aan bovenkant van paal waarbij tarsi bijna horizontaal gehouden. Regelmatig staartwippend. Prooien meestal op grond vangend en enkele keer in lucht zoals Tapuit. Prooi (rupsen, kevers, wormen en hommels) meestal teruggebracht naar uitkijkpost om daar opgegeten te worden. Niet schuw, soms tot op korte afstand (5-6 m) te benaderen.

RUI & SLEET Vleugel sterk gesleten, met name goed zichtbaar op grote dekveren door kleine lichte top en driehoekige insnijding op buitenvlag en op tertiaals, armpennen en handpennen door duidelijk rafelige randen. Staartpennen gesleten. Mantel- en schouderveren vers vanwege lichte top en donkere subterminale rand.

Determinatie

Bij de determinatie van een vrouwtje Rode Rotslijster dient rekening gehouden te worden met ontsnapte exotische rotslijsters. Het gaat hier met name om Bergrotslijster *M. cinclorhynchus*, Amoerrotslijster *M. gularis* en Roodbuikrotslijster *M. rufiventris* uit de Himalaya en Zuidoostazië en Miomborotslijster *M. angolensis*, Langteenrotslijster *M. explorator*, Kortteenrotslijster *M. brevipes* en Kaapse Rotslijster *M. rupestris* uit Afrika (Cramp 1988, Newman 1984). Bergrotslijster kan uitgesloten worden omdat deze soort een donkere staart heeft (Étchécopar & Hüe 1983). Ook Amoerrotslijster en Roodbuikrotslijster hebben een donkere staart, bovendien is de keel bij Amoerrotslijster geheel wit en Roodbuikrotslijster heeft een duidelijke lichte vlek achter de oorstreek (King et al 1975). Miomborotslijster heeft een forsere zwartere snavel, is donkerder op de bovenzijde en heeft een duidelijk gebandeerde staart (Glutz von Blotzheim & Bauer 1988). Langteenrotslijster mist de bandering op de buik en heeft een lichte teugel, meer wit op de keel en geen duidelijke donkere baardstreep. Kortteenrotslijster verschilt van de Rode Rotslijster door het ontbreken van bandering op de onderdelen en een geheel lichte keel. Bij Kaapse Rotslijster ontbreekt ook de bandering op de onderdelen en bovendien heeft deze soort een oranjerode stuit en rug (Newman 1984).

Een eerste-winter mannetje Rode Rotslijster heeft een kleed dat sterk op het vrouwtjeskleed lijkt. In de periode december-maart wordt echter het zomerkleed verkregen. De vogel van Noordburen was dus een vrouwtje.

Het bepalen van de leeftijd is in veel gevallen niet gemakkelijk maar er zijn duidelijke aanwijzingen dat dit geval een eerste-zomer vogel betreft. Doordat de (lichaams)ruï naar eerste-zomerkleed iets later plaatsvindt dan bij een adult (respectievelijk eind november-januari tot februari-maart en midden november-december tot eind januari-begin maart), heeft een eerste-zomer Rode Rotslijster bredere lichte randen op de onderdelen dan een adult op hetzelfde moment in het jaar (Cramp 1988). In vergelijking met een balg van een adult vrouwtje uit april (collectie Zoölogisch Museum Amsterdam: 42465) had de vogel van Noordburen duidelijk bredere lichte randen op de veren van de benedenborst, buik en anaalstreek. Verder zijn de juveniele tertiaals, hand- en armpennen, grote handdekveren en de meeste of alle grote dekveren bij een eerste-zomer nog aanwezig. Deze zijn bruiner en meer gesleten dan die bij een adulte vogel op hetzelfde moment in het jaar. Bij sommige vogels hebben de grote dekve-

ren een driehoekige insnijding wanneer deze zwaar gesleten zijn. Volgens Cramp (1988) zijn ze in dit geval makkelijk op leeftijd te brengen.

Aangezien de vleugel sterk gesleten was en in ieder geval twee grote dekveren van de rechtervleugel op de buitenvlag driehoekig waren ingesneden, kan aangenomen worden dat dit geval een eerste-zomer vrouwtje betreft (plaat 91 en 93). Vermeld moet ook worden dat een adult vrouwtje een lichtere ondersnavelbasis zou moeten hebben (Cramp 1988, Glutz von Blotzheim & Bauer 1988). De vogel van Noordburen had echter, net als een juveniel, een egaal donkere snavel. Misschien vormt dit een extra aanwijzing voor een eerste-zomer vogel.

De vogel liet zich soms van zeer nabij bekijken. Dit weinig schuwe gedrag wordt gewoonlijk alleen in de overwinteringsgebieden vertoond (Gantlett 1984, Backhurst 1987); in de broedgebieden is de soort erg schuw (Cramp 1988). Af en toe tilde de vogel één vleugel op, 'wapperde' hier enkele ogenblikken mee en vouwde de vleugel dan weer tegen het lichaam aan. In Cramp (1988) wordt deze 'wing-lifting display' omschreven als angstig gedrag. Het is niet helemaal duidelijk waardoor dit gedrag veroorzaakt werd. Op die momenten werden geen overvliegende roofvogels opgemerkt en de vogel had zo te zien ook weinig problemen met de aanwezigheid van mensen; vaak vloog de vogel naar de waarnemers toe, om dan op korte afstand te foerageren.

Bij het opvouwen van de rechtervleugel werden vaak de armpennen over de tertials gelegd, zodat de indruk ontstond dat de vogel de tertials aan die kant miste (zie plaat 91). In andere gevallen ontstond er een gat tussen de tertials en de armpennen waardoor de flankveren naar buiten staken (zie plaat 93). Waarschijnlijk is het 'slordige' opvouwen van de rechtervleugel het gevolg van een beschadiging. Verder leek de vogel in goede conditie, was erg actief en at veel.

Verspreiding en voorkomen

De Rode Rotslijster broedt in bergachtige gebieden vanaf het Iberisch Schiereiland en Noordwestafrika tot in Mongolië. Vroeger strekte het broedareaal zich nog uit tot de Ardennen, Noord-Frankrijk en Zuid-Duitsland maar op dit moment ligt de noordelijke begrenzing van het Europese verspreidingsgebied in Zwitserland en Slowakije. Rond half april worden de broedgebieden bereikt waarbij de mannetjes soms wel drie weken eerder arriveren dan vrouwtjes. Vanaf eind augustus tot eind september worden de broedgebieden weer verlaten. De belangrijkste overwinteringsgebieden

liggen in Oostafrika, ten noorden en oosten van de Centraalafrikaanse regenwouden (Cramp 1988, Glutz von Blotzheim & Bauer 1988).

In Noordeuropa is de soort een dwaalgast met de meeste gevallen in mei. Er zijn gevallen bekend uit de volgende landen: België (in 1900-92 1; Herroelen 1995), Denemarken (5; Glutz von Blotzheim & Bauer 1988), de voormalige DDR (12; Glutz von Blotzheim & Bauer 1988), de voormalige BRD ten noorden van de Alpen (25, waarvan 13 op Helgoland, Schleswig-Holstein; Glutz von Blotzheim & Bauer 1988, Birding World 4: 270, 1991, 6: 228, 1993, Dutch Birding 16: 164), Finland (3; Birding World 7: 269, 1994), Groot-Brittannië (25; Dymond et al 1989, Birding World 5: 139, 1992; 8: 173, 1995), Noorwegen (3; Glutz von Blotzheim & Bauer 1988) en Zweden (2; Br Birds 82: 350, 1989).

Deze waarneming betekende het tweede aanvaarde geval van de Rode Rotslijster voor Nederland. Het eerste geval betrof een eerste-zomer mannetje dat op 22-23 april 1951 werd gezien bij Borger-Compagnie, Groningen (Kamphuis et al 1951, Kist 1958).

Dankzegging

Hierbij dank ik de familie Waalkes voor het gastvrij toelaten van vele vogelaars op hun erf om de vogel nóg beter te kunnen bekijken. Verder wil ik Peter Meijer en Leo Stegeman bedanken voor het beschikbaar stellen van literatuur, Kees Roselaar voor een leerzaam bezoek aan het Zoologisch Museum te Amsterdam en toegang tot zijn persoonlijke bibliotheek, Bas van de Boogaard, Eric Koops en René van Rossum voor de schitterende foto's, Wim Wiegant voor informatie omtrent de vijf afgewezen gevallen en 'last but not least' Dirk Moerbeek, Raymond van Splunder en Wim van Splunder voor het kritisch doorlezen van eerdere versies van dit artikel.

Summary

ROCK THRUSH AT NOORDBUREN IN MAY 1994. On 12-13 May 1994, a female Rock Thrush *Monticola saxatilis* was present at Noordburen, Noordholland. It was seen by c 200 birders. The bird seemed quite confiding, as it was sometimes foraging at a distance of 5-6 m from the observers. Rock Thrushes are very shy on the breeding grounds (Cramp 1988) but according to Gantlett (1984) and Backhurst (1987) confiding behaviour is quite normal in the winter quarters.

The right wing was probably slightly damaged. When folded, the tertials were often covered by the secondaries or there was some space between tertials and secondaries. Nevertheless, the bird seemed in good condition; it was very active and foraging continuously. Sometimes the bird performed 'wing-lifting display' (cf

91 Rode Rotslijster / Rock Thrush *Monticola saxatilis*, female, Noorburen, Noordholland, 13 mei 1994 (Bas van de Boogaard) 92-93 Rode Rotslijster / Rock Thrush *Monticola saxatilis*, female, Noorburen, Noordholland, 13 mei 1994 (René van Rossum)

Cramp 1988). The reason for this distressed behaviour is not clear. The bird did not pay much attention to the observers and predators did not seem to be around.

The bird was aged as a first-summer because of the heavily worn wing-feathers (triangular indentations on greater upperwing-coverts), broad pale fringes on underparts and, presumably, all-dark bill.

This was the second record for the Netherlands. The first was a first-summer male at Borger-Compagnie, Groningen, on 22-23 April 1951.

Verwijzingen

Backhurst, G. C. 1987. Behaviour of Rock Thrush in winter quarters. *Br Birds* 80: 77-78.

Cramp, S. 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.

Dymond, J. N., Fraser, P. A. & Gantlett, S. J. M. 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton.

Etchécopar, R. D. & Hùe, F. 1983. Les oiseaux de Chine – passereaux. Paris.

Gantlett, S. J. M. 1984. Tame Rock Thrushes and injured wild birds. *Br Birds* 77: 571.

Glutz von Blotzheim, U. N. & Bauer, K. M. 1988. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 11. Wiesbaden.

Herroelen, P. 1995. Vogels van België. Boutersem.

Kamphuis, J., Bos, J. B. & van Dam, A. G. 1951. Rotslijster. *Natura* 48: 103.

King, B., Woodcock, M. & Dickinson, E. C. 1975. A field guide to the birds of South-East Asia. Londen.

Kist, J. 1985. Een 'vergeten' waarneming van de Rode Rotslijster *Monticola saxatilis* (L.). *Limosa* 31: 188-190.

Newman, K. 1984. Birds of South Africa. Johannesburg.

Sander Lagerveld, Judith Leysterstraat 73, 1816 IV Alkmaar, Nederland

Aankondigingen & verzoeken

Dwaalgasten in Natuurmuseum Rotterdam Onder de titel 'Topstukken tentoon – hoogtepunten uit Nederlands natuurhistorisch bezit' worden van 10 juni tot en met 5 november 1995 enige 100en hoogtepunten uit Nederlands natuurhistorisch bezit gepresenteerd in de Parkzaal van het Natuurmuseum Rotterdam. De naturalia, ter beschikking gesteld door 17 Nederlandse natuurhistorische en geologische musea, en soms al meer dan een eeuw geconserveerd, illustreren in hun samenhang de ontwikkeling van een aantal wetenschapsgebieden (anatomie, taxonomie, biogeografie, paleontologie, geologie, evolutie) die zijn voortgekomen uit natuurhistorische collecties.

Een bijzonder onderdeel van de tentoonstelling vormt het thema 'de eerste, de laatste', dat de documentatiefunctie van natuurhistorische collecties illustreert met originele museumstukken, zoals bijvoorbeeld de eerste (en/of enige) gevallen voor Nederland van Geelsnavelduiker *Gavia adamsii* (Delft, Zuidholland, december 1882), Amerikaanse Zeeëend *Melanitta americana* (Rozenburg, Zuidholland, december 1954), Witkopenend *Oxyura leucocephala* (Oudekerk aan de IJssel, Zuidholland, maart 1851), Monniksgier *Aegyptius monachus* (Wamel, Gelderland, oktober 1948), Arendsbuizer *Buteo rufinus* (Amsterdam, Noordholland, december 1905), Kraagtrap *Chlamydotis undulata* (Zeist, Utrecht, december 1850) en Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* (Vlieland, Friesland, juli 1958). Ook de derde Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* (Friesland, februari 1893), de tweede Franklins Meeuw *Larus pipixcan* (Weststellingwerf, Friesland, juni 1988) en de omstreden Zwarte Leeuwerik *Melanocorypha yeltoni-*

ensis (Groningen, Groningen, 1914) zijn van de partij.

Minstens zo spectaculair zijn de opgezette exemplaren van uitgestorven soorten, zoals een Javaanse Lekkievit *Vanellus macropterus*, drie Trekduiven *Ectopistes migratorius* en een Carolinaparkiet *Conuropsis carolinensis*. Naast vogels bevat de tentoonstelling allerlei ander uniek natuurhistorisch materiaal, waaronder fossielen (onder andere van een 'oervogel' *Archaeopteryx*) en zeldzame in Nederland verzamelde zoogdieren.

Het Natuurmuseum Rotterdam is gelegen aan de Westzeedijk 345 (in het Museumpark), 3015 AA Rotterdam, Zuidholland. Openingstijden: dinsdag-zaterdag 10:00-17:00, zon- en feestdagen 11:00-17:00. Voor meer informatie over de tentoonstelling kan men zich wenden tot Kees Moeliker of Marianne Wolters, telefoon 010-4364222.

Indian wader photographs requested For the preparation of the illustrations for a guide to the Indian waders, Damodar Lal is requesting photographs of all wader species occurring in India. All photographs will be returned if requested and all contributors will be acknowledged in the book. Also, any interesting records of waders in India are welcomed. Please send your photographs or information to: Damodar Lal, B-27, Gautam Marg, Hanuman Nagar, Khatipura, Jaipur 302 021, India.

Kleurringen in Aves Een uitgebreid overzicht van de in Europa gebruikte kleurringen, halsbanden of vleugelmerken wordt voor een groot aantal soorten gegeven

Aankondigingen & verzoeken

door Renaud Flamant in zijn artikel *Aperçu des programmes de marquage d'oiseaux à l'aide de bagues de couleur, collier et marques alaires en Europe* in *Aves* 31 (nr 2-4): 65-186, 1994. Dit driedubbele nummer verscheen in juni 1995. Behalve adressen van ornithologen of instanties die kleurmarkeringsonderzoek leiden zijn ook andere gegevens opgenomen zoals het doel van elk project, het aantal gemarkeerde vogels en het terugmeldingspercentage.

Moroccan Rare Birds Committee From 1995, Morocco has its own rarities committee, the Moroccan Rare Birds Committee (MBRC). It consists of eight people from Morocco, Belgium and France. The annu-

al report of the MBRC will be published in *Porphyrio*, in French with an English summary. All records of rare birds can be sent to: Jacques Franchimont, Secretary of the Moroccan Rare Birds Committee, Villa Elizabeth, 9 Rue Abdellouahad el Marrakchi, V N Meknès, Morocco.

Any person interested in receiving a list of species that require submission to the MRBC can write to the same address. For 1995, the MBRC would particularly appreciate to receive details on the records of Glaucous-winged Gull *Larus glaucescens*, Citrine Wagtail *Motacilla citreola* and Pine Bunting *Emberiza leucocephalos*.

DBA-nieuws

06-perikelen De trouwe gebruiker van de Dutch Birding-vogellijn (06-32032128; 50 cpm) zal ongetwijfeld gemerkt hebben dat er nog steeds druk wordt gewerkt aan de uitbreiding van de service en aan de vervolmaking van het systeem. Dat levert af en toe wat ongemak op. Achter de schermen worden door de nieuwe beheerder Remco Hofland, de nieuwe medewerker Leo Heemskerk en de systeem-leverancier Adrie van Herpen uit Woerden overuren gemaakt om het bijzonder krachtige, maar ook bijzonder ingewikkelde systeem naar onze hand te zetten. Via de vogellijn zelf zal een ieder op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen in het systeem. Op korte termijn zal er uit diverse menu's gekozen kunnen worden. Belangrijk om te weten is dat hiervoor, en voor het 'doorzappen' met de *-toets en het 'terugzappen' met de #-toets, een zogenaamde toon- of DTMF-telefoon nodig is! Als de computer geen tonen ontvangt van uw telefoon, wordt automatisch het meest recente vogelnieuws gegeven. Bij de andere menu's moet gedacht worden aan: het uitluisteren van via het systeem doorgegeven semafoonberichten (zie 'Pieper-perikelen' hieronder), een permanent laatste vijf-dagen-overzicht,

DBA-nieuws (en algemene info voor niet DBA-begunstigers), en uitleg over het gebruik van het systeem. GIJS VAN DER BENT

Pieper-perikelen De 06-apparatuur van de DBA biedt sinds kort semafoon-bezitters de mogelijkheid hun berichten via de Dutch Birding-inspreeklijn (078-180935) te verzenden. De computer zorgt er dan automatisch voor dat het pieperbericht over alle piepergroepen verspreid wordt. De piepergroepen hebben hierover onlangs een schrijven ontvangen. Het is de bedoeling dat over enkele maanden het systeem met betrekking tot de praktische en de financiële aspecten geëvalueerd wordt. Ook zal het nuttig zijn als de piepergroepen onderling afspraken maken over welke soorten wel en welke soorten niet 'centraal' worden doorgegeven. Semafoonbezitters hebben immers alle vrijheid daarin. Voor niet-pieperbezitters wordt het binnenkort mogelijk op de 06-lijn de nog niet door de beheerder verwerkte pieperboodschappen af te luisteren. De apparatuur kan straks namelijk de ingetoetste codes decoderen en weergeven via de 06-lijn. GIJS VAN DER BENT

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic in **April-June 1995** and focuses on north-western Europe. A number of April reports was already included in the previous review (Dutch

Birding 17: 76-81, 1995), while many additional June reports will be dealt with in the next review. Additional information covering earlier reports is included as well. Some records of species outside the WP are also

mentioned. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by the rarities committee of the relevant country.

On 3 April, the Scottish **Black-browed Albatross** *Diomedea melanophris* returned again to the Hermaness gannetry at Saito outcrop, Unst, Shetland, where it was first seen in 1972; it was still present in early June. On 2 May, one flew past Cape Clear, Cork, Ireland. The taxonomy of the **Soft-plumaged Petrel** *Pterodroma mollis* has long been controversial. A recent analysis of vocalizations and morphology by Vincent Bretagnolle (Ibis 137: 207-218, 1995) now suggests that the Western Palearctic breeding representatives of this complex, currently classified as two separate species (**Madeira or Zino's Petrel** *P. madeira* and **Cape Verde or Fea's Petrel** *P. feae*), are better regarded as members of a single species *P. feae*. If the southern species always shows a breast-band, north-western European records of soft-plumaged petrels without breast-band could be identifiable at species level as *P. feae*. If accepted, a **Cory's Shearwater** *Calonectris diomedea* at Gilleleje, Sjælland, on 8 April will be the first spring record for Denmark. The first **Sooty Shearwater** *Puffinus griseus* for the United Arab Emirates was seen along the beach between Khor Kalba and Fujeirah from 30 April to 11 May; a second was discovered off Dibba on 2 May. In Hungary, five pairs **Pygmy Cormorants** *Phalacrocorax pygmeus* were breeding at the Hortobágy fishponds. In 1994, the species bred in the Po delta, northern Italy. The third 20th century record for Poland was at Rzeszów Reservoir on 23 April. A **Magnificent Frigatebird** *Fregata magnificens* was reported on 13 June above Cornwall, England, on 14 June above Skomer, Wales, and on 20 June over Booterstown, Dublin, Ireland. In eastern Spain, a dark morph **Western Reef Heron** *Egretta gularis* was briefly seen at Albufera on 6 May. Reportedly, in the Netherlands, one or two pairs **Little Egrets** *E. garzetta* were nesting at Quackjeswater, Zuidholland, and five pairs **Great White Egrets** *E. alba* produced young at Oostvaardersplassen, Flevoland. In early May, a **Great Blue Heron** *Ardea herodias* landed on a cargo-boat in the Atlantic Ocean and arrived a week later, via the Westerschelde estuary in Zeeland, the Netherlands, into the harbour of Antwerpen, Antwerpen, Belgium, where it was taken into care. During May and early June, four **Glossy Ibises** *Plegadis falcinellus* were reported from four localities in Germany and two individuals were present in the Netherlands. On Cyprus, c. 800 **Greater Flamingos** *Phoenicopterus ruber* were counted at Akrotiri salt lake on 3 April. At least two have been in Ireland: in Kerry on 1 April. Down on 14-18 April, Wicklow (through April) and Armagh (on 17 June); this species is not held in the only three Irish collections of flamingoes, which are all Chilean *P. chilensis*.

At the Hortobágy fish-ponds, Hungary, 55 **Lesser White-fronted Geese** *Anser erythropus* were seen on 5 April, of which 13 stayed until 16 April. In Sweden, a flock of 11 was present at Hög, Hälsingland, on 19

April and five at Gunnarn, Lapland, on 13 May. In Norway, 46 were counted at Valdak, Stabburneset, Finnmark, on 25 May (cf Dutch Birding 17: 70-72, 1995). The long-staying **American Black Ducks** *Anas rubripes* at Jæren, Rogaland, Norway, and on Tresco, Scilly, England, remained through May. The first **Ring-necked Duck** *Aythya collaris* for Poland was a male displaying to a female Common Pochard *A. ferina* in Silesia on 5-25 April. The first-winter **Lesser Scaup** *A. affinis* at Carnforth, Lancashire, England, remained until 18 April. The male in Zeeland, the Netherlands, stayed until 29 April at Veere and was subsequently seen in a flock of 40 Tufted Ducks *A. fuligula* at Sas van Gent on 27-28 May (cf Dutch Birding 17: 34-35, 76, 1995). Up to 12 **White-headed Ducks** *Oxyura leucocephala* wintering until late April in southern Lleida, Catalonia, represented the first winter record for north-eastern Spain.

A late report of the second **Crested Honey Buzzard** *Pernis ptilorhynchus* for Saudi Arabia concerns a juvenile photographed on 11 October 1994 at Wadi Maraba, 5-10 km south of the Raydah Escarpment, Asir mountains, where the first was picked-up exhausted on the same day (cf Dutch Birding 17: 76, 1995). In the northern half of Europe, **Black-shouldered Kites** *Elanus caeruleus* were seen at Hirsingue, Haut-Rhin, France, on 2 April, in Nordrhein-Westfalen, Germany, in early May and at Neuruppin, Brandenburg, Germany, on 10 May. For the third consecutive year, a male **Pallid Harrier** *Circus macrourus* was present at the Wümme valley, Niedersachsen, Germany, from 16 April into May; it was displaying with Marsh Harrier *C. aeruginosus* and building a nest. The first witcher in Britain was a male paired with a female Hen Harrier *C. cyaneus* staying in Orkney, Scotland, from 16 April into July. At least three pairs **Levant Sparrowhawks** *Accipiter brevipes* bred in the same area as last year near Sarkad, Hungary. The first **Long-legged Buzzard** *Buteo rufinus* for the Canary Islands was reported on Alegranza, north of Lanzarote, on 6 April. In Hungary, one pair was breeding again at the Hortobágy. The second **Bonelli's Eagle** *Hieraetus fasciatus* for Denmark was a second-year observed at Skagen, Nordjylland, on 2 May. If accepted, one seen at Notterø, Vestfold, on 26 May will be the first for Norway. On 2 June, one was reported by a single observer in Flevoland, the Netherlands. An **Eleonora's Falcon** *Falco eleonorae* at Vombs ängar, Skåne, on 7-8 May was the sixth for Sweden. If accepted, a second-year pale morph flying past Tipperne, Vestjylland, on 24 May, represents the third for Denmark. In France, a **Saker Falcon** *Falco cherrug* was seen in Doubs on 16 April. The first nest of **Little Crake** *Porzana parva* for Spain was found in the Llobregat delta, Catalonia, on 19 May. A **Baillon's Crake** *P. pusilla* gave excellent views at Stithians Reservoir, Cornwall, England, on 6 May, and another was observed at Lundy, Devon, on 15-16 May. In the Netherlands, the species' song was heard on several days at Geestmerambacht, Noordholland, in May-June. A singing male **Purple Swamp-hen** *Porphyrio porphyrio*

94 Audouin's Gull / Audouins Meeuw *Larus audouinii*, second-summer, Boulogne-sur-Mer, Pas-de-Calais, France, 24 June 1995 (Ted Hoogendoorn) 95 Rock Thrush / Rode Rotslijster *Monticola saxatilis*, male, Holme, Norfolk, May 1995 (David Rimes) 96 Red-headed Bunting / Bruinkopgors *Emberiza bruniceps*, male, Slikken van de Heen, Zeeland, 2 June 1995 (Peter L. Meininger) 97 Rufous Scrub-robin / Rosse Waaiersaart *Cercotrichas galactotes*, Pyhtää Ristisaari, Finland, 27 May 1995 (Markus Vareswo)

might indicate the first breeding at the Ebro delta, Catalonia. A **Demoiselle Crane** *Anthropoides virgo* flew past Baarn, Utrecht, the Netherlands, on 1 May.

In the Netherlands, two **Collared Pratincoles** *Glareola pratincola* were staying at Lutjebroek, Noordholland, on 29-31 May. From late May to early June, a pair of **Black-winged Pratincoles** *G nordmanni* stayed in a colony of Collared Pratincoles near Karcag, Hungary. The third **Kentish Plover** *Charadrius alexandrinus* in 20 years for Ireland was staying at Kinnegar, Down, Northern Ireland, on 2-3 June. An adult **Greater Sand Plover** *C leschenaultii* was present in the Camargue, Bouches-du-Rhône, France, on 14-16 May. The fifth for Poland turned up at Rewa, Gdansk Bay, on 21-22 May. **American Golden Plovers** *Pluvialis dominica* were seen at Lillers, Pas-de-Calais, France, on 15 April, at Tacumshin, Wexford, Ireland, from 23 April to 1 May, at Holme Pierpoint, Nottinghamshire, England, on 10-11 May and at Teesside, Cleveland, England, during mid-June. A **Black-headed Lapwing** *Hoplopterus tectus* briefly seen at the Israel-Jordan border on 11 April represents the first 20th century record for the WP. The only previous record was a bird shot in 1869 at Wadi Araba in the same general area. In Aargau, Switzerland, a **Sociable Lapwing** *Chettusia gregaria* was present in early April, and another stayed at Rottenacker, Baden Württemberg, Germany, from 19 March to 2 April. A **Baird's Sandpiper** *Calidris bairdii* was reported at Filey, North Yorkshire, England, on 8 May. In Morocco, an adult-summer **Semipalmated Sandpiper** *C pusilla* was seen at Oued Sous on 5 May. The first **Great Snipe** *Gallinago media* for Switzerland since many years was seen at Martigny, Wallis, on 27 April and another was found elsewhere on 4 May. These reports may relate to relatively high numbers seen in Cyprus (seven at Phassouri on 11 April) and Hungary this spring. Possibly the first **Long-billed Dowitcher** *Limnodromus scolopaceus* for Hungary was an adult-summer staying in the Hortobágy-Halastó area on 30 April and 1 May. Four **Common Redshanks** *Tringa totanus*, at Bonavista (two), Port Union and Cape Broyle, eastern Newfoundland, Canada, from 24 April constituted the first records for North America. Other transatlantic rarities in Newfoundland after north-eastern winds during the last week of April included four **Pink-footed Geese** *A brachyrhynchus* at Port Union (two), Noddy Bay and Outer Cove (only two previous records for North America), 90 **European Golden Plovers** *P apricaria* at 14 locations, three **European Whimbrels** *Numenius phaeopus phaeopus* (c six previous records) and a record eight **Northern Wheatears** *Oenanthe oenanthe*; a **Garganey** *A querquedula* on 18-20 May was the first for Newfoundland. In late May, breeding **Marsh Sandpipers** *T stagnatilis* were found in the Bialowicza Marshes, Poland. The long-staying **Greater Yellowlegs** *T melanoleuca* at De Braakman, Zeeland, the Netherlands, was observed intermittently from 20 April until at least 26 May. On 10 May, one was discovered at Dengie Marshes, Essex, England; on 14 May, it had moved to Southwold, Suffolk, and dur-

ing 15-25 May, it stayed in Norfolk. It thus appears that the English and Dutch 1995 records do not refer to the same bird (contra Dutch Birding 17: 78, 88, 1995). The first for the Balearics was present at Salinas de Levante, Mallorca, from 16 April until 20 May. A **Lesser Yellowlegs** *T flavipes* was found in the Camargue, Bouches-du-Rhône, France, on 20 April. In England, singles were reported at Dungeness, Kent, on 5 May, and at Minsmere and Aldeburgh, Suffolk, on 6-11 May. In mid-May, one was also reported in Germany. In England, **Spotted Sandpipers** *Actitis macularia* were present at Stoke Gabriel, Devon, from 21 April to 4 May, at Tinker's Marsh, Suffolk, on 18 May, and at Teesside on 16 June. In Morocco, an adult-summer was seen at Oued Sous on 5 May. A **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* at Serooskerke, Schouwen, Zeeland, on 24-25 June was the 16th for the Netherlands; others stayed in Essex during late June and at Marquenterre, Somme, France, on 25 June.

An adult-summer **Great Black-headed Gull** *Larus ichthyaetus* at Los Cristianos, Tenerife, on 31 March was the first for the Canary Islands. Apparently, 16 individuals at Kiti on 11 April constituted (only) the species' sixth record for Cyprus. In the south-western Netherlands, at least 200 pairs of **Mediterranean Gulls** *L melanocephalus* were breeding at Krammer-Volkerak, Zeeland/Zuidholland (cf Dutch Birding 16: 162, 1994). In Ireland, the species nested for the first time. In Belgium, a first-winter **Laughing Gull** *L atricilla* flew past Oostende, Westvlaanderen, on 1 April and in the Netherlands, an adult flew past Katwijk, Zuidholland, on 5 May. Other individuals stayed in Cork, Ireland, on 2-5 April and in Belfast, Down, Northern Ireland, from 12 April to at least 29 May. In Morocco, an adult at Oued Massa on 5 May was accompanied by 33 **Lesser Crested Terns** *Sterna bengalensis*. A first-summer **Sabine's Gull** *L sabini* feeding near Khor Kalba along the eastern coast of the United Arab Emirates on 6-19 May was only the second for Arabia. At Khor Kalba, over 3000 **Sooty Gulls** *L hemprichii* in early May formed the largest count ever. **Bonaparte's Gulls** *L philadelphia* stayed at Swords Estuary, Dublin, Ireland, on 1-10 April (adult), near Cardiff, South Glamorgan, Wales, on 15-22 April (first-summer), at Quoile, Down, Northern Ireland, on 10-14 May and at Seaforth, Merseyside, England, on 15 May. In Germany, two adult **Slender-billed Gulls** *L genei* were seen south of Leipzig on 8-11 May, while the second for Lac Léman concerned an adult reported at Excenevex, Haute-Savoie, France, on 12 May. **Audouin's Gulls** *L audouinii* are now regularly seen along the north-eastern coast of Spain, where the Ebro delta holds the world's stronghold of the species with c 10 000 pairs, both in 1994 and 1995. A second-summer at Boulogne-sur-Mer, Pas-de-Calais, from 15 to at least 25 June was the first for north-western France and the most northerly ever. Finland's first **Ring-billed Gull** *L delawarensis* was a first-winter briefly seen in Helsinki on 25 April. In England, a **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* was briefly seen near Blackpool, Lancashire, on 6 April and an adult-summer stayed at

Teesside during June. The seventh for Denmark was a second-summer at Skagen on 18-24 May. The 12th for Sweden was observed at Roxen, Östergötland, on 19-23 May. In Cleveland, a **Lesser Crested Tern** completed the selection of rarities at Teesside in mid-June. The first for Germany was reported at the Danube river near Bertoldsheim, Bayern, on 19 June. In Scotland, the first-summer **Forster's Tern** *S forsteri* was seen in Lothian until 11 April; on 3 May, it was relocated at Ythan Estuary, Grampian, where it remained into June. In mid-May, the second **Sooty Tern** *S fuscata* for the United Arab Emirates was seen 100 km inland at a desert research station.

The long-staying **Rufous Turtle Dove** *Streptopelia orientalis* at Holmsund, Västerbotten, Sweden, remained into April. A **Great Spotted Cuckoo** *Clamator glandarius* was present at Kristiansand, Vest-Agder, Norway, on 12 May. A **Scops Owl** *Otus scops* at Morwenstow, Cornwall, on 9-11 April was only the third truly twitchable in Britain (cf Birding World 8: 130-131, 1995). In France, a female **Snowy Owl** *Nyctea scandiaca* stayed on Ouessant, Finistère, on 1-19 May. The second **Hawk Owl** *Surnia ulula* for the Netherlands was photographed by its sole observer at Brunssum, Limburg, on 2 April. The third **White-throated Needle-tail** *Hirundapus caudacutus* for Norway was reported from Lista, Vest-Agder, on 20 May. The first **Pallid Swift** *Apus pallidus* for the Benelux was briefly present at Lier-Anderstad, Antwerp, Belgium, on 30 April. In southern Spain, a **Little Swift** *A affinis* was seen at Matalascanas near the Coto Doñana on 13 May. A **Calandra Lark** *Melanocorypha calandra* stayed at Loèche, Switzerland, on 20-22 April. In the Netherlands, one was briefly seen by a single birder at Zeelandbrug near Colijnsplaat, Zeeland, on 18 June. In mid-April, 16 **Bimaculated Larks** *M bimaculata* were seen at Wadi Selma and Wadi Hashad, while 14 in the Burqu' area included the first two nesting pairs for Jordan. At least 15 **Short-toed Larks** *Calandrella brachydactyla* at five places were reported in Switzerland from 16 April to 5 May. The 10th **Blyth's Pipit** *Anthus godlewskii* for the United Arab Emirates was seen at Al Wathba on 23 April. An **Olive-backed Pipit** *A hodgsoni* on Fair Isle, Shetland, Scotland, on 24 April was killed by a Sparrowhawk *Accipiter nisus* the next day.

On 27 May, the first **Rufous-tailed Scrub-robin** *Cercotrichas galactotes* for Finland was discovered on Pyhtää Ristisaari in the eastern part of the Gulf of Finland, and seen by c 150 birders despite being present for a single day. The first successful breeding of **Thrush Nightingale** *Luscinia luscinia* for the Netherlands occurred in Horsterwold, Flevoland, with five young. A **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* on Holy Island, Northumberland, England, was seen on 23 April but not on subsequent days. The second **White-throated Robin** *Irania gutturalis* for the Netherlands was a female between Katwijk and Wassenaar, Zuidholland, on 2 June. A second-year male **Pied Wheatear** *O pleschanka* at Petesvik on 25 May was the 11th for Sweden. In early

May, a **Black-eared Wheatear** *O hispanica* was seen on Ouessant, Finistère, France. In Schleswig-Holstein, Germany, males *O h hispanica* were found at Ditmarscher Speicherkoog on 23 April and on Helgoland on 24 April. A first-summer male *O h hispanica* at Martigny, Wallis, on 30 April was the 13th for Switzerland; surprisingly, a female was found the next day at the same locality, while the male had disappeared. On 14 May, a male showing characters of *O h melano-leuca* was seen at Damme, Niedersachsen, Germany. In the Netherlands, a male was seen by only a few birders at Den Burg, Texel, on 27 May. A pair staying near Tállya in the Zemplén hills was suspected to be the first breeding in Hungary. A male **Rock Thrush** *Monticola saxatilis* at Holme, Norfolk, on 22-25 May was regarded as England's most popular bird of the month. The first **Blue Rock Thrush** *M solitarius* for Finland concerned a male at Kemijärvi, on 2-3 June. On 26 April, a **White's Thrush** *Zoothera dauma* flew against a window on Sylt, Schleswig-Holstein, Germany. In Cyprus, a young male **Blackbird** *Turdus merula* was found freshly dead on the road near Troodos on 6 June; the first breeding of this species for Cyprus occurred as recent as 1988. In eastern France, a singing **Eyebrowed Thrush** *T obscurus* stayed at Ballon d'Alsace, Territoire de Belfort, on 9-13 April. In Scotland, one was well-twitched at Auchmithie, Tayside, on 28-30 May. A male **Black-throated Thrush** *T ruficollis atrogularis* stayed on Helgoland from 31 March to 2 April. At Stronsay, Orkney, one was present on 24-27 April. In the Red Sea, Yemen's first **Grasshopper Warbler** *Locustella naevia* was seen on Bar Baryd Island on 21 March. A **River Warbler** *Locustella fluviatilis* singing intermittently during June-early July may have been breeding at the crematory of Groningen, Groningen; so far, there are no proven breeding records of this species for the Netherlands. A **Paddyfield Warbler** *Acrocephalus agricola* was observed at Lundy, Devon, England, on 10 May. In Scotland, a singing **Eastern Olivaceous Warbler** *Hippolais pallida elaeica* was trapped on Fair Isle, Shetland, on 5 June and stayed until at least 13 June. At Eilat, Israel, a **Ménétries's Warbler** *Sylvia mystacea* turned up on 3 April. In England, **Sardinian Warblers** *S melanocephala* were present at Portland, Dorset, on 10-11 April, Trevoze Head, Cornwall, on 20-25 April, Calf of Man, Isle of Man, on 6 May and at Holme, Norfolk, on 18-19 May. The sixth for the Netherlands stayed on Texel, Noordholland, on 8-14 May. An **Arctic Warbler** *Phylloscopus borealis* on Fair Isle on 27 June may be the first in spring for Britain. In Ireland, a **Greenish Warbler** *P trochiloides* was reported on Saltee Island, Wexford, on 14-16 June. A **Pallas's Leaf Warbler** *P proregulus* singing on Mallorca on 12-15 April was the first for the Balearics. The wintering **Hume's Yellow-browed Warbler** *P humei* at Great Yarmouth, Norfolk, stayed until 28 April. The first **Radde's Warbler** *P schwarzi* for Africa was seen in a wadi c 80 km south of Boulemane, Morocco, on 29 April. In England, the wintering **Dusky Warblers** *P fuscatus* at Bideford, Devon, and at Bude, Cornwall, continued their stay

98 Citril Finch / Citroenkanarie *Serinus citrinella*, adult female, Kirkkonummi, Finland, May 1995 (Henry Letho)

99 Citril Finch / Citroenkanarie *Serinus citrinella*, Casa Veyas, Mallorca, Spain, May 1995 (Tim Loseby)

through late April. One was seen at Sumburgh, Shetland, on 25-26 May. A male **Collared Flycatcher** *Ficedula albicollis* was seen by three birders at Cley, Norfolk, on 5 May.

In England, an **Isabelline Shrike** *Lanius isabellinus* was present at Snettisham County Park, Norfolk, on 1-2 May. The second for the Netherlands was an adult photographed on Texel on 4 May. On 6 May, one was reported at Paphos, Cyprus. The fifth and sixth **Bay-backed Shrikes** *L. vittatus* for the United Arab Emirates were seen on 15 and 16 April. The first **Daurian Jackdaw** *Corvus dauuricus* for the Netherlands and the third for the WP was first seen by a single observer at Hargen, Noordholland, on 1 May; on 4-6 May, the bird stayed at Katwijk, Zuidholland, where its presence was enjoyed by many birders. Subsequently, it was seen near Scheveningen, Zuidholland, on 13-15 May. One of the two long-staying **House Crows** *C. splendens* at Hoek van Holland, Zuidholland, was seen again in early June. In Hungary, c 1200 pairs **Rosy Starlings** *Sturnus roseus* were breeding at the Hortobágy, which is twice as many as during the invasion of 1994. In Seine-Maritime, north-western France, four male and two female **Spanish Sparrows** *Passer hispaniolensis* were present at Antifer on 1-2 May. In Jordan, nine **Pale Rock Sparrows** *Carpodacus brachydactyla* were displaying in the Burqu' and As Safawi areas and one pair was carrying nesting material in mid-April. Two were seen at Bir Beida, Egypt, on 13 April. In mid-April, c 800 pairs **Syrian Serins** *Serinus syriacus* were counted in the Dana Wildlife Reserve, where also the first nest for Jordan was found. The second or third **Citrel Finch** *S. citrinella* for Mallorca was seen with *Serinus S. serinus* in Casa Veyas from mid-April; it might have been the same individual as one seen in the same area in August 1994. The first for Finland was an adult female ringed on 17 May at Kirkkonummi, 40 km west of Helsinki, where it remained until 26 May. It was found in a mist-net where also 310 Siskins *Carduelis spinus* had been trapped, one of which wearing an Italian ring. In Belgium, a pair of **Parrot Crossbills** *Loxia pytyopsittacus* at Kalmthout, Antwerpen, raised four young which could be watched from 10 April until 6 May. The first **Dark-eyed Junco** *Junco hyemalis* for Sweden was seen on Nordön, Bohuslän, on 15 April. The first **Snow Bunting** *Plectrophenax nivalis* for Israel was a female at Neve dam on 6 December 1994. On 2 April, a male **Rock Bunting** *Emberiza cia* was seen near La Cornette, Luxembourg, Belgium, where it was

reportedly present since a few days. One at Chiemsee, Ober-Bayern, Germany, during mid-April was well north of its breeding range. A male **Cretzschmar's Bunting** *E. caesia* on Ameland, Friesland, first reported to the birdline on 7 May 1994, now appears to have been documented on video-tape three days later, on 10 May, constituting the species' second record for the Netherlands; the first was a female collected at Overveen, Noordholland, on 11 October 1859. The second **Red-headed Bunting** *E. bruniceps* for the United Arab Emirates was a male at Abu al Abyadh on 18 April. On 2 June, a male at the tip of a vegetated pier at Slikken van de Heen, Zeeland, had good credentials to be accepted as the second for the Netherlands thanks to, eg, plumage, behaviour, locality, and willingness to disappear overnight (and, perhaps, because of the White-throated Robin found on the same day). In France, a singing **Black-headed Bunting** *E. melanocephala* was present at Étang de Kerloch, Finistère, on 9 May. The ninth and 10th for Finland concerned males at Korpo, Utö, and Dragsfjärd, Morgonlandet, on 24 May. In Germany, males were seen at Rheindelta on 25 May and on Helgoland on 31 May.

For a number of reports, publications in Birding World, Birdwatch, Bird Watching, British Birds, Limicola, Linnut, Ornitofos, Vår Fågelvärld, Winging It and World Birdwatch were consulted. News from Britain was kindly supplied by Birdline (0891-700-222) and Rare Bird News (0881-888-111). We wish to thank Peter Arctander, Mindy Baha El Din, Sherif Baha El Din, Ruud van Beusekom, Frans Buissink, Peter Barthel, Max Berlijn, Tony Clarke (Canary Islands), Carl Derks, Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Hugues Dufourny, Pieter Duin, Marc Duquet, Enno Ebels, Annika Forsten, Vasuta Gábor, Steve Gantlett, Terry Guillaume (Swiss Bilingual Birdline), Ricard Gutiérrez, Hans ter Haar, Tom van der Have, Jeff Higgott, Remco Hofland, Ted Hoogendoorn, Erling Jirle, Guido Keijl, Jan Kelchtermans, Guy Kirwan (OSME), Harry Lehto, Bruce Mactavish, Franko Maroevic, Anthony McGeehan, Richard Millington, Dominic Mitchell, Killian Mullarney, Gerald Oreel, Arie Ouwerkerk, Esko Pasanen, Jo Rampen, Colin Richardson, John Ryan, René van Rossum, Peter de Rouw, Bjørn Einar Sakseid, Peter van Scheepen, Bob Scott, Hadoram Shirihai, Gunter De Smet, Tadeusz Stawarczyk, Peter Symens, Tim Wachter, Arend Wassink and Ecsedi Zoltán for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
George Sangster, Nieuwe Rijn 27, 2312 JD Leiden, Netherlands

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de maanden **april-mei 1995**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

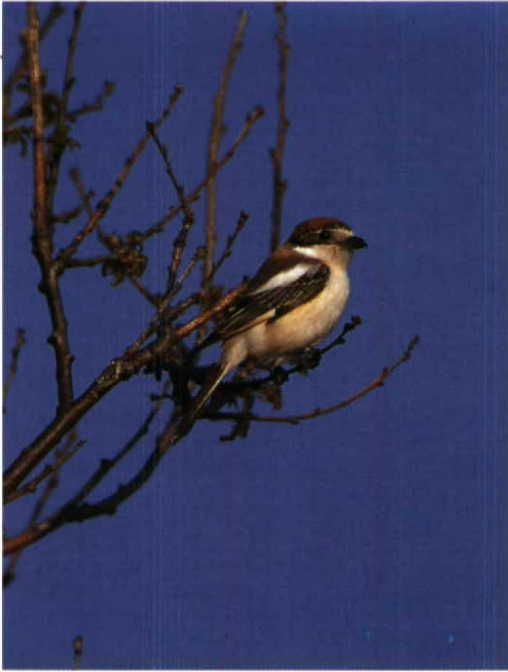
Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres.

Nederland

DUIKERS TOT VALKEN Er was een melding van een **Ijsduiker** *Gavia immer* op 12 april op Vlieland, Friesland. Een late **Parelduiker** *G. arctica* was op 24 mei aanwezig bij de trektelpost Breskens, Zeeland. Een **Kuifaalscholver** *Phalacrocorax aristotelis* werd waargenomen op 19 april bij het werkeiland Neeltje-Jans, Zeeland. Tot 29 april verbleven vijf **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* bij Veere, Zeeland. In totaal werden deze periode al weer c 30 **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* gemeld, voornamelijk vanaf 20 mei. De meeste meldingen kwamen uit het Deltagebied, maar ook werden ze gezien elders langs de Noordzeekust, rond het IJsselmeer en in Limburg; begin juni bestonden er in het Deltagebied aanwijzingen voor één of twee broedgevallen. **Grote Zilverreigers** *E. alba* werden gemeld in de Oostvaardersplassen, Flevoland (waar vijf broedparen nestelden), van 25 tot 28 april op Terschelling, Friesland, van 6 tot 29 mei op de Strabrechtse Heide, Noordbrabant, rond 13 mei in de Sliedrechtse Biesbosch, Zuidholland, en op 20 mei over Grevenbicht, Limburg. De lijst met **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* omvatte dit jaar waarnemingen op 7 april en 27 mei bij Grevenbicht, op 15 april bij Wassenaar, Zuidholland, op 30 april bij Grijskerke, Zeeland, en bij Numansdorp, Zuidholland, op 1 mei drie bij Paterswolde, Groningen, en één langs de Oostvaardersdijk, Flevoland, op 4 mei in de Wieringermeer, Noordholland, op 5 mei bij Den Oever, Noordholland, en bij Heemskerk, Noordholland, op 7 mei bij Doetinchem, Gelderland, op 21 mei op Vlieland en bij Vlaardingen, Zuidholland, op 24 mei op de Strabrechtse Heide en op 27 mei in de Lauwersmeer, Groningen. Van de c 75 gemelde **Ooievaars** *C. ciconia* verscheen het grootste deel (42) tussen 24 april en 4 mei. De reeds op 10 oktober 1994 gemelde **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* van Haarlem bleef daar tot ten minste 20 mei. Andere liepen op 5 april en 3 mei in de Eems-

haven, Groningen, op 7 april te Welsrijp, Friesland, op 22 april in de Grote Wielen bij Leeuwarden, Friesland, van 24 tot 30 april te Willige-Langerak, Utrecht, en op 14 mei in de Lauwersmeer. Twee **Flamingo's** *Phoenicopterus ruber roseus* verbleven tot 1 mei in de Lauwersmeer; tevens werd er één gezien op 8 april op de Molenplaat bij Bergen op Zoom, Noordbrabant, en één op 7 mei in de Eemshaven. Van de **Dwergganzen** *Anser erythropus* van Anjum, Friesland, bleven er zes tot 9 mei; één vogel stond op 13 april en 1 mei in de Lauwersmeer. **Witbuikrotganzen** *Branta bernicla hrota* graasden tot 27 mei op Texel, Noordholland, en van 11 tot 16 april op Vlieland. Een **Zwarte Rotgans** *B. b. nigricans* werd op 12 april gezien bij de Grevelingendam, Zeeland, en een andere tot 27 mei op Texel; bovendien verbleef op Texel een hybride Zwarte Rotgans x Rotgans *B. b. bernicla*. **Roodhalsganzen** *B. ruficollis* stonden op 3 april op Texel, op 11 april langs de Oesterdam bij Tholen, Zeeland, en van 15 tot 18 april (twee) in de Bandpolder, Friesland. Een mannetje **Bronskopeend** *Anas falcata* bleef de gehele periode ten noorden van Haarlem, Noordholland, terwijl een ander van 7 mei tot in juni in de Lauwersmeer vertoefde. Van 4 tot 18 april verbleven maximaal twee **Amerikaanse Wintertalingen** *A. crecca carolinensis* in de Lauwersmeer (in eerste instantie leek het er maar één te zijn). De eerder gemelde **Blauwvleugeltaling** *A. discors* van Terschelling werd tot ten minste 14 april gezien en bleek bij nadere beschouwing ringen te hebben en een geknipte vleugel. Van 9 tot 16 april mocht een mannetje **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* bij Onderdijk, Noordholland, zich in veel belangstelling verheugen. Een **Witoogeed** *A. nyroca* werd op 10 april opgemerkt in Meijndel, Zuidholland. De **Kleine Topper** *A. affinis* van Veere zwom daar nog tot 3 mei, waarna waarschijnlijk dezelfde vogel op 27 en 28 mei bij Sas van Gent, Zeeland, werd aangetroffen. Het reeds in maart 1993 ontdekte vrouwtje **Koningseider** *Somateria spectabilis* van De Cocksdorp, Texel, bleef daar tot ten minste 27 mei rondhangen. **Buffelkoepeenden** *Bucephala albeola* werden op 10 april gemeld te Camperduin, Noordholland, en op 26 april te Philippine, Zeeland. **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* en **Rode Wouwen** *M. milvus* trokken voornamelijk gedurende eind april en begin mei door met respectievelijk c 75 en c 45 gemelde exemplaren. Opvallend was dat dit jaar de pieken voor beide soorten vrijwel samenvielen; voor de Rode Wouw was bovendien gedurende eind maart en begin april nog een kleine piek te bespeuren (c 15 vogels). Er werden van 21 april tot 22 mei 38 doortrekkende **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* gemeld, met een piek van 20 in de laatste dagen van april en de eerste van mei. **Steenarenden** *Aquila chrysaetos* werden op 23 april te Delft, Zuidholland, en op 30 april te Zijldijk, Groningen, geclaimd. Na een melding van een **Dwergarend** *Hieraaetus pennatus* op 29

Recente meldingen

- 100** Roodkopklauwier / Woodchat Shrike *Lanius senator*, vrouwtje, Den Helder, Noordholland, mei 1995 (Ruud Brouwer)
101 Roodpootvalk / Red-footed Falcon *Falco vespertinus*, Flevoland, april 1995 (Chris Schenk)
102 Baardgrasmus / Subalpine Warbler *Sylvia cantillans*, Maasvlakte, Zuidholland, 6 mei 1995 (Hans Gebuis)

april bij Lutjebroek, Noordholland, werd een lichte vorm op 23 mei gezien boven Middelburg, Zeeland. Op 2 juni vloog over de Vogelweg, Flevoland, een roofvogel die door de waarnemer als adulte **Havikarend** *H fasciatus* werd gedetermineerd; indien aanvaard, zou dit het tweede geval voor Nederland betreffen. Er werden ten minste 75 **Visarenden** *Pandion haliaetus* gemeld, voornamelijk van eind april tot begin mei. Tussen 21 april en 25 mei werden c 25 **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* opgemerkt, waarvan de meeste in de eerste decade van mei. Het merendeel van de c 25 doorgegeven **Slechtvalken** *F peregrinus* werd vóór 11 mei gezien.

RALLEN TOT STERNS Het geluid van een **Klein Waterhoen** *Porzana parva* zou van 16 tot 21 mei op Vlieland te horen zijn geweest. Op 12 en 13 mei werd een **Kleinst Waterhoen** *P pusilla* gehoord bij de Kleimeer in polder Geestmerambacht, Noordholland. In totaal werden nog 19 **Kraanvogels** *Grus grus* op trek gezien tussen 21 april en 2 mei, waarna er nog meldingen waren op 10 mei in de Lauwersmeer en op 26 mei bij het Soerendonks Goor, Noordbrabant. Een **Jufferkraanvogel** *Anthropoides virgo* vloog op 1 mei over Baarn, Utrecht. **Steltkluten** *Himantopus himantopus* liepen van 16 tot 19 april bij Wissenkerke, Zeeland, vanaf 22 april op het Rammegors, Zeeland (maximaal drie), op 6 mei bij de Philipsdam, Zeeland (twee), en bij Breskens (twee), op 7 mei in de Eemshaven, op 23 mei bij Workum, Friesland (twee), en op 27 mei op de Hellegatsplaten, Zuidholland. Een langsvliegende **Griël** *Burhinus oedicnemus* werd op 23 april gemeld bij het Bovenwater, Flevoland, en er zijn weer berichten over een broedgeval op Texel. Een **vorkstaartplevier** *Glareola* vloog op 28 mei in noordelijke richting over de Dordtse Biesbosch, Zuidholland, en de volgende dag werden twee **Vorkstaartplevieren** *G pratincola* op insectenjacht ontdekt boven het Lutjebroekerweel bij Lutjebroek. Laatstgenoemde vogels stonden soms lange tijd op kale, vlakke akkers en bleven tot de ochtend van 31 mei. Naar achteraf bekend werd, was van 3 tot 7 mei een **Steppevorkstaartplevier** *G nordmanni* aanwezig in de Mokbaai op Texel. De weinige **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* werden op 28 april op Texel, op 7 mei op de Maasvlakte, Zuidholland (vijf), en op 13 mei op de Molenplaat (twee) gezien. Een **Breedbekstrandloper** *Limicola falcinellus* stond op 20 mei korte tijd tussen Bontbekplevieren *C hiaticula* bij Den Oever. **Grote Grije Snippen** *Limnodromus scolopaceus* verbleven van 6 tot 10 mei op de Molenplaat en op 26 en 27 mei in het Bakkersdam bij Petten, Noordholland. Er werden 35 **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* geteld op 12 april bij het Paulinaschor, Zeeland, maximaal negen van 13 tot 17 april te IJsselstein, Utrecht, acht op 13 april te Eemnes, Utrecht, één op 14 april bij De Lier, Zuidholland, maximaal 40 van 21 tot 30 april bij De Braakman, Zeeland, en maximaal 10 in april op Texel. De enige **Poelruiter** *Tringa stagnatilis* in april-mei bevond zich van 7 tot 11 mei op de Molenplaat. Een zucht van verlichting ging door 'soortensnellend' Nederland bij de herontdekking bij de

Braakman van de op 15 januari kortstondig op Walcheren waargenomen **Grote Geelpootruiter** *T melano-leuca*; ditmaal bleef de vogel aanzienlijk langer, van 20 april tot ten minste 26 mei. Er was een oprechte melding van een **Terekrutter** *Xenus cinereus* op 24 april bij Philippine. **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* zwommen bij de Bandpolder van 16 tot 18 april, op 1 mei (twee) en op 27 mei, in de Eemshaven op 24 april en in de Lauwersmeer op 3 mei. De **Rosse Franjepoot** *P fulicarius* van de Lauwersmeer bleef tot 9 april. Een **Kleinste Jager** *Stercorarius longicaudus* werd op 8 mei gezien te Camperduin. Enkele hoogstverbaasde vogelaars zagen in de vroege ochtend van 5 mei bij Katwijk, Zuidholland, tijdens een bezoek voor een andere zeldzaamheid, een meeuw met wel erg veel kenmerken van een adulte **Lachmeeuw** *Larus atricilla* landinwaarts vliegen. **Geelpootmeeuwen** *L cachinnans* werden op 2 april (één) en 14 april (twee) gemeld bij Arcen, Limburg, op 2 april (maar ook op latere datums) te IJmuiden, Noordholland, en op 27 mei in de Ooypolder, Gelderland. Op het dak van de IJbunker in de haven van IJmuiden bleek het bekende vrouwtje samen met een Kleine Mantelmeeuw *L fuscus* opnieuw een nest te hebben (zie Dutch Birding 16: 231-232, 1994). De **Kleine Burgemeester** *L glaucoides* van Groningen, Groningen, was aanwezig vanaf 5 maart (niet vanaf 19 maart zoals eerder gemeld) tot tenminste 27 april. De eerste-winter van IJmuiden bleef tot 16 april. Andere werden op 1 april gemeld te Arcen (twee!), van 18 tot 23 april te Deventer, Overijssel, en van 23 april tot 1 mei te Zutphen, Gelderland, op 22 april te Westenschouwen, Zeeland, op 30 april te Camperduin en op 8 mei langs de zuidpier van IJmuiden. **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* pleisterden te IJmuiden (tot 1 april twee en tot 17 april één), op 1 april bij de Putten van Camperduin, op 1 april en 1 mei te Scheveningen, Zuidholland, en van 19 tot 28 april te Stellendam, Zuidholland. Langstreckende **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* werden op 29 april en 1 mei gezien in de Eemshaven, op 30 april één en op 2 mei zes bij Breskens, op 2 mei twee op Tholen, op 7 mei te Amsterdam-Zuidoost, Noordholland, op 9 mei bij Grijpskerke, op 11 mei bij Groningen en op 26 mei op Texel. **Reuzensterns** *Sterna caspia* werden op 13, 15 en 16 april waargenomen bij IJmuiden, op 15 april bij Gaast, Friesland, op 13 mei bij Cuijk, Noordbrabant (twee), en op 30 mei langs de dijk Enkhuizen-Lelystad, Flevoland. Op 15 april vloog een **Dougalls Stern** *S dougallii* noordwaarts over de branding van Katwijk. **Witwangsterns** *Chlidonias hybridus* waren bijzonder talrijk met in totaal 26 tussen 22 april en 30 mei, waarvan de meeste in de eerste en laatste week van mei. Daarnaast vlogen er op 7 mei maar liefst 11 in België net over de grens bij Elsloo, Limburg. **Witvleugelsterns** *C leucopterus* werden op 30 april gezien op Vlieland, op 6 mei op de Molenplaat, op 14 mei bij Voorst, Gelderland, en op 27 mei tenminste twee in de Lauwersmeer.

UILEN TOT GORZEN Uitzonderlijk is de waarneming van een langsvliegende **Oehoe** *Bubo bubo* in de avond

Recente meldingen

- 103** Vorkstaartplevier / Collared Pratincole *Glareola pratincola*, Lutjebroekerweel, Noordholland, 30 mei 1995 (Marten van Dijk)
104 Vorkstaartplevier / Collared Pratincole *Glareola pratincola*, Lutjebroekerweel, Noordholland, 30 mei 1995 (Arnoud B van den Berg)
105 Grote Geelpootruiter / Greater Yellowlegs *Tringa melanoleuca*, eerste-zomer, De Braakman, Zeeland, 21 april 1995 (Eric Ernens)
106 Spenveruil / Hawk Owl *Surnia ulula*, Brunssum, Limburg, 2 april 1995 (Hans van de Laar)
107 Siberische Tjiptjaj / Siberian Chiffchaff *Phylloscopus collybita tristis*, Schiedam, Zuidholland, april 1995 (Jan van Holten)
108 Kortteenleeuwerik / Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla*, Katwijk aan Zee, Zuidholland, 5 mei 1995 (René van Rossum)

van 20 april over de trektelpost bij Grevenbicht. De tweede **Sperweruil** *Surnia ulula* voor Nederland werd op 2 april gefotografeerd bij Brunssum, Limburg. **Alpengierzwaluwen** *Apus melba* vlogen op 2 mei langs Breskens, op 3 mei over Holten, Overijssel, en op 27 mei zuidwaarts langs IJmuiden. Slechts één **Bijeneter** *Merops apiaster* werd opgemerkt, op 24 mei op Ameland, Friesland. **Hoppen** *Upupa epops* verschenen op 15 april bij Voorst, op 21 april op Terschelling, op 22 april bij IJsbrechtum, Friesland, op 25 april op de Slikken van Flakkee, Zuidholland, op 29 april bij het Zwin, Zeeland, op 1 mei bij Alblasterdam, Zuidholland, op 2 mei op Rottumeroog, Groningen, op 4 mei op Schiermonnikoog, Friesland, op 18 mei in de AW-duinen, Noordholland, en op 24 mei op Ameland. Ook dit voorjaar bracht weer **Kortteenleeuweriken** *Calandrella brachydactyla*: op 5 en 6 mei bij Katwijk en op 30 mei op de Afsluitdijk bij Breezanddijk, Friesland. **Roodstuitzwaluwen** *Hirundo daurica* vlogen op 2 mei bij Amersfoort, Utrecht, op 3 mei langs Breskens en op 6 mei over Texel. Na het uitzonderlijk

goede najaar voor **Grote Piepers** *Anthus richardi* in 1994 kwam het niet als een verrassing dat ook dit voorjaar een aantal opdook: op 20 april bij Zutphen, op 25 april bij Bakkeveen, Friesland, op 26 april op Texel, op 28 april in de Eemshaven, op 29 april bij Den Haag, Zuidholland, op 30 april langs de Turelurweg, Flevoland, op 1 mei op Terschelling en bij Breskens, op 3 mei bij het Naardermeer, Noordholland, op 5 mei op Texel en op 11 mei in de Bandpolder. Van 23 april tot 5 mei werden 16 **Duinpiepers** *A. campestris* gemeld en van 1 tot 10 mei (eveneens) 16 **Roodkeelpiepers** *A. cervinus*. Het is inmiddels traditie dat een aantal bij IJlterren, Limburg, verbleef (vier van 7 tot 14 mei). De **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* van Gasteren, Drenthe, bleef tot 8 april. Een **Noordse Nachtegaal** *Luscinia luscinia* zong van 3 tot 5 juni langs de Groenewoudse Weg, Flevoland. **Roodsterblauwborsten** *L. svecica svecica* werden op 23 mei opgemerkt bij Katwijk en op 26 mei zowel op Vlieland als bij Egmond aan Zee, Noordholland. De tweede **Perzische Roodborst** *Irania gutturalis* voor Nederland was een vrouwtje dat zich

- 109 Kleine Zwartkop / Sardinian Warbler *Sylvia melanocephala*, mannetje, Texel, Noordholland, mei 1995 (Anne Diephuis)
 110 Izabelklauwier / Isabelline Shrike *Lanius isabellinus*, adult mannetje, Texel, Noordholland, 4 mei 1995 (Rob G Bouwman)
 111 Perzische Roodborst / White-throated Robin *Irania gutturalis*, vrouwtje, Katwijkse Zuidduinen, Zuidholland, 2 juni 1995 (Arnoud B van den Berg) 112 Daurische Kauw / Daurian Jackdaw *Corvus dauricus*, adult, Katwijk aan Zee, Zuidholland, 5 mei 1995 (René van Rossum)

Recente meldingen

op 2 juni liet bekijken langs het fietspad tussen Katwijk en Wassenaar. Een melding van een **Aziatische Roodborsttapuit** *Saxicola torquata maura* kwam op 15 mei van het Haaksbergerveen, Overijssel. Na de claim van een **Blonde Tapuit** *Oenanthe hispanica* op 7 mei bij Huizen, Noordholland, was er een serieuze melding van een mannetje met zwarte keel op 27 mei tussen Den Burg en De Waal, Texel. De volgende dag kon niemand van de toegesnelde vogelaars deze vogel terugvinden. Van de 350 in april-mei gemelde **Beflijsters** *Turdus torquatus* waren er ongeveer 300 tussen 20 april en 5 mei. Een **Graszanger** *Cisticola juncidis* werd op 20 mei bij Kijkduin, Zuidholland, vastgesteld. De vijf **Baardgrasmussen** *Sylvia cantillans* dateren van twee dagen: op 6 mei te Hargen aan Zee, Noordholland, bij Ilmuiden en op de Maasvlakte en op 27 mei op Texel en (weer) bij Ilmuiden. Een zesde zou in mei bij Egmond, Noordholland, zijn gezien. De zesde **Kleine Zwartkop** *S melanocephala* voor Nederland verbleef van 8 tot 14 mei op Texel. Er waren enkele claims van **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides*; de melding van 26 mei op Texel bracht velen in verwarring, maar bleek bij nadere bestudering (in de hand) uiteindelijk een Fitis *P trochilus* met raadselachtige zang te betreffen. Andere meldingen waren op 2 mei te Axel, Zeeland, en op 27 mei te Oosterhout, Gelderland. Het leek soms wel najaar, want behalve Grote Piepers werden ook twee **Bladkoningen** *P inornatus* gezien: op 1 mei te Katwijk en op 2 mei op Terschelling. Meldingen van **Bergfluiters** *P bonelli* kwamen op 2 mei van Winterswijk, Gelderland, op 6 mei van Groningen, op 13 mei van de Meinweg, Limburg, op 14 mei van Vlieland en op 21 en 22 mei van Santpoort. Een mannetje **Withalsvliegenreiger** *Ficedula albicollis* zou in mei enige dagen bij Schoonebeek, Drenthe, zijn gezien. De tweede **Izabelklauwier** *Lanius isabellinus*

voor Nederland werd op 4 mei gefotografeerd op Texel. Ondanks grote belangstelling werd deze vogel de volgende dag niet meer teruggevonden; dit was dus de zoveelste zeldzaamheid die dit voorjaar slechts kortstondig aanwezig was. Voor **Roodkopklauwieren** *L senator* was het een goed voorjaar met waarnemingen op 4 mei op Texel, van 10 tot 21 mei bij Den Helder, Noordholland, op 27 mei bij Katwijk en op 1 juni bij Nijmegen, Gelderland. De eerste **Daurische Kauw** *Corvus dauuricus* voor Nederland en pas de derde voor Europa verbleef van 4 tot 6 mei bij Katwijk. Daarna dook de vogel op 13 mei op bij Scheveningen waar hij voor het laatst op 15 mei werd gezien. Achteraf werd bekend dat waarschijnlijk dezelfde vogel reeds op 1 mei was waargenomen bij Hargen aan Zee. **Raven** *C corax* werden buiten hun normale standplaatsen ook gezien op 4 april bij Houten, Utrecht, en begin mei bij Eindhoven, Noordbrabant. Een adulte **Roze Spreeuw** *Sturnus roseus* werd op 22 mei opgemerkt bij Kreileroord, Noordholland, terwijl mogelijk dezelfde vogel op 26 mei even op Texel verbleef. Vanaf 20 mei werden **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* zoals gewoonlijk weer op de Waddeneilanden, in de duinstreek en in de Flevopolders waargenomen, maar ook in de Dordtse Biesbosch, in Zeeland, aan de Friese zuidwestkust en bij de Eemshaven. Slechts 12 doortrekkende **Ortolanen** *E hortulana* werden tussen 25 april en 24 mei doorgegeven: één van de slechtste jaren ooit! Een **Dwerggors** *E pusilla* was van 12 tot 14 april aanwezig op de Afsluitdijk bij Breezanddijk. Een zingend mannetje **Bruinkopgors** *E bruniceps* op 2 juni op de punt van de pier aan het Schelde-Rijnkanaal bij de Slikken van de Heen, Zeeland, bleek de volgende dag gevlogen. **Zwartkopgorzen** *E melanocephala* werden (te laat) gemeld van Texel rond 26 mei en Vlieland op 28 mei.

Ruud M van Dongen, Albertusstraat 4, 5261 AD Vught, Nederland
Hans Gebuis, Boogschutter 30, 3328 KB Dordrecht, Nederland
Remco Hofland, Flanorpad 2B, 2333 AN Leiden, Nederland
Peter W W de Rouw, Warande 23, 3705 ZB Zeist, Nederland

België

DUIKERS TOT VALKEN Een onvolwassen **Ijsduiker** *Gavia immer* op de Barage de la Plate-Taille, Hainaut, bleef nog aanwezig tot 7 april en een ander in het Mechels Broek, Antwerpen, tot 5 mei. Tevens werd er één op 11 en 27 april waargenomen bij Sint-Idesbald, Westvlaanderen. Twee **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* werden tot 26 mei gezien te Dudzele-Zeebrugge, Westvlaanderen, en er pleisterden ook één of twee van 2 tot 26 mei te Knokke, Westvlaanderen. Voorts werd deze soort overtrekkend of kortstondig aanwezig gemeld te Knokke (drie) en Bredene, Westvlaanderen (twee) op 30 april; te Roksem, Westvlaanderen (twee) op 7 mei;

te Kallo-Melsele, Oostvlaanderen, één op 19 en 20 mei en twee op 21 mei; te Diepenbeek, Limburg, op 26 mei; te Zandvoorde, Westvlaanderen (drie) op 27 mei en te Schuren, Limburg, op 28 mei. Een **Amerikaanse Blauwe Reiger** *Ardea herodias* landde op een cargoschip in de Atlantische Oceaan en arriveerde zeven dagen later, half mei, verzwakt in de Antwerpse haven, Antwerpen, waar hij naar een asiel werd gebracht. Over Zandvoorde vloog op 3 mei een **Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra* evenals over Knokke op zowel 30 als 31 mei. Er werd een totaal van 78 **Ooievaars** *C ciconia* opgemerkt, de meeste overtrekkend. Het mannetje **Witoogend** *Aythya nyroca* van Pulle, Antwerpen, bleef nog aanwezig tot ten minste 15 april. Het vrouwtje **Rosse Stekelstaart** *Oxyura jamaicensis*

zwom op 26 april nog steeds bij Doornzele, Oostvlaanderen, en op 8 april werden er twee gezien bij Villebeke, Westvlaanderen. Een mannetje **Steppekiekendief** *Circus macrourus* vloog op 3 mei over Sint-Pieters-Kapelle, Westvlaanderen. Op 23 mei trok een **Slangearend** *Circus gallicus* laag over Frasnès-lez-Buissenal, Hainaut. Een melding van een adulte **Schreeuwarend** *Aquila pomarina* kwam op 25 mei van Heusden-Laarne, Oostvlaanderen. De aantallen **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* bleven beperkt tot waarnemingen te Bredene (23 april), Zandvoorde (twee op 2 mei en telkens één op 22 en 24 mei), Wommelgem, Antwerpen (5 mei), op De Gavers te Harelbeke, Westvlaanderen (9 mei) en te Zwijnaarde, Oostvlaanderen (22 mei). De hybride valk van het **Giervalk** *F rusticolus*-type vertoefde op 29 mei nog steeds bij Sint-Kruis-Winkel, Oostvlaanderen.

KRAANVOGELS TOT HOP Op 11 april trokken 44 **Kraanvogels** *Grus grus* over Darville, Hainaut; tevens vlogen er op 1 mei drie over Schulte en op 5 mei drie over Zandvoorde. In de nacht van 2 op 3 mei pleisterde een onvolwassen vogel te Brecht, Antwerpen. De eerste drie **Steltkluten** *Himantopus himantopus* stonden op 11 april te Zeebrugge-Achterhaven en vanaf eind april verschenen er ten minste 29 op acht plaatsen. Bij Zwijnaarde verbleef op 23 april kortstondig een **Griël** *Burhinus oediacnemus*. Een **Gestreepte Strandloper** *Calidris melanotos* liep in de avond van 8 mei bij Longchamps, Namur, maar werd de volgende ochtend niet teruggevonden. Een langstreckende adult-zomer **grijze snip** *Limnodromus* te Bredene op 4 mei kon niet op soort worden gedetermineerd (zelfs de Grote Grijze Snip *L scolopacea* zou nog nieuw voor België zijn geweest). Maximaal 14 **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* werden geregeld waargenomen te Dudzele-Zeebrugge tussen 1 en 11 mei. In vergelijking met andere jaren was het aantal **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* pover met één bij Diepenbeek op 5 mei en één bij Diegem-Zaventem, Brabant op 12 mei. Een adult vrouwtje **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus* in zomerkleed liet zich van 10 tot 14 mei bekijken te Kallo-Doel. Begin mei werden alleen al in de Voorhaven van Zeebrugge in totaal 139 **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* vastgesteld, met een dagmaximum van 109 op 8 mei; het betroffen vooral vogels in eerste zomerkleed. Op 1 april trok een eerste-winter **Lachmeeuw** *L atricilla* langs Oostende, Westvlaanderen. Op 7 april stond een adult-zomer **Ringsnavelmeeuw** *L delawarensis* op de meeuwslaapplaats bij Kluisen, Oostvlaanderen. Een andere adult zat hier op 20 en 27 april en een tweede-zomer dook er op 30 april op. Laatstgenoemde vogel (zonder staarttekening) was wellicht dezelfde als die op 1 mei te Zeebrugge-Voorhaven. Een hybride **Grote Burgemeester x Zilvermeeuw** *L hyperboreus x argentatus* werd op 6 april gemeld bij Sint-Idesbald, Westvlaanderen. De enige **Lachstern** *Gelochelidon nilotica* van dit voorjaar vloog op 5 mei langs Zandvoorde. Langs Sint-Idesbald trokken op 23 april twee **Reuzensterns** *Sterna caspia* en langs Oostende één op 13 mei. **Witwangsterns** *Chli-*

donias hybridus vlogen langs Zandvoorde op 1 en 24 mei en groepjes van vier en zeven langs Boorseme, Limburg, op 7 mei. Een **Witvleugelstern** *C leucopterus* foerageerde op 4 mei te Tienen, Brabant. De grote verrassing van de periode was een op 30 april kortstondig pleisterende **Vale Gierzwaluw** *Apus pallidus* te Lier, Antwerpen, die indien aanvaard een nieuwe soort voor de Benelux betreft. Op 13 mei vloog gedurende anderhalf uur een **Alpengierzwaluw** *A melba* boven De Gavers te Harelbeke. Vier **Bijeneters** *Merops apiaster* werden op 30 april opgemerkt bij Heusden, Limburg. Op 22 april pleisterde de eerste **Hop** *Upupa epops* bij Bierbeek, Brabant; van eind april tot en met mei zouden er nog ten minste vier worden gemeld.

LEEUWERIKEN TOT GORZEN Een **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* liet zich op 3 mei goed bekijken te Zeebrugge. Er werden **Grote Piepers** *Anthus richardi* opgemerkt te Zeebrugge op 1 mei en bij Zwijndrecht op 3 mei. Er werden maar zeven **Duinpiepers** *A campestris* gemeld. Beter was het gesteld met **Roodkeelpiepers** *A cervinus*, waarvan behalve ten minste zeven solitaire exemplaren ook een groepje van vijf van 7 tot 19 mei bij Neerharen, Limburg, en een groepje van vier op 10 en 11 mei te Kallo-Doel werden gezien. Een **Balkankwikstaart** *Motacilla flava feldegg* werd geclaimd bij Kallo-Melsele op 27 april maar de bewuste vogel werd niet teruggevonden. Een vrouwtje **Aziatische Roodbrustaapuit** *Saxicola torquata maura* op 24 april bij Kallo liet zich wel goed bekijken. Een **Balkanbergfluiters** *Phylloscopus bonelli orientalis* werd op 31 mei kortstondig gezien en vooral gehoord bij Lier. Op 25 april werd het verblijf van een mannetje **Withalsvliegenvanger** *Ficedula albicollis* bij Ravels, Antwerpen, verzwegen. Er werden van zes plaatsen meer dan 20 **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* doorgegeven. Op 11 april verbleef kortstondig een **Notekraker** *Nucifraga caryocatactes* in een tuin te Deurne, Antwerpen. Op 10 april werden bij Kalmthout, Antwerpen, vier **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* ontdekt; vervolgens werden hier tot 6 mei geregeld een eerste-zomer mannetje, een vrouwtje en vier juvenielen (die nog werden gevoerd) waargenomen. **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* bleven slechts kort bij Wenduine, Westvlaanderen, en bij Zeebrugge op 28 mei. Het mannetje **Grijze Gors** *Emberiza cia* dat op 2 april bij La Cornette, Luxembourg, aanwezig was zou naar verluid ook al eerder zijn waargenomen. Er waren overtrekkende of pleisterende **Ortolanen** *E hortulana* te Bredene (drie); Genappe, Brabant; Genk, Limburg; Knokke (drie) en bij Longchamps.

Deze waarnemingslijst kwam tot stand met medewerking van Hugues Dufourmy (Hainaut), Koen Leysen (Schulte), Philippe Smets (Tienen) en Willy Verschueren (Linkeroever). Ook de hulp van diegenen die (hun) waarnemingen meedeelden op de Belgische Dutch Birding-vogellijst (03-4880194) was hier onontbeerlijk.

Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België

DB Actueel

Voorjaar 1995: Katwijks 'claim to fame' Het voorjaar van 1995 leverde een voortdurende stroom van zeldzame vogelwaarnemingen op in en om Katwijk aan Zee, Zuidholland. Het begon op 15 april 1995, toen René van Rossum vanuit Hotel Savoy (het 'clubhuis' van de Katwijkse vogelaars) een Dougalls Stern *Sterna dougallii* naar noord over de branding zag vliegen. Vervolgens ontdekte Arjan van Egmond op 1 mei een Bladkoning *Phylloscopus inornatus* langs het fietspad door de Katwijkse Zuidduinen: één van de zeldzame voorjaarswaarnemingen. De grootste zeldzaamheid kwam op de middag van 4 mei, toen Arnold Meijer eventjes zijn tijd vol liep te vogelen voordat hij zich in de kroeg aan andere zaken zou wijden, en een adulte Daurische Kauw *Corvus dauuricus* op het Wantveld naast de Puinhoop ontdekte. Deze Aziatische mega-zeldzaamheid (de derde voor de WP, na gevallen in Finland op 1 mei 1883 en Zweden op 26-28 april 1985) bleef ter plaatse tot 6 mei, onder grote belangstelling van in totaal c 400 vogelaars, en bereikte de lokale pers. Later bleek dat Waldy Brouwer de vogel al om 11:00 had ontdekt en op de vogellijn had ingesproken. Nog later bleek (ere wie ere toekomt) dat Piet Veel waarschijnlijk dezelfde vogel al op 1 mei bij Hargen aan Zee, Noordholland, op naam had gebracht. Een week later dook de vogel nogmaals op aan de noordrand van Scheveningen, Zuidholland, van 13 tot 15 mei (ontdekt door Katwijker Maart van Rijn!). Arnold Meijer produceerde een bijzondere Daurische-Kauwherdenginsticker, die bij hem te bestellen is voor NLG 5.00. Toen op 5 mei rond 05:45 15 vogelaars op de Puinhoop stonden te wachten op de kauw, zag Roef Mulder een adult-zomer Lachmeeuw *Larus atricilla* die langs de verbouwereerde aanwezig het binnenland invloog, zonder ooit te worden teruggezien. Indien aanvaard betekent dit (eindelijk) de eerste voor Nederland. En alsof het niet opkon werd later op die ochtend door Roland van der Vliet een Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla* ontdekt op het Wantveld. Tevens werd die dag nog een overtrekkende Roodkeelpieper *Anthus cervinus* opgemerkt.

Het Katwijkse voorjaar was nog niet voorbij. Bij Adri van Duyvenboden vloog op 23 mei thuis een Roodsterblauwborst *Luscinia svecica svecica* tegen het raam, die versuft werd opgeaard en na enige tijd weer is losgelaten. Op 27 mei werd een Roodkopklauwier *Lanius senator* ontdekt door Joop Kooiman in de Zuidduinen; deze vogel bleef enkele dagen ter plaatse. Tevens vloog hier één Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta* over (op 2 mei waren er al twee over zee gezien door Jaap Dijkhuizen en op 3 juni zag Menno van Duyn er drie over het dorp vliegen). Tijdens zijn dagelijkse fietstocht naar zijn werk over het fietspad door de Zuidduinen zag Jaap Dijkhuizen op 2 juni 's ochtends vroeg een vrouwtje Perzische Roodborst *Irania gutturalis*. Kort nadat de vogel was teruggevonden en het bericht was doorgelaten stroomden de eerste vogelaars met verhitte hooften toe. In de ochtend liet deze tweede voor Nederland (na het mannetje van Maasland, Zuidholland, op 3-4 november 1986; Dutch Birding 11: 105-107, 1989) zich beter bekijken dan later op de dag, maar iedereen die was toegesnelde heeft de vogel kunnen waarnemen.

Het ornithologische succes van Katwijk is mede te danken aan Hans van den Berg, die op het plaatselijke Pieter Groen College les geeft en daar een natuurclub heeft opgericht. Met behulp van een stapel Duinstaggen (een niet-saai Katwijks vogelblad), die hij onder de leerlingen verspreidde, zijn onder anderen Bas van der Burg, Jaap Dijkhuizen, Arjan van Egmond, Marc Guyt en Casper Zuyderduyn enthousiaste vogelaars geworden. Een nieuwe lichterling leerlingen is alweer in opleiding! RENÉ VAN ROSSUM

Sperweruil in Brunssum Op zondag 2 april 1995 ontdekte ik in de loop van de middag op een talud met bomen en struiken achter de Prins Hendriklaan in Brunssum, Limburg, een Sperweruil *Surnia ulula*. Mijn aandacht werd getrokken door het aanhoudende alarmeren van allerhande kleine zangvogels. De vogel vloog uit een oude verrotte boom en deed mij eerst denken aan een Sperwer *Accipiter nisus*. Toen hij later op een tak zat zag ik dat het een uil was, met opvallende grijze dwarsstreping, ronde witte kop, opvallende brede zwarte omranding aan de 'buitenkant' van de ogen en smalle, relatief lange staart. Hij zat zwijgend op een tak te rusten en hield met een scheef oog de nietsvermoedende, op vrij korte afstand passerende voetgangers in de gaten. Ik benaderde de vogel nogmaals zodat ik enkele foto's kon maken. Tot zeker 16:30 heeft hij hier gezeten maar om 17:00 was hij opeens verdwenen. Sindsdien is hij niet meer gezien.

Na telefonische informatie van diverse Limburgse vogelaars bleek mij pas hoe bijzonder deze waarneming is geweest. Het gaat (indien aanvaard) namelijk om de tweede Sperweruil voor Nederland. De eerste betrof een vondst in oktober 1920 bij Amerongen, Utrecht. HANS VAN DE LAAR

Opnieuw Izabelklauwier op Texel Op 4 mei 1995 vertrok een groepje leden van de Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM) voor dag en dauw vanuit het zuiden van Texel, Noordholland, naar de vuurtoren bij De Cocksdorp om te zoeken naar leuke voorjaarsgasten, zoals een Roodpootvalk *Falco tinnunculus* of Draaihals *Jynx torquilla*. Rond 10:40 zagen zij in de top van een lage wilg een vogel zitten die eenmaal in de telescoop door zijn zwarte masker en typische postuur het meest weg had van een mannetje Grauwe Klauwier *Lanius collurio*. Het voorhoofd was echter zandkleurig en toen de vogel zich draaide bleek de bovenkant licht zandkleurig met iets donkerdere vleugels en een opvallend roodbruine staart. Meteen werd duidelijk dat het om een Izabelklauwier *L. isabellinus* ging. Na 5 min vloog de vogel weg, waarbij de rode staart en het bleke lichaam opvielen. Na intensief maar tevergeefs zoeken werd de waarneming gevierd met een patatje en om 11:15 doorgegeven aan de Dutch Birding-vogellijn. Daarna werd nog twee uur gezocht, maar zonder resultaat. Toen later in de middag Arend Wassink de vogel onafhankelijk ontdekte werd het nieuws verder verspreid en konden vogelaars van heinde en verre de reis naar de noordpunt van Texel ondernemen. Vogelaars op de vaste wal moesten daarbij de lastige keuze maken tussen deze vogel en de bijna gelijktijdig gemelde Daurische Kauw *Corvus dauuricus* van Katwijk, Zuidholland! Uiteindelijk slaagden c 40 mensen erin de Izabelklauwier voor donker te zien; sommigen maakten na een bliksembezoek aan Katwijk zelfs de 'dubbelslag' (twee nieuwe soorten op één dag). Vogelaars die gokten op de klauwier en hoopten dat de kauw wel zou blijven hadden geluk; de volgende dag was de klauwier weg en de kauw niet. Deze waarneming betreft het tweede geval voor Nederland. Het eerste geval was in oktober 1993, eveneens op Texel en eveneens na één dag vertrokken (Dutch Birding 16: 226-229, 1994). Voorjaarsgevallen van deze Aziatische dwaalgast zijn in Europa nog zeldzamer dan najaarsgevallen. Van de 65+ gevallen stammen hooguit zeven uit het voorjaar en de rest uit de periode september-november. Overigens schijnen er nog foto's te bestaan van een eerder geval uit oktober 1985, ook weer op Texel. HERMAN VAN OOSTEN & ENNO B EBELS

SPORTIEVE, MOOIE, FUNKTIONELE, ADEMENDE,

WIND- EN WATERDICHT BUITENSPOORTKLEDING

De grootste kollektie daarvan vindt u bij Bever Zwerf-sport: jacks, broeken, fleece, warmte-ondergoed etc. Uitsluitend topmerken als Tenson, Berghaus, North Face, Helly Hansen, Sprayway, Fjällräven, Mammut, Wild Rose.

Kom gauw eens gezellig rondkijken in één van onze 10 winkels.

Voor info en katalogus
070-3883700

BEVER[®]
ZWERFSPOORT
Outdoor Innovators

Den Haag Calandplein 4 • Rotterdam Adm. de Ruyterweg 33-35
Utrecht Baljelaan 12 • Amhem Utrechtsstraat 5 • Haarlem Zylweg 63
Breda Wilhelminastraat 22 • Apeldoorn Stationsstraat 134
Hilversum Havenstraat 16 • Amsterdam Stadhouderskade 4
Steenwijk Woldmeentherand 111

NATUURLIJK voor het beste boek
als eerste naar NATUUR en BOEK

NATUUR en BOEK

Bankastraat 10

NL 2585 EN - Den Haag

Tel +31 (0)70 350 5648

Fax +31 (0)70 350 6851

HANDBOOK of the BIRDS of the WORLD

– beide verschenen delen voorradig

als eerste in het nieuwe initiatief
van Christopher Helm – PICA PRESS –
zojuist verschenen:

Winkler, **WOODPECKERS f 95,-**

architectura+natura international booksellers

Leliegrecht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-6 23 61 86 - Holland

- Birds of southwestern Brazil
Balthasar Dubs **f 80.35**
- Where to watch birds in Spain (Lynx Edicions)
Eduardo de Juana (editor) **f 84.00**
- Look-alike birds
Kenneth Newman & Derek Solomon **f 22.50**
- The lives of birds
Lester Short **f 42.55**
- Tous les oiseaux d'Europe (dubbel-CD)
Coffre A: Plongeurs aux pigeons
(duikers tot duiven)
Jean C Roché **f 99.00**
- British Birds
(interactive multi-media CD-ROM)
*Uitgave van Royal Society for
the Protection of Birds (RSPB)* **f 350.00**

British Birds

Published by its own
non-profit-making
company

The independent monthly
magazine that's always
worth reading . . .

For your **FREE** sample copy, write to
*Mrs Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham,
Bedford MK44 3NJ, England*

Subscribers to *Dutch Birding* can claim 25% off a *British Birds* subscription

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE

- When you are planning a birding trip or holiday abroad, ask for recent reports by fellow birders
- More than 1000, worldwide, reports available in English and Dutch
- Quality, birding- and general nature-, travel-reports urgently required
- **Only Dfl. 0.30 per page. Why pay more?**

For ordering catalogue and travel-reports please contact:

DBTRS New address!

Ib Huysman
Postbus 737
9700 AS Groningen
The Netherlands

Telephone

050 - 145 925 (+31 - 50 145 925 from abroad)

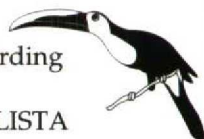
Fax

050 - 144 717 (+31 - 50 144 717 from abroad)

BIRDS & BIRDERS, WE CARE FOR BOTH!

Costa Rica

For the ultimate in birding

RANCHO NATURALISTA
Premontane Rainforest, 3000' elev
or TARCOL LODGE

Pacific coast river mouth, near Carara
All inclusive, from \$436/person/week
D. 1425, Box 025216, Miami, FL 33102
Tel/Fax (506) 267-7138, COSTA RICA.

DUTCH BIRDING

*Tweemaandelijks tijdschrift
voor elke fervente vogelaar*

Schrijf voor informatie naar:
Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (telephone +31-23378024, fax +31-23376749)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (telephone / fax +31-30961335)

EXECUTIVE EDITOR Andre van Loon (telephone / fax +31-206997585)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-183030585)

EDITORIAL BOARD Ferdy Hieselaar, Graham Holloway, Peter Meininger and George Sangster

EDITORIAL ADVISORY BOARD Christine Barthel (Germany), Peter Barthel (Germany), Gerald Driessens (Belgium), Klaas Eigenhuis (Netherlands), Dick Forsman (Finland), Ted Hoogenboom (Netherlands), Lars Jonsson (Sweden), Killian Mullarney (Ireland), Kees Roselaar (Netherlands), Frank Rozendaal (Netherlands), Hans Schekkerman (Netherlands), Hadoram Shirihai (Israel), Gunter De Smet and Peter Symens (Saudi Arabia)

EDITORIAL ASSISTANTS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Hans Gebuis, Hans van der Meulen, Peter de Rouw and Jaap Schelvis

PRODUCTION AND LAY-OUT Andre van Loon and René van Rossum

ADVERTISING Peter Meijer (telephone +31-348031905, fax +31-348020394)

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 1995 is: NLG 57.50 (Netherlands), BEF 1250.00 (Belgium), NLG 65.00 (other countries inside Europe) and NLG 70.00 (countries outside Europe, airmail). A subscription can be entered preferably by sending a Eurocheque, with the amount payable in Dutch guilders, to: Dutch Birding (subscriptions), c/o Anja Nusse, Symfoniestraat 21, 1312 ET Almere, Netherlands. Payment may also be made by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send your credit card type and account number, indicating the expiry date and appending a signature. (Note: This latter method of payment is not applicable to subscribers resident in the Netherlands and Belgium.) British and Irish subscribers can pay by Sterling cheque (GBP 24.00) or Eurocheque (GBP 24.00 or NLG 65.00). The subscription starts upon receipt of the payment.

Dutch Birding is a bimonthly journal with issues in February, April, June, August, October and December. It publishes original articles and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The Dutch, English and scientific bird names follow: the *Checklist of birds of the Netherlands* by A. B. van den Berg & C. A. W. Bosman (1995, Santpoort-Zuid); *The 'British Birds' list of English names of Western Palearctic birds* by British Birds (1993, Blunham); the list compiled by C. S. Roselaar in the Dutch edition of *The illustrated encyclopedia of birds of the world* by C. M. Perrins (1991, Weert); and *Distribution and taxonomy of birds of the world* by C. G. Sibley & B. L. Monroe Jr (1990, New Haven).

Manuscripts should be typewritten or printed with double line-spacing and wide margins on both sides. Word-processed manuscripts should preferably also be submitted on diskette (either in Macintosh or MS-DOS format). More information is available from the editors.

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors.

Dutch Birding Association

BOARD Gijsbert van der Bent (president, telephone +31-171813606), Chris Quispel (secretary, telephone +31-71124825), Roy de Haas (treasurer), Arnoud van den Berg and Peter Meijer

BOARD ASSISTANTS Theo Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Remco Holland, Paul Knolle, Ger Meesters, Anja Nusse, Wim van der Schot, Kees Tiemstra and Arnold Veen

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Netherlands, telephone +31-50145925, fax +31-50144717

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Edward van IJzendoorn (chairman, telephone +31-23391446), Karel Mauër, Jan van der Laan, Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretary, telephone +31-30523801), Hans Schekkerman, Gerard Steinhuis and Wim Wiegant (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithological Union

© 1995 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Steens Schiedam BV, Postbus 59, 3100 AB Schiedam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding,
Postbus 116,
2080 AC Santpoort-Zuid,
Netherlands,
fax +31-23376749

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding,
c/o René Pop,
Zusterhuis 10,
4201 EH Gorinchem,
Netherlands

SUBSCRIPTIONS AND CIRCULATION

Dutch Birding Association,
c/o Anja Nusse,
Symfoniestraat 21,
1312 ET Almere,
Netherlands

BOARD

Dutch Birding Association,
Postbus 75611,
1070 AP Amsterdam,
Netherlands

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA,
Postbus 45,
2080 AA Santpoort-Zuid,
Netherlands

Dutch Birding

Artikelen

- 89 Rare birds in the Netherlands in 1993 *Wim M Wiegant, Gerard H Steinhaus & CDNA*
102 Male Pallid and female Montagu's Harrier raising hybrid young in Finland in 1993 *Dick Forsman*
106 Vangst van Poelsnip te Zandvoort in juli 1994 *Tom M van Spanje, Piet Veel & Arnoud B van den Berg*
113 Rode Rotslijster bij Noordburen in mei 1994 *Sander Lagerveld*

Aankondigingen & verzoeken

- 117 Dwaalgasten in Natuurmuseum Rotterdam; Indian wader photographs requested; Kleurringen in Aves; Moroccan Rare Birds Committee

DBA-nieuws

- 118 06-perikelen; Pieper-perikelen

WP reports

- 118 WP reports: April-May 1995 *Arnoud B van den Berg*

Recente meldingen

- 125 Nederland: april-mei 1995 *Ruud M van Dongen, Hans Gebuis, Remco Hofland & Peter W W de Rouw*
130 België: april-mei 1995 *Gerald Driessens*

DB Actueel

- 132 Voorjaar 1995: Katwijk's 'claim to fame'; Sperweruil in Brunssum; Opnieuw Izelklauwier op Texel

Voorplaat/front cover

- Ross' Meeuw / Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, Churchill, Manitoba, Canada, juni 1991 (*Chris Schenk*)

Abstracted/indexed in

Auk, Ecological Abstracts, Emu, GEOBASE (Geo Abstracts Database), Ibis, Ornithologische Schriftensschau, Wildlife Review, Zoological Record